

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA

EVALUACE PROJEKTU „JSEM PŘIPRAVEN A TĚŠÍM SE!“

Diplomová práce

Olomouc 2020

Bc. Lenka Maňáková

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

KATEDRA SOCIOLOGIE, ANDRAGOGIKY A KULTURNÍ ANTROPOLOGIE

EVALUACE PROJEKTU „JSEM PŘIPRAVEN A TĚŠÍM SE!“

Diplomová práce

Obor studia: Andragogika

Autor: Bc. Lenka Maňáková

Vedoucí práce: PhDr. Klimentová Eva, Ph.D.

Olomouc 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Evaluace projektu Jsem připraven a těším se!“ vypracovala samostatně a uvedla v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použila.

Olomouci dne: 22.3.2020

Podpis: Maňáková

Anotace

Jméno a příjmení:	<i>Bc. Lenka Maňáková</i>
Katedra:	Katedra sociologie, andragogiky a kulturní antropologie
Obor studia:	<i>Andragogika</i>
Obor obhajoby práce:	<i>andragogika, andragogika v profilaci na personální management, kulturní antropologie, religionistika, řízení vzdělávacích institucí, sociální práce, sociologie – jeden z uvedených</i>
Vedoucí práce:	<i>PhDr. Klimentová Eva Ph.D</i>
Rok obhajoby:	2020
Název práce:	Evaluace projektu „Jsem připraven a těším se!“
Anotace práce:	Magisterská diplomová práce se zabývá evaluací jedinečného projektu, který podnikla Diakonie ČCE středisko Valašské Meziříčí. Zabývá se dalším vzděláváním osob se zdravotním postižením a jejich následném uplatnění na trhu práce. Absolventi projektu „Jsem připraven a těším se!“ získali uplatnění v sociálních podnicích. Diplomová práce se zabývá i problematikou samotného zaměstnávání osob se zdravotním postižením včetně možností podpory z aktivní politiky zaměstnanosti, kterou má v gesci Úřad práce ČR.
Klíčová slova:	evaluace, zdravotní postižení, invalidita, duševní onemocnění, mentální postižení, kombinované postižení, rekvalifikační kurzy, sociální podniky, Diakonie ČCE
Title of Thesis:	Project evaluation „I am ready and looking forward!“
Annotation:	This master's thesis deals with the evaluation of a unique project that was taken by Diakonie ČCE center Valašské Meziříčí. It deals with further education of persons with disabilities and their subsequent application on the labor market. Graduates of the project „I am ready and looking forward!“ gained employment in a social company. The thesis also deals with the issue of the employment of persons with disabilities. It includes support for active employment policy which is the responsibility of the Czech Labor Office.

Keywords:	evaluation, disability, mental illness, mental disability, multiple disability, retraining courses, social company, Diakonie ČCE
Názvy příloh vázaných v práci:	Příloha - Rozhovory Příloha - Ukázka interního dokumentu individuální pracovní plán Příloha - Povolení od organizace s provedením evaluace – sken
Počet literatury a zdrojů:	45
Rozsah práce:	119 s. (204 218 znaků s mezerami)

Obsah

Obsah	5
Úvod	7
1. Zaměstnávání osob se zdravotním postižením	9
1.1 Legislativní vymezení osoby se zdravotním postižením v kontextu pracovně právních účelů	10
2. Vzdělávání a příprava osob se zdravotním postižením na zaměstnání	14
2.1 Vzdělávání osob se zdravotním postižením v školském systému	15
2.2 Úřad práce ČR – podpora zaměstnávání osob se zdravotním postižením	18
2.3 Sociální podnikání	22
3. Specifika zaměstnávání osob se zdravotním postižením	25
3.1 Tělesné postižení	26
3.2 Sluchové postižení	28
3.3 Zrakové postižení	29
3.4 Duševní postižení	30
3.5 Duševní onemocnění vzniklé dlouhodobou závislostí na Alkoholu	35
Výzkum – praktická část	37
4. Projekt „Jsem připraven a těším se!“	37
4.1 Realizační tým projektu „Jsem připraven a těším se!“:	39
4.2 Klíčové aktivity projektu Tréninkové pracoviště Matteo	40
5. Metodika výzkumu	45
5.1 Nástroje sběru dat	45
5.2 Cíle výzkumu, výzkumné otázky, hypotézy	46
6. Evaluace přípravných kurzů projektu „Jsem připraven a těším se“	50

6.1	Přípravný kurz práce v kuchyni A i B	51
6.2	Přípravný kurz práce na úklid a v prádelně	57
6.3	Přípravný kurz práce zahradník	62
6.4	Přípravná kurz práce komplementace a administrativní práce	70
6.5	Přípravný kurz Cukrář – výroba pralinek A i B	73
7.	Shrnutí výsledků výzkumu	82
8.	Diskuze	90
	Závěr	93
	Literatura a zdroje	95
	Seznam tabulek	99
	Seznam příloh	100

Úvod

Jako téma své diplomové práce jsem si cíleně vybrala evaluaci projektu „Jsem připraven a těším se!“, a to z důvodu, že jsem se aktivně podílela na jeho vytváření a následné realizaci. S lidmi se zdravotním postižením mám víceletou profesní i osobní zkušenost a hodně se zajímám o jejich integraci v různých oblastech života. Díky projektu „Jsem připraven a těším se!“ vzniklo Tréninkové pracoviště Matteo, které nabídlo po dobu dvou let příležitost lidem s kumulací hendikepů připravit se na zaměstnání a zároveň ho i získat. V převážné většině se jednalo o lidi s těžším stupněm mentálního či fyzického postižení. Bylo velmi inspirativní být součástí příběhů těchto účastníků kurzů, neboť vidět, kolik úsilí a nasazení může vynaložit člověk se zdravotním omezením, aby mohl být taky přínosem pro naši společnost, to se tak často nevidí. Tento projekt je unikátní zejména v tom, že nabízí cílenou přípravu na konkrétní pracovní pozice. Tyto pozice jsou už předem sjednané, kde zaměstnavatel je ochoten zaměstnat člověka s invalidním důchodem, ale také od něj očekávají určitý pracovní výkon a kvalitu provedené práce. Na základě této úzké spolupráce mezi tréninkovým pracovištěm a budoucími zaměstnavateli mohly vzniknout kurzy tzv. na míru jednotlivým uchazečům o pracovní místa. Takovou specifickou přípravu pro lidi s kumulací hendikepů ve Zlínském kraji lze vidět velmi ojediněle. Cílem práce je evaluovat úspěšnost zvolených procesů, které umožnily získat zaměstnání lidem s kumulací hendikepů na tréninkovém pracovišti Matteo.

V první kapitole se věnuji vymezení pojmu osoby se zdravotním postižením v kontextu trhu práce v České republice. V následující kapitole popisují způsoby možných podpor vzdělávání a přípravy na získání pracovního místa lidí se zdravotním postižením. V poslední kapitole teoretické části se zaměřuji na základní popis typů zdravotních postižení, se kterými jsme v rámci projektu „Jsem připraven a těším se!“ pracovali. Jednotlivá postižení v kapitole obsahují charakteristiku jejich možností při uplatnění na trhu práce.

Empirická část se skládá z popisu projektu „Jsem připraven a těším se!“ Následně se zabývám jeho evaluací a přínosem pro danou cílovou skupinu. Projekt „Jsem připraven a těším se!“ nabídl odbornou přípravu lidem s kumulací hendikepů a napomohl jim získat zaměstnání i v případě jejich těžkých zdravotních omezení. Klienti se mohli vzdělávat v následujících oblastech: pomocné práce v kuchyni, pomocné práce v prádelně, úklid, zahradnictví, drobné kompletační a administrativní práce. Speciální byl také kurz cukrář, kde úspěšní absolventi mohli získat dílčí rekvalifikační zkoušku a zaměstnání v nově vzniklém sociálním podniku Pralinkárna s příběhem ve firmě 1. Valašská diakonická s.r.o.

Cílem empirické části je tedy evaluace projektu „Jsme připraveni a těším se!“ který nabídl odbornou přípravu lidem s kumulací hendikepů a napomohl jim získat zaměstnání i v případě jejich těžkých zdravotních omezení. Tímto projektem se může dokázat, že i tito znevýhodnění lidé mohou získat zaměstnání, pokud budou mít odpovídající podmínky a bezpečný prostor, který jim nabídne místo pro výkon práce. Čerpala jsem primárně s dostupných českých publikací, ale všeobecně o problematice sociálního podnikání byl problém nalézt odborné české dokumenty s odpovídající hodnotou. Proto jsem pro výzkum této práce pracovala taky se zahraničními zdroji a vycházela jsem z různých sborníků, odborných periodik jako je např. Sociální práce/sociální práce a také z výstupů realizovaných projektů se zaměřením na podporu vzniku a rozvoje sociálního podnikání.

Na závěr práce seznamuji s výsledky výzkumu a v diskuzi vztahuji výsledky k teoretickému ukotvení práce.

1. Zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Na začátek této práce je potřeba si charakterizovat kdo je osoba se zdravotním postižením. V České republice můžeme pod pojmem „osoba se zdravotním postižením“ nalézt více výkladů, které vycházejí z jednotlivých profilací oborů, zabývajících se tímto tématem.

Klíčový dokument v této oblasti, který byl vydán Světovou zdravotnickou organizací WHO - *Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví* (MKF, 2008, s.9), pojednávají o zdravotním postižením jako o „disabilitě“. V Praze v roce 2006 byl přijat návrh definice disability *„Disabilita je snížení funkčních schopností na úrovni těla, jedince nebo společnosti, která vzniká, když se občan se svým zdravotním stavem (zdravotní kondicí) setkává s bariérami prostředí. Výše uvedená definice vyhovuje jedné ze zásadních norem, přijaté i ČR, tj. „Standardním pravidlům pro vyrovnávání příležitostí osob se zdravotním postižením, OSN 1993“.*

V Národním plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015 -2020, s. 9, označení těchto osob charakterizují *„jako diferencovanou skupinu, kde jsou jednotlivé skupiny osob se zdravotním postižením rozlišené podle typů postižení, které se od sebe liší svými možnostmi i potřebami. Jako styčnou charakteristiku zdravotního postižení lze uvést existenci handicapu, tj. nějakého omezení oproti ostatním členům společnosti vlivem zdravotního stavu a také vlivem nedostatků ve společenském prostředí.“*

Matoušek, (2008, s. 255) vymezuje zdravotní postižení *„jako postižení člověka, které nepříznivě ovlivňuje kvalitu jeho života, zejména schopnost navazovat a udržovat vztahy s lidmi a schopnost pracovat.“*

Když se na označení osoby se zdravotním postižením podíváme v kontextu zaměstnání, můžeme předně říci, že tento pojem *„označuje jednotlivce, který má dlouhodobé fyzické, duševní, mentální nebo smyslové postižení, které v interakci s různými překážkami může bránit jeho plnému a účinnému výkonu pracovní činnosti na rovnoprávném základě s ostatními“* (Komendová, 2009, s. 22).

V české legislativě můžeme najít ještě jednu definici, která definuje osobu se zdravotním postižením ve smyslu podpory při získání pracovního místa.

Nezprostředkují a nenabízí pracovní uplatnění, ale napomáhají těmto lidem s přípravou na získání zaměstnání. Jedná se o zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb. který v §3 ods. g) popisuje, že pod zdravotním postižením vnímá „*tělesné, tak mentální, duševní, smyslové nebo kombinované postižení, jehož dopady činí nebo mohou činit osobu závislou na pomoci jiné osoby*“. V sociálních službách se zaměřují poskytovatelé na systematickou práci těchto lidí se zaměřením na jejich integraci do společnosti, a to včetně oblasti získání svého zaměstnání. Nejčastěji tuto nabídku služeb můžeme najít v těchto typech sociálních služeb: sociální rehabilitace, sociálně terapeutické dílny, sociálně aktivizační služby, denních stacionáře, centra denních služeb.

1.1 Legislativní vymezení osoby se zdravotním postižením v kontextu pracovně právních účelů

V této podkapitole se budeme zabývat lidmi, kteří mají invaliditu a splňují podmínky pro získání invalidního důchodu. Pojmenujeme si jakým způsobem má tuto pracovně právní oblast zabezpečenou současná legislativa. Pokud hovoříme v této práci o invalidních lidech, vycházíme z toho, že získali invalidní důchod na základě rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení, a naskytla se jim tak možnost získání podporovaného zaměstnání, kde zaměstnavatelé vytvářejí cílená pracovní místa pro osoby se zdravotním postižením, neboť jim stát v určitém procentu přispívá na jejich mzdy a potřebné vybavení. Více viz. kapitola č. 2.2 Úřad práce ČR – zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

Na webových stránkách České správy sociálního zabezpečení (2019) se můžeme seznámit s celým procesem získání invalidního důchodu a další potřebné aktuálně platné informace, které je potřeba v případě žádání o tento typ důchodů znát. Určení stupně znevýhodnění posuzuje pouze posudkový lékař Okresní správy sociálního zabezpečení, na základě dodaných lékařských zpráv od obvodního lékaře žadatele a profesního dotazníku obsahujícího informace o kvalifikaci žadatele a o době a druhu vykonávaných zaměstnání/výdělečných činnostech. Na základě těchto informací bude vydáno

rozhodnutí o přidělení invalidity či zamítnutí. Důležité je zmínit skutečnost, že přiznání invalidního důchodu nemusí být trvalé, protože závisí na vývoji zdravotního stavu. Pojištěnec je povinen na výzvu posudkového lékaře přijít na stanovenou kontrolu, kde se přezkoumávají pracovní schopnosti a zda-li stále odpovídají přiznané invaliditě. Pokud se stav změnil a zdravotní stav se spolu s pracovními schopnostmi zlepšil, výplata důchodu a s tím spojené další výhody zanikají. Na zmíněných stránkách jsou také popsány konkrétní rozdíly mezi jednotlivými stupni invalidity, které spočívají v míře poklesu pracovní schopnosti občana (pokles o 35 % až 49 % znamená invaliditu prvního stupně, o 50 % až o 69 % invaliditu druhého stupně a o 70 % a více pak invaliditu třetího stupně). Více viz. zákon o důchodovém pojištění 155/1995 Sb. §38 ve znění pozdějších předpisů.

Tento zákon 155/1995 Sb. §39 ve znění pozdějších předpisů definuje, kdo může a jakým způsobem získat invalidní důchod, uvádí také že „*pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %*“.

Dále v §39 odstavec č. 4 zákon specifikuje oblasti, které se při určování poklesu pracovní schopnosti berou v úvahu:

- a) zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost,
- b) zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav,
- c) zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován,
- d) schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával,
- e) schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 69 %,
- f) v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek.

V zákoníku práce č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů, kde bychom očekávali zapracovanou problematiku zaměstnávání osob se zdravotním postižením, ji nijak výrazně bohužel nenajdeme. Nejsou zde ani nijak více specifikovány pracovněprávní účely v kontextu zaměstnavatel a zaměstnanec se

specifickými pracovními potřebami, neboť je zde zaměstnanec vnímán bez rozlišení dle § 6 „jako fyzická osoba, která se zavázala k výkonu závislé práce v základním pracovněprávním vztahu“. Pouze v § 103 naleznete povinnost zaměstnavatele, „je povinen pro zaměstnance, který je osobou se zdravotním postižením, zajišťovat na svůj náklad technickými a organizačními opatřeními, zejména potřebnou úpravu pracovních podmínek, úpravu pracovišť, zřízení chráněných pracovních míst, zaškolení nebo zaučení těchto zaměstnanců a zvyšování jejich kvalifikace při výkonu jejich pravidelného zaměstnání.“

Zákon se dále ve věci zaměstnávání osob s postižením více odkazuje na zákon o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb. V §67 zmíněného zákona najdeme definici osoby se zdravotním postižením v pracovně právním kontextu českého prostředí.

Jsou to fyzické osoby, které jsou orgánem sociálního zabezpečení uznány §67:

- a) invalidními ve třetím stupni (dále jen „osoba s těžším zdravotním postižením“),
- b) invalidními v prvním nebo druhém stupni, nebo
- c) zdravotně znevýhodněnými (dále jen „osoba zdravotně znevýhodněná“.)

„Osobou zdravotně znevýhodněnou je fyzická osoba, která má zachovánu schopnost vykonávat soustavné zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost, ale její schopnosti být nebo zůstat pracovně začleněna, vykonávat dosavadní povolání nebo využít dosavadní kvalifikaci nebo kvalifikaci získat jsou podstatně omezeny z důvodu jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu“. (§67 ods.3, z. č. 435/2004 Sb.)

„Za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav se pro účely tohoto zákona považuje zdravotní stav, který podle poznatků lékařské vědy má trvat déle než jeden rok a podstatně omezuje tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti, a tím i schopnost pracovního uplatnění“. (§67 ods.4, z. č. 435/2004 Sb.)

Jak uvádí autor ze své praxe jedinci se zdravotním postižením mají možnost získat plnohodnotné zaměstnání na pracovní smlouvu na volném pracovním trhu, ale také i na chráněném, které je více uzpůsobené potřebám hendikepovanému člověku s handicapem a jeho specifickým potřebám vyplývajících z jeho zdravotního znevýhodnění.

Jak uvádí Novosad, (2009, s. 46) „pracovní uplatnění je jedním z prioritních cílů speciálně pedagogické i zdravotně – sociální podpory lidí s postižením, neboť nemůže-li se člověk realizovat, uplatnit své dovednosti a vědomosti, podílet se na své soběstačnosti a nemá možnost se při práci setkávat s jinými lidmi, je využití veškeré rehabilitační podpory jen částečné. Člověk tak ztrácí motivaci k práci na sobě, k překovávání překážek, ke vzdělávání a profesní přípravě nebo k odbornému růstu.“

Dle Ústavního zákona č.2/1993 Sb. Listiny základních práv a svobod čl. 26, „každý má právo získávat prostředky pro své životní potřeby prací. Občany, kteří toto právo nemohou bez své viny vykonávat, stát v přiměřeném rozsahu hmotně zajišťuje; podmínky stanoví zákon“. Tento dokument deklaruje rovnost v právech každého občana v naší republice, bez ohledu na rasu, náboženské vyznání, zdravotní stav zároveň pojmenovává skutečnost, že i lidé se zdravotním postižením, byť mají komplikovanější tělesné postižené a další vady, mají právo na to být součástí naší společnosti. Mohou se stejně jako ostatní přes svůj hendikep vzdělávat, pobírat plat a realizovat se. Náš stát musí těmto lidem přizpůsobit podmínky a nabídnout jim prostor pro jejich seberozvoj a uplatnění.

První kapitolou jsme si charakterizovali postavení osoby se zdravotním postižením v pracovně právním kontextu. Cílem kapitoly bylo charakterizovat pojmy v návaznosti na následující výzkum této práce.

2. **Vzdělávání a příprava osob se zdravotním postižením na zaměstnání**

Z předchozí kapitoly už víme, kdo je osoba se zdravotním postižením a jaké místo tato skupina lidí zaujímá v legislativě v pracovně právním kontextu. Nyní se zaměříme na popis možností vzdělávání a přípravy na získání zaměstnání u této skupiny lidí. Charakterizujeme si se zde školský systém pro zdravotně postižené žáky a jejich návaznost na případnou pracovní přípravu. Dále se seznámíme s popisem možnosti podpor v rámci aktivit Úřadu práce a zaměstnávání v Sociálních podnicích.

Listina základních práv a svobod, která je součástí ústavního pořádku České republiky deklaruje dle článku č.33, že *„každý má právo na vzdělání“*. Dále v článku č.33 ods.2 konstatuje, že *„mají právo na bezplatné vzdělání v základních a středních školách, podle schopností občana a možností společnosti též na vysokých školách“*.

Jak uvádí Novosad (2009; s.36), *„škola má nesporně spolu s rodinou nejvýznamnější vliv na vývoj a rozvoj všech složek osobnosti dítěte i jeho socializace“*. Proto by priorita vzdělávání dětí se zdravotním postižením měla být rovna prioritě zabezpečení vzdělání u dětí zdravých. V naší republice se může dítě s postižením vzdělávat v standartní základní škole, a to i dle spádovosti dle trvalého bydliště žáka.

Vzdělávání zdravotně postižených žáků upravuje tzv. školský zákon – zákon. č. 561/2004 Sb., *o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání*. Tento zákon dále více doplňuje vyhláška MŠMT č. 73/2005 Sb., *o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných*.

Ve vyhlášce MŠMT č. 48/2005 Sb. *o základním vzdělání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky*, můžeme nalézt např. jasné vymezení spádovosti škol dle trvalého bydliště žáka a povinnosti ředitele školy v této věci. V zákoně č. 563/2004 Sb. *o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů* se můžeme dočíst o kvalifikačních dovednostech a požadavcích na pedagogy, ale také specifikaci asistenta pedagoga, kteří v rámci výuky napomáhají ve vzdělávání zdravotně postiženým

dětem. Charakteristiku činností a kompetencí o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních najdeme ve vyhlášce MŠMT č. 72/2005 Sb.

Studium pro žáky se zdravotním postižením je umožněné nejen na základních, středních školách, ale také na vyšších odborných a vysokých školách. Zákon o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách) je č. 111/1998 Sb., který definuje povinnosti vysokých škol, vůči studentům se zdravotním postižením. Seznámení s možnostmi studia pro osoby s hendikepy popisují více v následující kapitole.

2.1 Vzdělávání osob se zdravotním postižením v školském systému

V Českém školství je prioritním zájmem, aby děti s postižením byly integrovány do běžných škol.

Slowík, (2007, s. 37) uvádí, že úspěšnost integrovaného vzdělávání ovlivňuje řada faktorů:

- Prostředí školy (bezbariérovost prostoru, vstřícné klima atd.)
- Postoje a kompetence učitelů ke vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- Spolupráce se školskými poradenskými zařízeními (pedagogicko – psychologickými poradnami, speciálněpedagogickými centry)
- Přijetí ze strany učitelů, spolužáků a jejich rodičů atd.
- Míra a kvalita speciální podpory (pomůcky, asistent pedagoga apod.)
- Dominující pohledy na školskou integraci ve společnosti i v místní komunitě.

V případech, kdy to není z vážných důvodů možné, nabízí se žákům se specifickými potřebami speciální vzdělávání. Speciální vzdělávání můžeme vnímat jako část pedagogiky, zabývající se vzděláváním u lidí, kteří mají specifické potřeby. Speciální vzdělávání v naší zemi je primárně upravované vyhláškou MŠMT č. 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných. Ve vyhlášce můžeme nelézt charakteristiku žáka se speciálními vzdělávacími potřebami. „Jsou to ti žáci, u kterých byly speciální vzdělávací

potřeby zjištěny na základě speciálně pedagogického, popřípadě psychologického vyšetření školským poradenským zařízením a jejich rozsah a závažnost je důvodem k zařazení žáků do režimu speciálního vzdělávání. Speciální vzdělávání se poskytuje i žákům zařazeným do škol zřízených při školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy“. (vyh. č. 73/2005 Sb. §2)

Speciální vzdělávající potřeby žáka charakterizuje Zákon č. 561/2004 Sb. Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) § 16: *„Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta. Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením.“*

Ve vyhlášce MŠMT č. 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných se dále můžeme seznámit také s charakteristikou „těžká zdravotní postižení“ čímž se rozumí tyto typy diagnóz: „těžké zrakové postižení, těžké sluchové postižení, těžké tělesné postižení, těžká porucha dorozumívacích schopností, hluchoslepota, souběžné postižením více vad, autismus, těžké či hluboké mentální postižení. Těmto žákům s ohledem na rozsah speciálních vzdělávacích potřeb náleží nejvyšší míra podpůrných opatření“.

(vyh. č. 73/2005 Sb. §1, odst.5)

Speciální vzdělávání dle vyhlášky MŠMT č.73/2005 Sb. §3, je zajišťováno:

- a) Formou individuální integrace (v běžné škole, nebo ve speciální škole určené pro žáky s jiným druhem zdravotního postižení.)
- b) Formou skupinové integrace (vzdělávání žáka ve třídě, oddělení nebo studijní skupině zřízené pro žáky se zdravotním postižením v běžné škole nebo ve speciální škole určené pro žáky s jiným druhem zdravotního postižení.)
- c) Ve škole samostatně zřízené pro žáky se zdravotním postižením tzv. speciální školy.
- d) Kombinace uvedených forem.

Vzdělávání integrovaného dítěte s hendikepem v našem školství doprovází dokument individuální vzdělávací plán, který vzniká na základě Školního vzdělávacího plánu ve spolupráci s pedagogickou psychologickou poradnou a rodiči dítěte. Tento plán obsahuje cíle a metody vzdělání, doporučení, zvolené kompenzační a podpůrné prostředky. (vyh. č. 73/2005 Sb. §6)

Školská poradenská centra

Děti se specifickými vzdělávacími potřebami mají možnost ke svému studiu využít zdarma odborného poradenství v školských poradenských centrech. Tato centra upravuje vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních.

Jako školská poradenská centra rozlišujeme dva typy č.72/2005 Sb., §3 ods.1:

- 1) Pedagogicko – psychologická poradna (zkratka PPP)
- 2) Speciálněpedagogická centra (zkratka SPC)

Poradny se věnují primárně diagnostice a poradenství v oblasti specifických poruch učení a chování. Centra se nejčastěji zřizují při speciálních školách a zaměřují se na děti a žáky s příslušným zdravotním postižením. (Slowík, 2007 s. 38)

Vzdělávání na Vysoké škole

Vzdělávání na vysokých školách by mělo být také dosažitelné pro lidi se zdravotním postižením, co se týče rozmanitosti a dostupnosti oborů, ale také i dosažitelností místní a prostorovou. Z pohledu legislativy spočívá obtíž v tom, že vysokým školám je zákonem č. 111/1998 Sb. *o vysokých školách*, udělena pouze jedna deklarovatelná povinnost a to dle § 21 „činit všechna dostupná opatření pro vyrovnávání příležitostí dostudovat na vysoké škole“ a pokud škola vyhodnotí, že nemá dostatek prostředků a možností tak nemusí nabízet obory pro lidi s hendikepy. I tak můžeme v dnešní době na předních českých univerzitách zaznamenávat trend v nabízení oborů pro lidi se specifickými potřebami. Jak i uvádí Michalík (2011, s. 87,) „zpřístupnění studijních oborů vysokých škol pro studenty se zdravotním postižením se stává otázkou tzv. image a považují tuto část své činnosti za přirozenou součást vzdělávacího úkolu“.

Při většině veřejných vysokých školách se můžeme setkat už s dlouholetou činností středisek poradenství pro lidi se zdravotním postižením. Např. Univerzita Palackého v Olomouci má Centrum podpory pro studentů se specifickými potřebami. Univerzita Karlova – Centrum Carolina, Univerzita Hradec Králové – Augustin a další. Všeobecně tyto služby jednotlivých vysokých škol nabízejí specifické poradenství pro zájemce, studenty s hendikepy, ale také informace pedagogům, veřejnosti. Napomáhají při vyrovnávání studijních podmínek pro zájemce, studenty prostřednictvím nabízení specifických opatření. Dále také v orientaci při výběru vhodného oboru, asistenční, průvodčí služby na univerzitě a podporu při zajištění uplatnění na trhu práce. (Web: UPOL, UHK, UK, 2020)

2.2. Úřad práce ČR – podpora zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Jak uvádí § 4 odst. 1, zákona č. 73/ 2011 Sb., o Úřadu práce České republiky (dále jen ÚP ČR) a o změně souvisejících zákonů: „ÚP ČR plní úkoly v oblastech: zaměstnanosti, ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, státní sociální podpory, dávek pro osoby se zdravotním postižením, příspěvku na péči, pomoci v hmotné nouzi, inspekce poskytování sociálně – právní ochrany dětí a dávek pěstounské péče.“

ÚP ČR nabízí tedy podporu při zprostředkování zaměstnání osobám se zdravotním postižením jak ve formě přímé podpory žadatele se zdravotním postižením, tak i ve formě finanční podpory zaměstnavatele nabízejícího pracovní místo pro osoby se zdravotním postižením.

Úřad práce ČR se řídí dle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, § 67 ten pod osobou se zdravotním postižením (zkráceně OZP) vnímá ty fyzické osoby, které jsou orgánem sociálního zabezpečení uznány a) invalidní osobou ve 3. stupni (osoba s těžším zdravotním postižením) b) invalidní osobou v 1. anebo 2. stupni postižení c) zdravotně znevýhodněná osoba (zkráceně OZZ).

Osoby s priznaným typem invalidního důchodu od příslušného sociálního orgánu, získávají možnost získání speciální rekvalifikace pomoci Pracovní rehabilitace ve spolupráci s Úřadem práce ČR. Dále mohou získat zaměstnání na chráněném pracovním trhu, kde jsou pracovní místa přímo pro osoby se zdravotním postižením a zmíněným úřadem jsou finančně podporovány. (zákon č. 435/2004 Sb. § 69, 75 -78)

V minulosti byly zřizovány chráněné dílny pro osoby se zdravotním postižením. Na počátku 90. let 20. století se chráněné pracovní dílny staly velkým fenoménem. Vznikala chráněná pracovní místa pro zdravotně postižené tzv. stacionárního typu. Jak uvádí Slowík, (2007 s. 39). vznikala pracovní místa – nekonkurenceschopná práce v izolovaném prostředí s podobně hendikepovanými spolupracovníky a to za symbolickou odměnu. Jak uvádí autor dále, tento model se nejevil jako optimální představa pracovní integrace postižených lidí.

V současnosti máme sociální podniky, pracovní místa pro lidi se zdravotním postižením, které mohou být státem finančně podporované za daných podmínek, které si následně více rozepíšeme.

Pracovní rehabilitace

Zákon č. 435/2006 Sb. o zaměstnanosti § 69 pojednává o Pracovní rehabilitaci a stanoví, *„že na pracovní rehabilitaci má právo každá osoba se zdravotním postižením v ČR. Žádosti o zprostředkování této rehabilitace se podávají na krajské pobočky úřadu práce, který také veškeré finanční náklady plně hradí“.*

Pracovní rehabilitace je souvislá činnost zaměřená na získání a udržení vhodného zaměstnání osoby se zdravotním postižením. Uskutečňuje se na základě individuálního plánu pracovní rehabilitace, který v součinnosti s osobou se zdravotním postižením sestavuje Úřad práce ČR. (z. č. 435/2006 Sb. §69)

Před zařazením do vhodného typu pracovní rehabilitace je nejprve žadatelům poskytnuto poradenství a podpory při volbě zaměstnání. Každý žadatel musí absolvovat Ergodiagnostické vyšetření. Tento typ vyšetření není zaměřen na negativní

vymezení, co osoba se zdravotním postižením nedokáže, nebo díky své diagnóze nezvládne. Právě naopak toto vyšetření se věnuje: „*k zhodnocení a určení tzv. funkčního psychosenzomotorického potenciálu osoby se zdravotním postižením pro účely služeb zaměstnanosti, konkrétně pro účely předpracovní a pracovní rehabilitace a následné možnosti integrace občana se zdravotním postižením na trh práce*“. Jak uvádí na svých webových stránkách Asociace pracovní rehabilitace v ČR. (2019).

Po absolvování tohoto vyšetření vydá Ergodiagnostické zařízení, které vyšetření provedlo, zprávu. Ve zprávě naleznete doporučení, v jakých oblastech profesí může tento žadatel se realizovat a jaké případně bude potřebovat podpůrné nástroje k úspěšnému získání a udržení pracovního místa. Tento typ vyšetření se bohužel nedoporučuje u lidí s mentálním postižením. Je to z důvodu, že při vyšetření musí zájemce o zaměstnání využívat rozhodovací schopnosti, které mají lidé s mentální retardací díky nižším rozumovým schopnostem omezenější, a vyšetření by tedy nebylo relevantní. (APRČR, 2018)

Samotný proces pracovní rehabilitace zajišťuje Úřad práce ČR ve spolupráci se zaměstnavateli, vzdělávacími zařízeními, neziskovými organizacemi, lékaři a zdravotnickým zařízením. Pro představu si můžeme uvést např. kavárny, kde v rámci pracovní rehabilitace se připravují lidé se zdravotním postižením na profesi číšníka, anebo pomocné práce v kuchyni. Po úspěšném zvládnutí rehabilitace mohou pak získat zaměstnání na pracovní smlouvu. (Asociace pracovní rehabilitace v České republice, 2019)

Nevýhody pracovní rehabilitace jsou primárně v náročnosti na čas. Žadatel musí plnit harmonogram činnosti a to může někdy i trvat víc jak půl roku. Příprava na zaměstnání se pak stává pro uchazeče zdlouhavá a náročná na udržení motivace. Místa realizující pracovní rehabilitace, která mají smlouvu s Úřadem práce ČR, stále nejsou moc rozšířená. A v neposlední řadě povinnost být veden v evidenci uchazečů není povinná, tím pádem dotyčná instituce může informovat jenom určité procento populace zdravotně postižených o této možnosti podpory. (APRČR, 2018)

Podpora zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Osoby se zdravotním postižením mohou být zaměstnány na volném trhu práce, ale také i na chráněném trhu práce. Na volném trhu práce lze využít daná nástroje na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením dle zákona č. 435/2006 Sb. více viz. níže.

Chráněný trh práce nám charakterizuje zákon č. 435/2006 Sb. o zaměstnanosti § 78 definuje „jako trh práce, který je tvořen zaměstnavateli, kteří zaměstnávají více než 50% osob se zdravotním postižením z celkového počtu svých zaměstnanců a se kterými Úřad práce ČR uzavřel písemnou dohodu o jejich uznání za zaměstnavatele na chráněném trhu práce“.

Úřad práce dle zákona č. 435/2006 Sb. realizuje tyto nástroje na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením (lze uplatnit i v rámci volného trhu práce):

- a) §75 Příspěvek na zřízení pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením.
- b) Tento příspěvek slouží primárně na pořízení potřebného vybavení zřizovaného pracovního místa. Pracovní místo musí zaměstnavatel minimálně po dobu 3 let obsazovat osobou se zdravotním postižením.
- c) §76 Příspěvek na úhradu provozních nákladů vynaložených v souvislosti se zaměstnáváním osoby se zdravotním postižením
- d) §78 Uznání zaměstnavatele za zaměstnavatele na chráněném trhu práce
- e) §78a Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce – jestliže zaměstnavatel zaměstnává více jak 50% osob se zdravotním postižením z celkového počtu zaměstnanců a zároveň tito zaměstnanci pracují na chráněných pracovních místech, může si požádat o refundaci 75% skutečně vynaložených nákladech na jejich mzdy nebo platy, včetně pojistného na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění a státní politiku zaměstnanosti.

Podrobnější podmínky a aktuální výše finančních částek můžete nalézt ve vyhlášce č. 518/2004 Sb. kterou se provádí zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti.

2.3. Sociální podnikání

Sociální podnikání jsou podnikatelské aktivity prospívající společnosti a životnímu prostředí. Hraje důležitou roli v místním rozvoji a často vytváří pracovní příležitosti pro osoby se zdravotním, sociálním nebo kulturním znevýhodněním. Zisk je z větší části použit pro další rozvoj sociálního podniku. Pro sociální podnik je stejně důležité dosahování zisku i zvýšení veřejného prospěchu. (České-sociální-podnikání.cz, 2019,a)

Hlavním cílem těchto podniků je pomoci znevýhodněným nezaměstnaným lidem, kterým hrozí dlouhodobé vyloučení z trhu práce. Sociální podniky pro pracovní integraci integrují tyto lidi prostřednictvím práce zpět do společnosti. (Dohnalová & Průša, 2011 s. 36)

Sociální podniky jsou charakteristické tím, že zaměstnávají lidi z nepříznivých sociálních situací, kterými zabezpečují poptávku po produktech, službách, na regionální úrovni. Nejčastěji se můžeme setkat např. s uklízacími, údržbovými pracemi, s oborem pekařství, čokoládovny – výroba pralinek, hospodářství, zemědělství, restaurace, kavárny. Můžeme také najít specializované sociální podniky jako např. výroba počítačových softwarů, poštovní služby, balení – komplementace různých materiálů a jiné. Tyto podniky často čerpají dotace na podporu zřízení pracovních míst od Úřadu práce a také spolupracují často v rámci pracovních rehabilitací. Sociální podniky mají sociální podtext a zabezpečují tzv. chráněné, bezpečné prostředí, musí být i tito zaměstnanci konkurence schopni, neboť aby obstáli na trhu práce, tak musí podávat a vytvářet stejně kvalitní produkty, služby jako jiné podniky. Proto se taky zde počítá s finanční podporou státu, popřípadě jiných dotačních projektů. (APRČR, 2018)

Na webových stránkách České sociální podnikání.cz se můžeme v článku *České sociální podnikání – sociální podnikání, indikátory*. (2019. b) seznámit s tím, že aby sociální podnik mohl získat dotační tituly pro rozvoj a podporu sociálního podnikání, musí splňovat daná kritéria pro tento typ podnikání. Konkrétně jsou rozděleny na: povinné principy

a indikátory (celkem 10, sociální podnik musí splnit všech 10), nepovinné principy a indikátory (celkem 6, sociální podnik musí splnit alespoň 3), doplňkové indikátory (celkem 23, sociální podnik musí splnit alespoň 6)

Dále se v zmíněném článku můžeme dočíst, jaké hlavní cíle sociální podnikání charakterizuje:

- a) Veřejně prospěšný cíl je formulován v zakládacích dokumentech
- b) Veřejně prospěšný cíl je naplňován prostřednictvím konkrétních aktivit
- c) Sociální prospěch: Provozování aktivity prospívající společnosti či specifické skupině lidí
- d) Ekonomický prospěch: Případný zisk používán přednostně pro rozvoj sociálního podniku a/nebo pro naplnění veřejně prospěšných cílů
- e) Enviromentální a místní prospěch: Uspokojování přednostně místních potřeb a využívání přednostně místních zdrojů

Na webových stránkách České sociální podnikání.cz existuje dobrovolný oficiální adresář sociálních podniků v ČR. Jsou to ty sociální podniky, které plní znaky sociálního podniku. Ke dni 31.12.2019 bylo zaregistrováno 239 sociálních podniků. S tím, že největší počet 54 sídlí v Praze, 22 v Brně, 14 ve Zlíně. Najdeme v adresáři také kontakty na jednotlivé firmy. Viz. <https://ceske-socialni-podnikani.cz/adresar-socialnich-podniku>.

Dle Zprávy o stavu sociálního podnikání v ČR 2018 (Tessea z.s, 2018) Sociální podniky nejčastěji provozují:

- a) Společnosti s ručením omezeným
- b) Obecně prospěšné společnosti
- c) Zapsané spolky
- d) Osoby samostatně výdělečně činné
- e) Družstva
- f) Dobrovolné organizace zdravotní – sociální péče

Dále ve zprávě o stavu sociálního podnikání v ČR 2018 (Tessea z.s, 2018) se můžeme dočíst, že zaměstnanci sociálních podniků se neskládají pouze ze skupiny zdravotně postižených lidí, ale také dalších sociálně znevýhodněných skupin, jako jsou např. dlouhodobě nezaměstnaní, lidé přicházející z Výkonu trestu odnětí svobody, Etnické menšiny, Lidé se závislostmi, Riziková mládež.

Důležité je ale zmínit, že sociální podniky primárně zaměstnávají lidi s různými specifickými potřebami a dávají jim šanci vydělat si peníze a pomoci jim tak být součástí společnosti – být prospěšnými pro společnost. Lidé, kteří mají zdravotní postižení, jsou už díky onemocnění vyčleněni mimo společnost, často si přejí pracovat na své seberealizaci, rozvíjet zkušenosti a dovednosti, mít profesi – roli, ale to díky chybějícím příležitostem na trhu práce jim bývá často neumožněné. Sociální firmy napomáhají svým podnikáním těmto lidem cítit se prospěšně pro naši společnost, stejně jako každý jiný člověk. (SP, 2016)

V této kapitole jsme se mohli seznámit s dalšími podporami při získávání zaměstnání u lidí se zdravotním postižením. Můžeme tedy říci, že v naší republice jsou dostupné nástroje pro podporu získání zaměstnání osob se specifickými potřebami. Problém může být v tom, že nejsou nijak koncepčně – systémově uchopené a propracované. Např. koncept rehabilitací není nijak koordinovaný. Zvlášť funguje zdravotní, sociální, pracovní, léčebná rehabilitace a celá tato nekoordinovanost prodlužuje možnost efektivního začlenění jedince zpět do společnosti i přes hendikep, který dotyčný má. Jak uvádí tým CVIV (2016, s. 44) ve své odborné studii *„praxe a porovnání se zahraničními zkušenostmi potvrzuje klíčový význam řešení včasnosti, návaznosti, koordinace a efektivnosti pro pracovní uplatnění OZP. Každá rehabilitovaná osoba, by ideálně měla mít jednoho koordinátora, u kterého by se scházely informace z daných druhů rehabilitací a kompetentně by osobě nabízel podporu při volení si cest k získání zaměstnání - integrace zpět do společnosti“*.

Dále jsme se seznámili s charakterizujícími principy sociálního podnikání, které zaměstnává obecně lidi se zdravotním postižením, ale zároveň musí být konkurence

schopni na trhu s ostatními podniky, které zaměstnávají běžnou populací lidí. Zde může nastat problém při udržitelnosti těchto sociálních podniku.

3. Specifika zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Dle Českého statistického úřadu měla Česká republika ke dni 30.9.2019, 10 681 161 obyvatel. (CZSO, 2019). Přesný počet zdravotně postižených osob není nikde přímo evidován. Můžeme pouze vycházet z dílčích statistik např. Výběrových šetření Českého statistického úřadu, statistik České správy sociálního zabezpečení, Úřadu práce, Ministerstva sociální práce. Každá jmenovaná instituce ovšem sleduje svůj zájem a vychází ze zákona upraveném názvosloví, pod kterým evidují osoby se zdravotním postižením. Pro účely této kapitoly jsem vycházela ze statistiky *České sociální správy zabezpečení (2019)*, kde můžeme pro představu získat informaci, že k 31.12.2018 pobíralo invalidní důchody 413 569 osob, z toho nejvíce pobírají důchod těžce invalidní osoby – invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně V *statistické ročence trhu práce v České republice (2018)* – vydané MPSV se můžeme dozvědět, že v roce 2018 bylo 231,5 tis. uchazečů o zaměstnání a z té sumy bylo 38,3 tis. osob se zdravotním postižením (OZP), což tvoří 16,5 % z celkového počtu nezaměstnaných. (Poznatek autora: tyto statistiky se vydávají rok zpětně okolo dubna toho roku, pro tuto práci jsem musela vycházet tedy z roku 2018.) Důležité je ovšem mít na paměti, že v zmíněných statistikách nejsou zmíněné osoby, které nedosáhli na invalidní důchod v bodovém hodnocení a mají statut Osoby se zdravotním znevýhodněním, a také že není povinnost být přihlášen na Úřadu práce.

V roce 2018 provedlo oddělení evaluace MPSV elektronické dotazníkové šetření mezi sociálními podniky, které čerpaly podporu z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ) v letech 2009 – 2015. Ve zprávě se můžeme dočíst, že nejčastější skupinou zaměstnanou v sociálních podnicích jsou v 69% osoby se zdravotním postižením. Druhá nejvíce obsažená skupina jsou osoby dlouhodobě či opakovaně nezaměstnané. V nejčastěji zaměstnané skupině zdravotně postižených se v zmíněných podnicích setkávají se zaměstnanci primárně s tělesným postižením (72

procent respondentů). Dále jsou v rámci této kategorie nejčastěji zastoupené osoby s duševní nemocí (44 procent). V šetření můžeme taky nalézt konkrétní rozepsání podskupin kategorie zdravotně postižených osob (*Vyhodnocení šetření sociálních podniků podpořených v OP LZZ po ukončení podpory (Dodatek 2018) str.6*):

1. zdravotně postižené osoby s tělesným postižením 72%
2. osoby s duševní nemocí 44%
3. osoby s mentálním postižením 33%
4. osoby se smyslovým (zrakovým, sluchovým) postižením 30%
5. osoby s kombinovaným postižením 19%

Informace ze sociálních podniků uvedlo 43 respondentů. Respondenti mohli vybrat pro svůj podnik více specifických cílových skupin. Jeden respondent z řad podniků zaměstnávající osoby se zdravotním postižením využil v této možnosti odpovědi "jiná podskupina" a uvedl "osoby s autismem". (*Vyhodnocení šetření sociálních podniků podpořených v OP LZZ po ukončení podpory (Dodatek 2018) str.6*)

V následující části této kapitoly, se zaměříme na charakteristiku nejčastějších typů zdravotních postižení, které se vyskytovali u účastníků přípravných kurzů v projektu „Jsem připraven a těším se!“, který je předmětem evaluace této práce. Každý uvedený typ zdravotního postižení je nejprve charakterizován základními znaky a projevy, které dané onemocnění definuje. Dále pak autor této práce doplňuje ze své praxe specifika práce při přípravě či samotné realizace pracovního výkonu s tou danou hendikepovanou skupinou lidí.

3.1. Tělesné postižení

Tělesné postižení mají osoby s postižením hybnosti, dlouhodobě nemocné a zdravotně oslabené. Tímto typem postižení se konkrétně zabývá disciplína somatopedie. (Slowík, 2007 s. 97).

Postižení může být vrozené (Dětská mozková obrna, vady lebky, rozštěpy lebky, rtů čelisti, patra, páteře, nevyvinutí končetin nebo jejich částí.) anebo taky získané (Např. deformity páteře, úrazy, zlomeniny, amputace, revmatismus, myopatie a další.) Onemocnění může být v obou případech vzniku způsobeny následky nemocí, jako je např. encefalitida, žloutenka, TBC, nádorové onemocnění. (Slowík, 2007 s. 99)

Na základě praxe s touto cílovou skupinou zdravotního postižení, mohu konstatovat, že u pohybového postižení je vnímán primární problém v prostředí a typu profese, kterou zaměstnanec s tímto postižením vykonává. Je potřeba, aby pracovní prostor byl bezbariérový a vhodně upraven potřebám této osoby. Doporučuje se nejen přizpůsobit pracovní prostor, zvolit vhodné kompenzační pomůcky, ale také vybrat vhodné podpůrné nástroje pro usnadnění výkonu práce. Např. přizpůsobit úchytky ke skříním do výšky člověku na vozičku, vytvoření usnadňujících prvků při manipulování s nástroji, rozdělení vhodně pracovních činností tak, aby to byl fyzicky schopen zvládnout (nedáme mu za úkol umývání schodiště, pokud má problémy s hrubou motorikou a mívá závratě a nabídneme mu prostory s lepší dostupností a další.).

Jasenský (2000 s. 188) uvádí, že specifickým problémem této skupiny postižených není jen poměrně velká variabilita intenzity a modifikovanosti druhů tělesného oslabení a pohybové výkonnosti (často i velký nepoměr mezi intelektuálními schopnostmi a fyzickou výkonností), ale častý problém vnímá v oblasti vyrovnávání se s viditelným poškozením vzhledu. Což bývá taky často uváděný problém při poskytování práce těmto lidem, neboť se obávají pracovat na veřejných zakázkách, často mají i sociální fobie. Dále autor uvádí, že jako hlavní nevýhodu vidí velkou závislost na technických prostředcích, reedukace a kompenzace, a zvýšená citlivost na nevhodné podmínky vnějšího prostředí.

Při zaměstnávání těchto osob je důležité vycházet z jejich osobních dovedností a zkušeností, využít spolupráce v rámci pracovní rehabilitace na Úřadu práce a případně i s neziskovými službami, které mohou napomoci při překonávání bariér

před i během výkonu profese. Velký prostor nabízí i oblast práce z domu, přes internet, telefony.

3.2. Sluchové postižení

Dle zákona č.155/1998 Sb. §2 odst.1 se „za neslyšící považují osoby, které neslyší od narození, nebo ztratily sluch před rozvinutím mluvené řeči, nebo osoby s úplnou či praktickou hluchotou, které ztratily sluch po rozvinutí mluvené řeči, a osoby těžce nedoslýchavé, u nichž rozsah a charakter sluchového postižení neumožňuje plnohodnotně porozumět mluvené řeči sluchem.“

„Za hluchoslepé se považují osoby se souběžným postižením sluchu a zraku různého stupně, typu a doby vzniku, u nichž rozsah a charakter souběžného sluchového a zrakového postižení neumožňuje plnohodnotný rozvoj mluvené řeči, nebo neumožňuje plnohodnotnou komunikaci mluvenou řečí.“ (zákon č.155/1998 Sb. §2 odst.2)

Klasifikace sluchového postižení se dělí dle typu na a) převodní vady, které uvádí poškození vnějšího a středního ucha, jedinec špatně slyší b) percepční vady, které tvoří vady vnitřního ucha a CNS – jedinec špatně rozumí percepční vada může být tak vážná, že nositel neslyší, c) smíšené vady. Dále rozlišujeme dle intenzity sluchové ztráty na a) nedoslýchavé (lehce, středně, středně těžce, těžce) b) neslyšící c) ohluchlé. (Slowík, 2007 s. 74).

Na základě praxe s touto cílovou skupinou zdravotního postižení, mohu konstatovat, že u této skupiny postižených je vždy důležité, aby zaměstnavatel vhodně zvoleným přístupem předal informace potřebné k výkonu profese. Většina osob s tímto postižením využívá kompenzační pomůcky, jako jsou např. sluchadla, různé technické pomůcky napomáhající uvědomění si různých signálů a podnětů z okolí. A jsou tedy schopny vykonávat svou práci v rámci svých schopností a dovedností. Zaměstnavatel však musí mít na paměti, že to, co mu přijde samozřejmé při komunikaci s běžným zaměstnancem, tak zde musí být zabezpečeno. Důležité je

primárně uvědomění si základních zásad při komunikaci, jako je např. před hovorem lehce se dotknout ruky dotyčného a upozornit, že s ním mluvíme, udržovat oční kontakt, správně artikulovat při mluvení. Důležité je mít na paměti, pokud máme mezi zaměstnanci osobu s tímto postižením, že hromadné hlášení pomoci rozhlasu či jen neurčité sdělení do prostoru jsou pro tyto lidi nefunkční.

Jak uvádí Vágnerová (2008, s.221), lidé s tímto hendikepem bývají snáze dezorientovaní, protože všemu nerozumějí a mohou tedy reagovat méně přiměřeně. Vzájemnou interakci narušuje nápadnost samotné komunikace, přesněji nepřesnost aktivního řečového projevu sluchově postižených. Nepochopení a vynaložené úsilí k předání informací jak ze strany postiženého, tak zaměstnavatele může vést k nepochopení, vzteku i případné agrese.

Pokud si zaměstnavatel není jistý, jak správně nastavit komunikaci u takového pracovníka, může využít zdarma konzultace u různých občanských sdružení či neziskových organizací, které se přímo zabývají odstraňováním bariér při práci se sluchově postiženými lidmi. Tato občanská sdružení můžete nalézt v každém kraji, neboť působí oblastně. (Např. SONS ČR – Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých, a další soc. služby zaregistrované v registru sociálních služeb dostupné online: <http://iregistr.mpsv.cz/>) Tyto organizace pomohou případným zaměstnavatelům nejen s nastavením komunikace, ale také s přípravou a volbou vhodných kompenzačních pomůcek pro zajištění efektivního výkonu práce sluchově postiženého zaměstnance.

3.3. Zrakové postižení

Zrakově postižení lidé tvoří heterogenní skupinu, porucha jejich zrakových funkcí může být různě závažná, kvalitativně odlišná. Závažné zrakové postižení vytváří situaci senzorické, resp. informační deprivace. Neboť tento jedinec nedokáže snadno a přesně vnímat vizuální informace. (Vágnerová, 2008 s. 195)

Tyflopedie je disciplína speciální pedagogiky, která se zabývá rozvojem, výchovou a vzděláváním zrakově postižených osob. (Ludíková, 1988 s. 7)

Zrakové vady se dělí dle postižených zrakových funkcí za a) snížení zrakové ostrosti b) omezení zorného pole c) poruchy barvocitu d) poruchy akomodace e) poruchy zrakové adaptace f) poruchy okohybné aktivity g) poruchy hloubkového 3D vidění. Dle stupně zrakového postižení dělíme poruchy na a) slabozrakost b) zbytky zraku c) nevidomost. (Slowík, 2007 s. 61)

Vzhledem k různosti rozsahu a typu zrakového postižení vyplývají i různé nároky na případné zaměstnavatele. Celkově můžeme ale říci, že lidé s tímto postižením se často setkávají s omezením hlavně v oblasti samostatnosti. Bývají závislí na někom, něčem při dopravení do zaměstnání a při samotném výkonu profese jsou limitováni svým postižením a svými zkušenostmi primárně v oblasti orientace v cizím prostředí. Výhodou ovšem je, že v současnosti existuje několik občanských sdružení, neziskových organizací a dalších aktivních lidí, kteří pracují na snižování bariér jak ve městech, tak i na trhu práce. Díky moderním technologiím a rozvoji různých kompenzačních pomůcek (počítače, mobily, telefony, čtecí brýle, které mají zvukové výstupy, anebo rozšiřující popisky v Braillově písmu na veřejnosti) se daří vytvářet dostupnější možnosti pracovních míst pro lidi s tímto postižením. Opět v celém procesu podpory při získání zaměstnání či nastavení adekvátních pracovních podmínek pro výkon profese napomáhají různé neziskové a dobrovolné organizace, které se přímo zaměřují na podporu lidí s poruchou zraku. (Tyfloservis, Tyflocentrum a různé soc. služby viz. online registr: <http://iregistr.mpsv.cz/>).

3.4. Duševní postižení

V rámci této kapitoly se zaměříme na duševní poruchy, které měli absolventi přípravných kurzů na zaměstnání v projektu „Jsem připraven a těším se“!. Kapitola

obsahuje charakteristiku onemocnění, ale také specifika a nároky těchto klientů při výkonu práce.

Dle Mezinárodní klasifikace nemocí s označením MKN 10 dělíme duševní poruchy následně (MKN 10, 2020 s.191):

- 1) Organické duševní poruchy včetně symptomatických
- 2) Poruchy duševní a poruchy chování způsobené užíváním psychoaktivních látek
- 3) Schizofrenie, poruchy schizotypální a poruchy s bludy
- 4) Afektivní poruchy (poruchy nálady)
- 5) Neurotické, stresové a somatoformní poruchy
- 6) Syndromy poruch chování, spojené s fyziologickými poruchami a somatickými faktory
- 7) Poruchy osobnosti a chování u dospělých
- 8) Mentální retardace
- 9) Poruchy psychického vývoje
- 10) Poruchy chování a emocí s obvyklým nástupem v dětství a v dospívání
- 11) Neurčena duševní porucha

Všeobecně platí, že pro osoby s duševním onemocněním je potřeba, aby jejich nemoc byla správně diagnostikována a dodržována léčba. Pokud tomu tak je, můžeme mít výkonného pracovníka stejně jako jiní bez postižení. Pokud ovšem nedodržuje léčbu, lze očekávat jisté komplikace. Jak uvádí Jasenský (2000, s.189), riziko u této skupiny postižených lidí je problematika remise a případného relapsu.

V období remise dokáže člověk fungovat, být aktivní, produktivní, má správně nastavenou medikaci a dodržuje léčbu. Ovšem oblast psychických onemocnění ovlivňuje více faktorů než jen samotná medikace (prostředí sociální, mezilidské vztahy, požívání alkoholu, drog, samota, fyzický stav atd.) a to vše dohromady může zapříčinit relaps – zhoršení psychického stavu. (Šťastný; 2016 s.14)

Dle zkušeností z praxe autora této práce, by zaměstnavatel měl být ideálně seznámen s onemocněním zaměstnance, pro získání více informací o diagnóze může využít zdarma konzultace u psychiatrických lékařů, neziskových organizací zaměřujících se na integraci duševně nemocných zpět do společnosti a probrat, jak správně nastavit pracovní podmínky pro takového zaměstnance. Je to důležité mít tyto informace primárně z důvodu vybrání vhodné pracovní pozice s odpovídajícím prostředím, ale taky kvůli vytvoření příjemného prostředí v rámci celého pracovního kolektivu. U závažných psychických onemocnění se doporučuje mít se zaměstnancem tzv. krizový plán, kde mají uvedené situace, stavy, projevy chování dotyčného a jaké kroky by zaměstnavatel měl podniknout. Např. telefon na blízkou osobu, psychiatra, psychologa a další jiný postup. Tyto plány vznikají ve spolupráci lékaře, zaměstnance, rodiny a zaměstnavatele. Nejčastěji se tak pracuje u Afektivních poruch, Schizofrenie, u nemocných s tendencí sebevražedného chování.

U lidí s tímto postižením, je nejprve potřeba znovu navrátit sebedůvěru nemocnému a zapracovat na znovu navrácení pracovních návyků. Proto probíhá často rovnou v psychiatrických nemocnicích pracovní terapie, kde v tomto chráněném prostředí se primárně zaměřují k nácvikům a uchovávaním pracovních návyků. Nejčastěji to probíhá formou jednoduchých ručních prací. Např. šití, pletení, zdobení předmětů, drobné řemeslné práce, práce na zahradě. Tyto činnosti napomáhají zvyšovat sebedůvěru a rozvíjí komunikaci mezi dalšími lidmi. Díky této přípravě mohou lidé, co absolvují tyto terapie snadněji uspět na trhu práce. (Kučerová, 2013 s. 140).

Od roku 2015 v rámci Reformy psychiatrie v ČR, probíhá zřizování Center duševního zdraví v každém kraji. Tato centra nabízejí komplexní podporu psychicky nemocným v jejich přirozeném prostředí a napomáhají jim vést život i přes jejich psychický hendikep. Cílem těchto center je primárně prevence hospitalizace, včasná pomoc při zhoršení psychického stavu a nápomoc reintegrace dlouhodobě hospitalizovaných zpět do společnosti. (Strategie reformy psychiatrické péče, 2007 s.21)

Schizofrenie

Je závažná duševní porucha, která se projevuje chronickým narušením myšlení a vnímání, poruchou emotivity a osobnostní integrity. U této poruchy dochází k rozštěpu, rozpolcení osobnosti a dezintegraci jednotlivých psychických funkcí. (Vágnerová, 2008 s. 333)

Rozlišujeme několik typů schizofrenie, např. paranoidní, hebefrenní, katatonní, simplexní a smíšená. Průběh nemoci může být různý, stejně jako jeho prognóza. Zdůrazňuje taky problematické postavení člověka se schizofrenií v zaměstnání. Vrátili se po odeznění ataky v období remise, bývají zpomalenější a hůře se adaptují. K tomu stavu se často přičte nepřjetí, či nevhodné chování od kolegů a může se tak prohlubovat u dotyčného nižší sebevědomí a strach z pracovního výkonu. Proto se pro tyto případy, kdy ztratili sebedůvěru, nebo úbytku pracovních dovedností, doporučují chráněná pracoviště. Tam mohou pracovat na kratší úvazek, realizovat se v činnostech, které jsou jednoduché, a přitom se mohou rozvíjet a znovu získávat zpět sebevědomí a svou samostatnost. (Vágnerová, 2008 s. 368)

Afektivní poruchy

Afektivní poruchy se projevují primárně patickou náladou, která neodpovídá reálné situaci. Může přetrvávat stav deprese, nebo se jedná o manické nálady. Pokud se u některých osob vyskytují oba typy poruch nazývá se onemocnění bipolární afektivní porucha. Stav deprese doprovází patologický smutek vzniklý bez zjevné příčiny, zpomaluje veškeré psychické procesy, vytváří negativní smýšlení a prožívání. Opakem jsou manické nálady, které se projevují nadměrným veselím, nereálným optimismem, křečovitou náladou spojenou s hyperaktivitou. (Vágnerová, 2008 s. 396)

Mentální postižení

„Mentální postižení (mentální retardace) je souhrnné označení vrozeného postižení rozumových schopností, které se projevuje neschopností porozumět svému okolí a v požadované míře se mu přizpůsobit“. (Vágnerová, 2014 s.273)

Mentální retardace vychází z latinských slov „mens“ (mysl, duše) a „retardare“ (opozdit, zpomalit) doslovný překlad by tedy zněl „opoždění (zpomalení) mysli“. (Slowík, 2007 s. 109).

Dle Mezinárodní kvalifikace nemocí, se toto postižení řadí poruch duševních a poruch chování . (MKN 10, 2020 s.191)

Tento typ postižení tedy primárně charakterizuje vrozený defekt rozumových schopností, kde je příčinou porucha Centrální nervové soustavy. Hranicí mentální defektivy je IQ 70. Mentální postižení se rozlišuje na lehké (50-70 IQ), středně těžké (35-49 IQ), těžké (20-34 IQ) či hluboké (0-19 IQ). Na základě tohoto kvalitativního hodnocení dochází k posouzení míry využitelnosti zachovaných intelektových schopností. Jedná se o trvalé postižení, kde pomoci terapeutických metod dochází k podpoře přijatelného rozvoje těchto jedinců. (Vágnerová, 2008 s.315)

Pracovní uplatnění osobám s mentálním postižením nabízí prostor, ve kterém mohou udržovat anebo rozvíjet, své schopnosti a dovednosti. Práce jim dává jejich životu náplň a smysl. Pravidelný denní režim je stimuluje k činnostem a zvyšuje jejich kvalitu života. Je ovšem důležité, aby jejich pracovní činnost odpovídala jejich možnostem, úrovni myšlení a koncentrace pozornosti, nevyžadovala rychlé reakce či častou změnu pracovních operací. Je vhodné, aby tato cílová skupina při práci měla bezpečné, známé prostředí, kde se střídají neznámé osobnosti minimálně. Práce by neměla být náročná na senzomotorickou koordinaci a přesnost. (Vágnerová, 2014 s.298)

Lidem s tímto typem postižení napomáhají různé neziskové, dobrovolné spolky, které se cíleně sdružují a připravují společně různé podpůrné programy, projekty na rozvoj těchto jedinců. Významnou roli v České republice zastupuje Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením v ČR, která nabízí komplexní podporu jak samotným postiženým, tak celé rodině a příbuzným. Tyto organizace často spolupracují v rámci podporovaného zaměstnání a nabízejí školení a pomoc v případě zaměstnávání těchto osob.

3.5. Duševní onemocnění vzniklé dlouhodobou závislostí na Alkoholu

Alkohol chemicky nazýváme etylalkohol, který vzniká kvašením cukrů. Látka je lidstvu známá od starověku, stejně jako problémy s jejím nadužíváním. Patří společně s nikotinem mezi legální drogy. Spotřeba alkoholu v ČR se pohybuje kolem 10 l čistého alkoholu na obyvatele. Ve spotřebě piva dlouhodobě zaujímáme přední místo ve světě. Nadměrná konzumace alkoholu převládá primárně u mužů – asi čtvrtina všech mužů v ČR a asi desetina žen. Počet osob s vyjádřeným syndromem závislosti na alkoholu v ČR převyšuje pravděpodobně 300 000. (Kalina a kol., 2015 s. 51)

Klinické stavy, které se mohou vyskytnout při dlouhodobém užívání alkoholu (Vágnerová; 2015 s. 505-506):

- *Alkoholový odvykací stav* (abstinenční syndrom) – vzniká na reakci snížení či vynechání potřebné dávky. U jedince se objevuje neklid, úzkost, depresivní – podrážděné nálady, pocení, nevolnost, třes a bolesti hlavy.
 - *Alkoholový odvykací stav s deliriem* – jedná se o bouřlivější reakci na nedostatek alkoholu. Delirium obvykle trvá 72 hodin – projevuje se třesem, pocení, tachykardií, záchvaty křečí. Pocity úzkostí, deprese, ale taky poruchy vědomí – halucinace, bludy. Asi v 10% populace může tento stav končit smrtí.
 - *Psychotické poruchy* vyvolané alkoholem vznikají jako následek chronického nadměrného užívání alkoholu. (Alkoholová halucinóza, bludy, děsivé sny)
 - *Amnestické alkoholové poruchy* dlouholeté nadužívání alkoholu vede k narušení paměti v oblasti ukládání informací i vybavování. Bezprostřední paměť zůstává zachována. Osoba může být dezorientována v čase, mít problém s vybavováním si situací, informací.
 - *Alkoholová demence*. Je to celková degradace osobnosti, postupný úpadek inteligence, způsoben nadměrným dlouhodobým užíváním alkoholu.

Užívání alkoholu je častou příčinou selhání v profesní roli. Zhoršení pracovní výkonnosti a absence vedou ke ztrátě zaměstnání. Nové zaměstnání nechtějí hledat, neboť jim v důsledku závislosti upadá motivace. Pokud tito lidé se začnou léčit, pracovat na řešení své situace, může jim značně pomoci komunitní systém léčby, kluby, chráněné bydlení a chráněná pracovní místa. (Vágnerová; 2015 s. 519, 524)

V projektu „Jsem připraven a těším se!“ se účastnili přípravných kurzů také osoby, pocházející z Domova se zvláštním režimem, který je zaměřen na osoby s Duševními poruchami, které vznikly z dlouhodobého nadužívání alkoholu. Dle svých zkušeností s práci s touto cílovou skupinou je důležité, aby tito lidé měli pravidelný řád a motivaci. Bez motivace docházelo často k problémovému chování, neboť účastníci projektu, kteří byli závislí na alkoholu, tak je často doprovázely další zdravotní a psychické onemocnění, což ztěžovala komplexně celou přípravu na zaměstnání. Např. po vzájemné domluvě se nastavila spolupráce v rámci doprovodů do zaměstnání, a to z důvodu ochrany klienta, aby po cestě nepropadl stavu chůze pro užití alkoholu a další jiná opatření, které byly důležité pro úspěšné absolvování kurzu.

Koncem této kapitoly jsme si charakterizovali účastníky kurzů projektu „Jsem připraven a těším se!“. Charakterizací mám na mysli popisem pojmu, kdo je člověk se zdravotním postižením a jaké možnosti podpory tyto osoby normálně mají dostupné v naší republice. V poslední kapitole jsme se více věnovali popisu typů zdravotních postižení, ale pouze těch, které se u účastníku zmíněného projektu vyskytovali. Nyní přejdeme k empirické části, kde si nejdříve představíme strukturu projektu.

Výzkum – praktická část

4. Projekt „Jsem připraven a těším se!“

Pro začátek výzkumu vnímám potřebu se zaměřit na popis obsahu projektu „Jsem připraven a těším se!“, který bude v empirické části této práce evaluován. Seznámíme se s jeho realizací, obsahem klíčových aktivit a také realizačním týmem, který se na organizaci projektu podílel.

Autorem projektu „Jsem připraven a těším se!“ je Diakonie ČCE středisko ve Valašském Meziříčí. V rámci projektu vzniklo Tréninkové pracoviště Matteo, které reagovalo na chybějící nástroj ve Zlínském kraji, který by pomohl lidem s kumulací zdravotních hendikepů získat pracovní místo a udržet si jej. Projekt byl realizován v období od 1.11.2017 do 30.6.2019. (Diakonie ČCE stř. VM, 2018 s. 1)

Diakonie ve Valašském Meziříčí nabízí sociální služby pro lidi se zdravotním postižením už od roku 2013 (Podpora samostatného bydlení, Sociální rehabilitace, Chráněné bydlení, Odborné poradenství pro lidi se zdravotním postižením), současně provozuje v její dceřiné firmě 1. Valašská diakonická s.r.o sociální podniky (Palomino – údržbové, úklidové práce, SecondHelp – prodej oblečení, Pralinkárna – výroba pralinek, čokolády.) Svým zaměřením a nabídkou patří ve Zlínském kraji mezi přední poskytovatele nabízející komplexní podporu lidem se zdravotním postižením se zaměřením na integraci zpět do života v rámci jejich možností a schopností. Diakonie ČCE středisko Valašské Meziříčí vycházela ze svých získaných zkušeností a vytvořila speciální projekt, který zohlednil všechna možná specifika a potřeby této cílové skupiny s cílem zajistit jim adekvátní pracovní místa. (Diakonie ČCE stř. Valašské Meziříčí, 2019 s.1)

Cílová skupina projektu „Jsem připraven a těším se!“:

Tréninkové pracoviště Matteo nabízí své kurzy osobám se zdravotním postižením. Konkrétně lidem s mentálním postižením (lehký a střední stupeň podpory), osobám s duševním onemocněním, duševní onemocnění v důsledku dlouhodobé závislosti na

alkoholu a s alkoholovou demencí. Jedná se o osoby, u kterých převládá II. a III. stupeň invalidity. Pro trh práce jsou jejich hendikepy kumulovány, což znamená, že buď mají nízké vzdělání na úrovni základního vzdělání, anebo věk 50 let a více. Kumulace je vnímána taky v oblasti druhů zdravotních postižení. Např. účastníci projektu byli lidé s mentálním postižením v kombinaci tělesných, smyslových, duševních vad. Tréninkové pracoviště je také pro lidi, kteří nikdy nebyli zaměstnaní, nebo jsou opakovaně a dlouhodobě nezaměstnaní. (Diakonie ČCE stř. VM, 2017 s. 3)

Cíle projektu „Jsem připraven a těším se!“:

Primárním cílem projektu bylo zvýšení míry zaměstnanosti ekonomicky neaktivních (případně nezaměstnaných osob) z cílové skupiny projektu, kteří jsou na trhu práce výrazně znevýhodnění. (Diakonie ČCE stř. VM, 2017 s. 3)

Dílčí cíle byly (Diakonie ČCE stř. VM, 2017 s. 4):

- i. Poskytnout pracovní poradenství a současně navrhnout vhodné motivační aktivity, které budou zájemci o práci utvářet představu o profesi a zároveň udržovat motivaci v přípravném procesu. Minimálně dvaceti pěti osobám.
- ii. Poskytnout kurzy dovedností práce na počítači. Minimálně třinácti osobám.
- iii. Proškolit zájemce v odborných kurzech (zahradnictví, údržbové, úklidové práce, kompletace a pomocné administrativní práce, práce v kuchyni, práce v prádelně, výroba pralinek – cukrář). Minimálně dvacet pět osob, s tím, že pět osob zvládne v oboru cukrář získat dílčí rekvalifikační zkoušku.
- iv. Poskytnout komplexní odbornou praxi. Minimálně dvaceti pěti osobám.
- v. Zprostředkovat minimálně dvanácti osobám dlouhodobé zaměstnání (pracovní smlouvy, dohody o provedení práce – činnosti), a to i na zkrácené či sdílené úvazky.

4.1. Realizační tým projektu „Jsem připraven a těším se!“:

Tréninkové pracoviště Matteo je složeno z pěti zaměstnanců, kteří se přímo podílí na provozu. S tím, že do pracoviště vstupují ještě tři lektoři na odborné kurzy. Nyní si jejich činnost popíšeme. (Diakonie ČCE stř. VM, 2017 str.1-2)

Odborný garant byl zaměstnán na 0,1 úvazku, měl primárně za úkol dohlížet na celý průběh projektu, účastnit se všech klíčových aktivit a zodpovídal za splnění všech cílů a indikátorů, které byly projektem stanoveny. (Diakonie ČCE stř. VM, 2017 str.1)

Odborný asistent byl zaměstnán na 0,5 úvazku – ten zabezpečoval průběh všech aktivit a supervidoval je, oslovoval cílovou skupinu, spolupracoval s metodikem, mentory. Zodpovídal za správný výběr podpůrných nástrojů a metod pro každého účastníka kurzů. (Diakonie ČCE stř. VM, 2017 str.1)

Přímou práci se zájemci o práci zabezpečovali **Asistent – Mentor senior a junior**, oba pracovali na 1,0 úvazku a byli zodpovědní za přípravy individuálních plánů přípravy na pracovní pozice a za pracovní poradenství účastníků tréninkového pracoviště. Zajišťovali jim motivační, zážitkové akce, kterými je podporovali a stimulovali k dokončení kurzů a k následnému získání práce. Absolventy kurzů podporovali a doprovázeli je během odborné praxe, aktualizovali individuální pracovní plány. V případě získání pracovní pozice nabízeli podporu prvních patnácti směn během výkonu činnosti. (Diakonie ČCE stř. VM, 2017 str.1)

Mentor senior vykonával také funkci sociálního pracovníka, prováděl sociální šetření během individuálních rozhovorů s účastníky, zájemci kurzů. Pozice byly obsazeny osobami, které měly víc jak dva roky praxi s lidmi s mentálním a jiným kombinovaným postižením. (Diakonie ČCE stř. VM, 2017 str.1)

V rámci Tréninkového pracoviště Mattea probíhaly odborné kurzy a ty vedly odborní **lektoři**. Jedná se o externí odborníky, kteří vyučují konkrétní přípravu na pracovní pozice. Např. Seznámení s profesí, jaké nástroje, činnosti se vykonávají. Jak se chováme v kolektivu, jak mluvíme s nadřízeným či celkově jak si udržet práci.

(Diakonie ČCE stř. VM, 2017 str.1). Kurzy více rozepsané můžete nalézt níže v kapitole 4.3. Klíčové aktivity projektu.

Posledním klíčovým zaměstnancem byl **Metodik**, který spolupracoval s odborným garantem a mentory, předával jim zkušenosti, podněty k vhodným postupům práce k uchazečům, kteří měli duševní onemocnění v důsledku dlouhodobého užívání alkoholu. Tento metodik připomínkoval individuální pracovní plány, podílel se na vytváření materiálů pro kurzy, nabízel intervizi při vzniklých obtížích a problémy s účastníky kurzu. Pozice byla obsazena osobou s vysokoškolským vzděláním v sociálním oboru a s víc jak pětiletou praxí s lidmi s alkoholovou demencí. Tento metodik se zaměřením na tuto cílovou skupinu se volil záměrně, neboť Diakonie ČCE středisko Valašské Meziříčí měla s touto problematikou menší zkušenosti. (Diakonie ČCE stř. VM, 2017 str.2)

4.2. Klíčové aktivity projektu Tréninkové pracoviště Matteo

Diakonie ČCE středisko Valašské Meziříčí, dlouhodobě poskytuje sociální služby pro lidi se zdravotním postižením a snaží se jim pomoci při začlenění do společnosti. Zaměřovali se také na oblast zaměstnání, kde se snažili lidem i přes jejich hendikepy najít odpovídající profesi. Díky chybějícím možnostem nalezení chráněných pracovních míst, vytvořili sociální firmu 1. Valašská diakonická s.r.o., která nabízí sociální firmy a zaměstnává lidi se zdravotním postižením. Na základě těchto zkušeností z obou rolí – přípravy klienta se zdravotním postižením, na profesi a druhá role zaměstnavatele poskytující těmto osobám práci, vzniklo Tréninkové pracoviště Matteo. Toto pracoviště vzniklo za pomoci dotace Evropského sociálního fondu a připravilo kurzy, které byly nastaveny dle individuálních potřeb zdravotně postižených osob. Projekt nebyl limitován zákonem o sociálních službách č. 108/2006 Sb., který ve své vyhlášce č. 505/2006 Sb. upřesňuje každé registrované sociální službě jasně dané činnosti, které jediné jsou povinné nabízet a realizovat. Dále toto pracoviště nespadá a ani není součástí Aktivní politiky zaměstnanosti Úřadu práce ČR, čímž tento projekt dovoľoval respektovat individualitu a specifickou vybrané cílové

skupiny. Autoři projektu od počátku vzniku projektu spolupracovali s různými institucemi pracující s lidmi se zdravotním postižením (Soc. služby, Městské úřady, Školy, Úřad práce, Svépomocné skupiny) a na základě jejich poznatků, potřeb a specifík vznikl projekt Tréninkové pracoviště Matteo.

Pracoviště začalo fungovat dne 1. 11. 2017 a první měsíce celý realizační tým pracoval na oslovení cílové skupiny. Pořádali přednášky v dalších neziskových organizacích, na městském úřadě, na úřadě práce, informovali veřejnost a poté realizovali individuální poradenství s jednotlivými zájemci o přípravné kurzy na zaměstnání. Od 1. 1. 2018 do 30. 6. 2019 byly realizovány kurzy s různým profesním zaměřením, které byly z části tvořeny teoretickými přednáškami a poté odbornou praxí. Teorie i praxe byla uzpůsobena hendikepům účastníků tak, aby byl pro ně obsah srozumitelný. Při praxi jim pracovníci pomáhali vytvářet různé pomůcky, které jim napomáhaly zvládat pracovní tempo. Na základě výsledku absolvování kurzu, dostali absolventi kurzů doporučení, jaký typ práce, smlouvy, dobu výkonu jim je doporučena a v neposlední řadě i také jaký zaměstnavatel. Pokud byl absolvent kurzu úspěšný a bylo volné pracovní místo, ve spolupráci s agenturou práce Marlin jim byla zprostředkována práce na pracovní smlouvu i s případnými specifiky, které díky svému hendikepu potřeboval. Práce pracovníků tréninkového pracoviště Mattea tímto neskončila. Pokud absolvent měl zájem, tak mu byla nabídnuta podpora patnácti směn, díky čemuž napomáhali pracovnice z Mattea zvládnout těmto absolventům přesun z tréninku na skutečný výkon práce v zaměstnání. (Diakonie ČCE stř. VM, 2018 str.1-6)

Stručný obsah klíčových aktivit (Diakonie ČCE stř. VM, 2017 str. 14-20):

1) Oslovení, zapojení cílové skupiny a individuální poradenství
smyslem této klíčové aktivity, která probíhala na začátku projektu, bylo oslovení a zapojení osob z výše uvedené cílové skupiny do projektu. Pracovníci tréninkového pracoviště jim poskytli pracovní poradenství, pomocí kterého zájemci o práci získali přehled o svých možnostech a rozvíjeli svou profesní orientaci. V této části setkání si

účastníci s pracovníky Mattea stanovili individuální pracovní plán na přípravu získání zaměstnání. Setkání probíhalo za pomoci podpory blízké osoby, či rodiny a volily se vhodné disciplíny, nástroje, způsoby k získání potřebných dovedností k uplatnění na trhu práce. Individuální pracovní plán, který se při tomto setkání vytvořil, tak doprovázel účastníka kurzu Mattea po celou dobu jeho přípravy. V plánu byly zaznamenány všechny fáze přípravy, absolvované kurzy, pokroky, či i podněty k změně nástrojů, pokud uchazeč potřeboval jiný typ podpory.

2) Motivování cílové skupiny

Vzhledem ke specifickému fyzickému, zdravotnímu, psychickému, rozumového stavu účastníků přípravných kurzů Mattea se mohlo očekávat, že motivace se bude různě v průběhu kurzů měnit a je potřeba se zaměřit i na tuto oblast. V projektu tedy byly připravené motivační aktivity, individuálního a skupinového charakteru. Jednalo se jak o individuální motivační rozhovory s pracovníky, lektory, ale taky o zážitkové akce, které doplňovaly samotnou přípravu na zaměstnání. Např. exkurze do zaměstnání, besedy s lidmi, co získali zaměstnání i přes svůj hendikep, besedy se zaměstnavateli, videa, filmy s danou tematikou apod. Díky těmto aktivitám se dařilo udržovat u lidí, co měli problém s motivací, chuť zvládnout a dokončit kurz.

3) Rozvoj základních kompetencí

Tato aktivita by se dala nazvat jako tzv. teoretický blok. Každý kurz byl složen z části teoretické a poté praktické. V této klíčové aktivitě se zaměřovali pracovníci Mattea vždy na seznámení s profesí a zaměstnáním jako takovým. Co bude obnášet konkrétní profese a co vlastně účastník získá tím, že bude zaměstnaný. Vzhledem ke kumulacím hendikepů se často pracovníci Mattea setkávali s tím, že tito lidé neměli ani reálnou představu o tom, co to bude obnášet za povinnosti, jak se mají k tomu v rámci jeho denního programu zachovat a další souvislosti spojené s výkonem práce. Všechny kurzy byly vždy připravené s ohledem na specifika – typy postižení daných účastníků.

Vyučovaly se tyto kurzy:

- i. Práce na počítači – základní ovládání a seznámení s funkcí počítače a internetu
- ii. Komunikace s kolegy na pracovištích – rozvoj základních komunikačních schopností a dovedností, navazování nových vztahů
- iii. Komunikace se šéfem – rozvoj sebe prezentace, schopnost přijmout kritiku, pochvalu, vysvětlení rolí a pozic v zaměstnání (jak si říct o pomoc, radu atd.)
- iv. Udržím si práci – vysvětlení, co se v pracovním poměru smí a co ne, práva zaměstnance, práva zaměstnavatele. Např. praktické učení telefonátu, omluva z práce, když jsem nemocný, využívání kalendáře, jak správně si hlídat směny apod.
- v. Komunikace se zákazníky – pravidla slušného chování k zákazníkovi, umění sebe prezentace, prezentace zaměstnavatele, řešení nenadálých situací se zákazníkem.
- vi. Rizikové situace na pracovišti – zde se učili, jak se chovat v krizových, náhlých situacích, které mohou narušit pracovní provoz, první pomoc a schopnost umět zavolat Hasiče, Policii, Záchranou službu.

4) Trénink pracovních dovedností a znalostí

V předešlé klíčové aktivitě se účastníci seznámili s teoretickou částí profese a jeho výkonu. V této části, která tvořila větší hodinovou dotaci než teorii, a tvoří odborné kurzy, kde se učili přímo výkon dané profese. Tyto činnosti probíhaly už přímo na daných zakázkách v místech, kde by případně účastníci mohli získat po absolvování kurzů pracovní místo. Učili se tak přípravy už v podmínkách, kde by poté mohli už realizovat své zaměstnání.

Tréninkové pracoviště Matteo nabízelo tyto odborné kurzy:

- a. Zahradní, údržbové práce
- b. Kompletace a pomocné administrativní práce
- c. Práce v kuchyni

- d. Práce v prádelně, úklid
- e. Cukrář – výroba pralinek (v tomto kurzu úspěšní účastníci mohli získat dílčí rekvalifikační zkoušku – Cukrář)

5) Přejchod do zaměstnání

Tato poslední klíčová aktivita je na konci každého kurzu, kde úspěšnému uchazeči bylo nabídnuté pracovní místo u zaměstnavatele, který zaměstnává osoby se zdravotním postižením. Pracovníci z tréninkového pracoviště Mattea nabízeli poradenství a přednášky pro zaměstnavatele o problematice zaměstnávání lidí s OZP. Realizovali individuální poradenství ke konkrétním zaměstnancům s hendikepem (Např. vysvětlení chování a potřeb jedince s danou diagnózou, výběr vhodných podpůrných nástrojů, kompenzačních pomůcek, přizpůsobení pracovního prostředí a další.) Na základě této spolupráce s potenciálním zaměstnavatelem se dařilo nabízet uchazečům pracovní pozice do slova na „míru“ člověka s daným zdravotním postižením. V této klíčové aktivitě pracoviště Matteo spolupracovalo také s pracovní agenturou Marlin, která napomáhala při samotném zprostředkování práce – uzavření smlouvy. Tréninkové pracoviště Matteo nabízelo i podporu během prvních patnácti směn, kdy pracovník pomohl se snížením rizik během přestupu z tréninku do skutečného pracovního výkonu, tuto nabídku si chválili jak samotní absolventi kurzu, tak i zaměstnavatelé, neboť to napomáhalo jedinci k úspěšnému udržení získané práce. (Diakonie ČCE stř. VM, 2017 str.14-19)

Kapitolou představení projektu „Jsem připraven a těším se!“ ukončuji teoretickou práci, kde bylo cílem nahlédnout do problematiky zaměstnávání lidí se zdravotním postižením. V kapitole jednotlivých typů zdravotních postižení, jsme si představili specifika a možná rizika při práci s danou skupinou lidí. Nyní se budeme věnovat evaluaci projektu, který vytvořil přípravné kurzy s přímou vazbou na trh práce pro lidi s kumulací hendikepů.

5. Metodika výzkumu

Cílem projektu „Jsem připraven a těším se!“ je evaluovat úspěšnost zvolených procesů, nástrojů, které umožnily získat lidem s kumulací hendikepů zaměstnání. Pro výzkum této práce v rámci evaluace jsem si vybrala kvalitativní metodu – analýzu dokumentů.

Jak uvádí Hendl a Remr (2017 s. 271), evaluace pomáhá získat zpětnou vazbu o fungování prováděných intervencí a ověřovat jejich správnost, vhodnost či účinnost. Tento způsob zhodnocení projektů je důležitý pro vyhodnocení a zvolení dalšího způsobu pokračování projektu „Jsem připraven a těším se!“ neboli obhájení funkce provozu tréninkového pracoviště Mattea.

Jako typ evaluace jsem si vybrala dle (Hendl; Remr, 2017 s. 277) typ sumativní, který se využívá v situacích, kdy je potřeba posoudit dosažené výsledky a konstatovat či osvědčit dosažení či nedosažení vytyčených cílů. Sumativní evaluace se provádí buď po ukončení intervence, anebo po přesně definované etapě a svým způsobem má znaky podobné auditu. Tento typ hodnocení je založen na retrospektivní analýze fungování intervencí a volá dotčené zainteresované skupiny k zodpovědnosti – snaží se vztahovat dosažené výsledky ke konkrétním subjektům či okolnostem, které jejich dosažení usnadnili či podpořili, anebo k dosažení očekávaných cílů bránili, či je zcela znemožnili.

5.1 Nástroje sběru dat

Při vyhodnocování jednotlivých přípravných kurzů tréninkového pracoviště Mattea jsem vycházela z analýz dokumentů projektu. Hlavní zdroj informací je dokument, který se nazývá *Individuální plán poradenství a práce*. Každý účastník kurzů má tento plán, ve kterém jsou zaznamenány všechny jeho pokroky, úspěchy, neúspěchy, podpůrné aktivity, zvolené nástroje vzdělávání, a individuální potřeby důležité k úspěšnému absolvování kurzu. Jako další doplňující zdroj k evaluaci projektu budou sloužit podklady k proběhlým kurzům, jejich obsah a způsoby využití

v programech Využijeme k tomu individuální plány podpory jednotlivých uživatelů kurzů, prezenční listiny z aktivit, monitorovací zprávy z projektu. Analýzu těchto dokumentů doplní rozhovory s třema pracovníky – členy realizačního týmu projektu „Jsem připraven a těším se!“, a pracovníka ze sociálního podniku, ve kterém úspěšní absolventi kurzů byli zaměstnání. Z důvodu subjektivity hodnocení respondentů bude přepis rozhovorů vložen do příloh předkládané práce

Jako další výzkumnou techniku jsem si zvolila strukturovaný rozhovor s otevřenými otázkami. Zvolila jsem tuto techniku, abych doplnila výsledky výzkumu k předešlé metodě - analýze dokumentů. Tento typ rozhovoru s otevřenými otázkami je složen z řady pečlivě formulovaných otázek, na něž jednotliví respondenti odpovídají. Základním účelem tohoto typu rozhovoru je co nejvíce minimalizovat efekt tazatele na kvalitu rozhovoru. Data z takového rozhovoru se snadněji analyzují, protože jednotlivá témata se lehce v přepisu rozhovoru lokalizují (Hendl, 2008 s. 173)

5.2 Cíle výzkumu, výzkumné otázky, hypotézy

Cílem výzkumu je: *evaluovat úspěšnost zvolených procesů, které umožnily získat zaměstnání lidem s kumulací hendikepů v tréninkovém pracovišti Matteo, které vzniklo v rámci projektu „Jsem připraven a těším se!“.*

Předmětem evaluace bude vyhodnocení zvolených způsobů podpory účastníka kurzu při osvojení si teoretických, ale i praktických dovedností potřebných pro získání a udržení si konkrétní pracovní pozice. V rámci projektu Tréninkového pracoviště jsou nastaveny vždy individuálně pracovní plány u každé osoby v kurzu dle jejích specifik a potřeb, které jsou vždy zacílené na získání předem známého a předem domluveného pracovního místa. Tréninkové pracoviště Matteo bylo ve Zlínském kraji jako ojedinělý projekt, který pracuje s lidmi, kteří mají vyšší stupeň postižení, mají věk nad 50 let, často nemají ani základní vzdělání a jejich pracovní zkušenosti jsou minimální. Tito účastníci projektu nejsou v převážně většině zaregistrováni ani na úřadu práce, a pokud ano tak současné nastavení aktivní politiky zaměstnanosti, vzhledem ke

kumulaci jejich hendikepů není schopna nabídnout žádnou vhodnou formu rekvalifikace či jiné pracovní aktivity.

Výzkumné otázky:

Hlavní výzkumná otázka:

„Byl projekt úspěšný při zprostředkování zaměstnání absolventům přípravných kurzů?“

Kritérii pro hlavní výzkumnou otázku jsou:

- Dokončili kurz všichni účastníci?
- Kolik absolventů kurzů nastoupilo do zaměstnání?
- Kolik z nich si udrželi práci i po zkušební době?
- Kolika osobám pomohlo udržet si zaměstnání díky podpoře pracovníků z Mattea v rámci prvních 15 směn?

Jako hranice úspěšného projektu bylo zvoleno, že alespoň 60% účastníků dokončí vzdělávací kurz. Toto procentuální zastoupení bylo zvoleno s ohledem na unikátnost projektu a nastavené indikátory, které se musely splnit. Z daného zastoupení bylo následně stanoveno, že alespoň 45% úspěšných absolventů kurzů nalezne pracovní uplatnění, které si budou schopni za podpory mentora schopni udržet. Nižší procentuální hranice byla stanovena i s ohledem na šíři postižení klientů.

Dílčí výzkumné otázky:

- 1) „Má tréninkové pracoviště Matteo vhodně zvolené vzdělávací programy, které umožní získat účastníkům se zdravotními specifiky zaměstnání?“

Kritérium dílčí otázky č.1:

- Vhodnost posoudíme na základě úspěšnosti absolvování celého přípravného kurzu a srovnám v jakých kurzech byla největší úspěšnost dokončení a následném zaměstnání . Díky sledování daných kritérií můžeme vyhodnotit správnost zvolení daných kurzů.

- 2) „Je účinně nastavená praktická příprava na výkon profese pro účastníky přípravných kurzů?“

Kritéria dílčí otázky č.2:

- Účinnost vyhodnotíme na základě počtu úspěšných absolventů praktické výuky.
- Počtu získání osvědčení za výkon v praktické přípravě na zaměstnání či získání dílčí rekvalifikační zkoušky u kurzu Cukrář.
- Účinnost nastavení praktické přípravy může být taky posouzená na základě počtu, kolik úspěšných absolventů využilo ještě následnou podporu pracovníků Mattea na získaném pracovišti.

Hypotézy

Stanovené hypotézy vycházejí z výzkumných otázek. Hlavním cílem je potvrzení či vyvrácení hlavní výzkumné otázky.

A1) H0: Četnost úspěšných absolventů s kumulací hendikepů při získání zaměstnání ovlivnilo individuální nastavení jednotlivých aktivit kurzu.

A2) HA: Četnost úspěšných absolventů s kumulací hendikepů při získání zaměstnání neovlivnilo individuální nastavení jednotlivých aktivit kurzu.

B1) HA: Četnost úspěšných absolventů vzdělávacího programu je v rámci stupně invalidity stejná.

B2) H0: Četnost úspěšných absolventů vzdělávacího programu je v rámci stupně invalidity nižší.

C1) HA: Při získání zaměstnání byli lepší lépe pracující absolventi praktické přípravy, kteří ji absolvovali na daném pracovišti.

C2) H0: Při získání zaměstnání nebyli lepší lépe pracující absolventi praktické přípravy, kteří ji absolvovali na daném pracovišti.

6. Evaluace přípravných kurzů projektu „Jsem připraven a těším se“

V rámci projektu „Jsem připraven a těším se!“ proběhlo celkem pět vzdělávacích kurzů. Vzdělávací program Zahradní práce a údržbář, Prádelna a úklid a také Cukrář probíhal ve dvou běžích. Ostatní kurzy byly jen po jednom. V rámci vzdělávání celkem nastoupilo 33 účastníků. Úspěšně je absolvovalo 25 z nich, 8 klientů kurzy nedokončilo. Nyní budeme analyzovat jednotlivé kurzy. Posléze z uvedených výsledků zpracujeme vyhodnocení.

Teoretická část vzdělávacího kurzu obsahovala následující aktivity: Orientace v zaměstnání, Jak získat vybrané pracovní místo, Práce na počítači, Komunikace s kolegy na pracovištích, Komunikace se šéfem, Udržím si práci, Kurz rizikové situace na pracovišti, Komunikace se zákazníky, Zážitkové a motivační akce.

Všichni účastníci vzdělávacích programů prošli administrativní částí, která trvala tři setkání a každý účastník byl podpořen třemi hodinami individuálního poradenství. Hlavním cílem této části bylo, aby si každý účastník vhodně zvolil kurz, který odpovídá jeho potřebám a individuálním možnostem, následnému uplatnění na trhu práce. Bylo zde tedy nutné posoudit životní situaci účastníka kurzu, jeho schopnosti, dovednosti a společně s ním nastavit aktivity tak, aby byly jedinečné a jemu uzpůsobené. Před podpisem dohody o vykonání daného vzdělávacího programu vždy předcházelo podrobné seznámení a pochopení uzavírané dohody, podpora při čtení a porozumění podepisovaného textu a v neposlední řadě i motivování daného jedince k nástupu do vzdělávání. V teoretické i praktické části však počet setkání a míra poskytnutého poradenství je individuální. Někteří klienti například neabsolvovali Práce na počítači. Jiní se různých teoretických částí zúčastnili ve více dnech. Vše záleželo na individuálních potřebách daného jedince. Každý uživatel měl v rámci kurzu přípravy na pracovní pozici možnost využít 20 hodin individuálního poradenství. Jak vyplývá z interních, administrativních dokumentů a monitorovacích

zpráv, do kurzů se přihlásilo celkově 33 zájemců. V případě, že chtěl zájemce kurzu jiný vzdělávací program, vyplnil si i tak vstupní dotazník a byl informován, že jakmile by se daný kurz měl otevírat, tak se mu ozve mentor telefonicky.

Při analýze výsledků kurzů budeme účastníky číslovat dle skupin, ve kterých byl kurz proveden. Vše bude záviset na začátku teoretické výuky, tzn. muž bude označen písmenem M a číslem vzestupně, žena písmenem Ž a také se bude uvádět vzestupné číslo. Pro přehlednost však nebudeme v každém kurzu začínat znovu od čísla 1, nýbrž budeme postupně pokračovat v číslování z předchozího kurzu. Nerovnoměrné obsahy textů k jednotlivým účastníkům jsou ovlivněny aktivitou účasti osoby, délkou působení v kurzu, ale taky četností podpory.

6.1 Přípravný kurz práce v kuchyni A i B

Přípravný kurz práce v kuchyni A i B probíhal od 8. 1. 2018 do 23. 3. 2018. Zúčastnilo se jej celkem šest klientů. Jeden účastník kurz nedokončil. Praxe probíhala v kuchyních Domova se zvláštním režimem Pržno a také v kuchyni v Seniorparku ve Valašském Meziříčí. Hodinová dotace praktické výuky činila 80 hodin a to dva dny v týdnu po čtyřech hodinách.

Tabulka č. 1 - Účastníci kurzu Práce v kuchyni A i B

Účastník	Dokončení kurzu	Zisk zaměstnání	Hendikep	Poznámky
Žena (Ž1)	ANO	NE	duševní, alkoholová demence	chce pracovat pouze v Domově se zvláštním režimem, kde i žije
Muž (M1)	NE	NE	duševní, alkoholová demence	chce pracovat pouze v Domově se zvláštním režimem, kde i žije
Muž (M2)	ANO	ANO	duševní, alkoholová demence	
Muž (M3)	ANO	NE	duševní,	moc

			alkoholová demence	nespolupracoval, malá motivace
Muž (M4)	ANO	ANO	duševní, alkoholová demence, tělesné postižení	
Žena (Ž2)	ANO	NE	duševní, alkoholová demence, tělesné postižení	práce jen v sedě

Ž1 - duševní onemocnění, alkoholová demence, 3. stupeň invalidity

Teorie – 6 hodin poradenství, 12 setkání, podpora při komunikaci s lektorem kvůli stydlivosti v novém prostředí, snaží se, je šikovná, zapojovala se do hledání inzerátů, nácviku telefonátu, tvorbě životopisu, při práci na PC potřebuje maximální podporu mentora, při nácviku modelových situací se zapojuje, i když občas je spíše tichá, podpora při sebeprezentaci v rámci skupinové práce, je spokojena s prací lektora a celkově kurzem, občas je nutné poskytnout nízkou slovní podporu, při exkurzi v Seniorparku Valašské Meziříčí je domluveno, že si zde vyzkouší práci, byla podpořena při pokládání otázek na lektora

Praxe – 5 hodin poradenství, 20 setkání, v rámci školení BOZP vše pochopila a sama se aktivně zajímala o uplatnění příkladů v rámci praxe v kuchyni, při práci bývá aktivní, dobře pracuje, začala komunikovat s ostatními pracovníky, nepotřebuje větší podporu při práci, práce ji baví, když dostala za úkol škrábání brambor, byla potřeba menší míra podpory, při práci byla zbrklá, proto byla potřebná podpora pracovat kvalitně a pomaleji, při dalším rozhovoru hovoří o zájmu pracovat v Pržně, následně šla Ž1 na exkurzi do kuchyně Seniorparku ve Valašském Meziříčí, i když se jí tam líbí, chce pracovat v Pržně, ke konci praxe má problém s rozdělováním pracovních úkolů mezi další pracovníky, proto byla nutná podpora pro kvalitní odvedení práce, uklidnění ji, posléze začala pracovat opět velice dobře a nepotřebovala již žádnou

podporu pracovníka, při zhodnocení kurzu opětovně uvádí snahu o práci v DZR Pržno, je samostatná a připravená do práce.

Přechod do zaměstnání – do zaměstnání nenastoupila, protože chtěla pracovat pouze v Domově se zvláštním režimem Pržno, kde i bydlela, a pracovat někde jinde nebrala v úvahu.

M1 - duševní onemocnění, alkoholová demence, 3. stupeň invalidity

Teorie – 4 hodiny poradenství, podpora v rámci vysvětlení látky lektorem, aktivizace při komunikaci, rozhovor o CV, že má psát pravdu, podpora při komunikaci a v rámci vypracování zadání, potom 7 setkání – snažil se dobře spolupracovat, nebyl moc mluvný, když měl mít nácvik, byl lehce nervózní, ale spolupracoval, moc nekomunikoval, byl tichý, posléze se jeho aktivita zlepšila, nejvíce spokojen byl zatím s aktivitou Zážitkové a motivační akce.

Praxe – 6 hodin poradenství, pomoc při teorii BOZP, téma mzda, téma samostatnost, téma, co bude po kurzu, téma ukončení kurzu, proč se tak rozhodl, 9 setkání – snaha aktivně se zapojit do pracovního procesu, při čtvrtém setkání byl lehce zmaten, měl vykonávat novou činnost, posléze potřeba jen minimální podpory, někdy pracoval zbrkle, potřeboval usměrnit, aby nedošlo ke zranění, od 7 setkání jej to už nebavilo, při 8 uvedl důvod, proč chce končit, že si už něco vydělal a to mu stačí, jinak nic neříkal

Přechod do zaměstnání – nenastoupil, nedokončil kurz

Využívá pobytovou službu Domov se zvláštním režimem Pržno.

M2 - duševní onemocnění, alkoholová demence, 3. stupeň invalidity

Teorie – 12 hodin poradenství, 11 setkání, účastník si dělal legraci, zapojoval se do rozhovoru, podpora v komunikaci, rozhovor o hodnocení kurzu, dobře reagoval na otázky, zhotovení životopisu, podpora při jeho vytvoření a prezentace před ostatními, při práci na PC potřeba jen kontrola pracovníka, podpora při pochopení učiva, podpora při sebezprezentaci, podpora při komunikaci se skupinou, podpora při

pochopení lektora, komunikativní, podpora při uvědomění si závažnosti rizik, podpora při vymýšlení konkrétních aktivit, dával zpětnou vazbu, těší se na to, že nastoupí do práce, dostane pracovní oblečení, něco se mu v životě změní, podpora v komunikaci při zhodnocení přednášky, při nácviku zkušebního pracovního pohovoru podpora při pochopení lektora

Praxe – 4 hodiny poradenství, 12 setkání, pracoval samostatně, byl spokojený, nepotřeboval větší míru podpory, podpora při řešení místa praxe, podpora při rozhovoru, co bude následovat po ukončení kurzu, v polovině kurzu si začal vybírat práci, která se mu líbí, začíná se vyhýbat jiné práci, následně se však začal zapojovat do všech pracovních činností, podpora při zamyšlení se, co mu kurz přinesl

Přechod do zaměstnání – začal pracovat, obdržel pracovní nabídku na úklid v DZR, byla mu poskytnuta podpora při prvních 3 směnách – byl šikovný, pracovitý, následnou podporu však nepotřebuje, i nadále pracuje.

M3 - duševní onemocnění, alkoholová demence, 3. stupeň invalidity

Teorie – 13 hodiny poradenství, 19 setkání, podpora při nastavení individuálního plánu a přípravy pracovní pozice, podpora při hodnocení dojmů z kurzu, M3 byl zpočátku pasivní, bylo jej nutné aktivizovat k činnosti, s kurzem je spokojen, ale moc nekomunikuje, neprojevoval moc zájem, byla nutná podpora celkově při komunikaci, vyplňování podkladů a také při pomoci s pochopením učiva, životopis si však doplnil, ale neměl zájem o komunikaci před skupinou, opakovaně se choval při kurzu velmi pasivně, potřeboval velkou míru podpory, v rámci kurzu Komunikace se zákazníci se po dotazu lektora začal pomalu a tiše zapojovat do kolektivu, ale potřeboval podporu při komunikaci a při skupinové práci, opětovně se chová pasivně, odpovídá jen na dotazy lektora, podpora při sebeprezentaci, došlo k podpoře při zapojování se do nácvikové hry i při vysvětlování probíraného učiva, při hodnocení však hodnotí lektorku kladně a také i besedu na téma sociálního podniku PALOMINA, neustále moc nekomunikuje, nezapojuje se do aktivit kurzu

Praxe – 4 hodiny poradenství, 13 setkání, podpora při nákupu pracovního oblečení, i přes neustálou pasivitu si plní dobře zadanou práci, potřebuje maximální podporu, pracuje pomalým tempem, potřebuje kontrolu i při dodržování hygienických pravidel a norem, v práci se cítí spokojený a uvádí, že mu pracovní tempo vyhovuje, podpora byla poskytnuta i v oblasti dodržování BOZP a pečlivosti při práci, při škrábání brambor, čištění zeleniny stále potřebuje podporu pracovníka, při škrábání brambor je mnohdy problém, že nejsou dobře oškrábané a nádobí nebývá také důkladně utřeno a i ne vždy dodržuje BOZP, podpora při zhodnocení kurzu, M3 pracuje velmi pasivně, potřebuje maximální podporu při výkonu práce, kontrolu, není motivovaný k nástupu do zaměstnání

Přechod do zaměstnání – skrze nedostatečnou motivaci a pasivitu do zaměstnání nakonec nenastoupil.

M4 - duševní onemocnění, alkoholová demence, tělesné postižení, 3. stupeň invalidity

Teorie – 12 hodiny poradenství, 11 setkání, podpora při komunikaci a hodnocení prvních dojmů z kurzu, pokračování, co bude dál, M4 byl komunikativní, otevřený, je spokojen s výukou a, tím, že poznal nové lidi, při práci na PC byla potřeba kontrola, M4 jinak pracoval samostatně, při kurzech je aktivní, hovořil i o zkušenostech z minulosti, při práci ve skupině se prezentoval, snažil se vytvořit dobrou atmosféru, legrace, potřeboval podpořit v oblasti pochopení učiva a při práci ve skupině, poskytnuta dopomoc při sebezprezentaci a prezentaci životopisu, podpora při zopakování pracovní kázně, opětovně hovořil o spokojenosti s kurzem, zajímavostí témat a lekorem, podpora při nácviku telefonátu a dalším hodnocením kurzu, při tématu Zážitkové a motivační akce hovořil o tom, že by ve svém životě chtěl něco změnit, chtěl by chodit do práce, zároveň byl rád, že bude mít nové oblečení, které je hrazeno z financí kurzu, byl podpořen i v hodnocení přednášky a pokládáním dotazů lektorovi

Praxe – 5 hodin poradenství, 19 setkání, přidělenou práci zvládal dobře, podporu potřeboval minimální, avšak krájení zeleniny mu jde méně, podpora byla poskytnuta i v oblasti dodržování BOZP a při podpoře pečlivosti, posléze se zlepšuje i při škrábání brambor a potřebuje nižší míru podpory, některé činnosti zvládá samostatně, vždy se zeptá na přidělení práce, občasné potřebuje kontrolu odvedené práce, mytí nádobí zvládá bez podpory, při zhodnocení kurzu se mu pracovalo dobře, je schopen práce s mírnou podporou a na zkrácený úvazek

Přechod do zaměstnání – nastupuje na DPP jako pomocná síla v kuchyni v Domově se zvláštním režimem Pržno, prostředí kuchyně v DZR Pržno zná a je dohodnuto, že nebude potřebovat další podporu při výkonu práce.

Ž2 duševní onemocnění, alkoholová demence, tělesné postižení, 2. stupeň invalidity

Teorie – 13 hodiny poradenství, 11 setkání, podpora při stanovení individuálního plánu kurzu, Ž2 byla otevřená, pozitivní byla změna, že si začala vážit sama sebe, podporu potřebovala i v oblasti nalezení vhodného pracovního místa i s ohledem na její fyzický handicap, při práci na PC potřebuje jen mírnou kontrolu, při skupinové práci se umí vhodně prezentovat, je aktivní a zapojuje se do aktivit, podpora při sebeprezentaci a prezentaci životopisu, byla potřeba při vymýšlení příkladů a při výkladu látky, při tématu Rizikové situace na pracovišti se moc nezapojovala, spíše poslouchala, pracovalo se na individuálním plánu ohledně pracovního místa, hodnocení kurzu, sdílení dojmů, Ž2 byla ráda, že bude mít pracovní oděv, zároveň má obavy, že nezvládne pracovní tempo, byla podporována v rámci zhodnocení besedy a také podpory při dotazech na lektora, je komunikativní a snaživá

Praxe – 2 hodiny poradenství, 20 setkání, do praxe se Ž2 těšila, ale upozorňovala, že u práce bude potřebovat sedět a bude se snažit práci vykonat, co nejlépe to půjde, podpora při praktické části v kuchyni, Ž2 krájela zeleninu dobře, i když měla pomalejší tempo, ojediněle zvládla při činnosti i stát, má své tempo práce, ale vždy ji vykoná precizně, bez chyb, při práci je spokojená, podporu většinou potřebuje v rámci

přesunu po pracovišti, když škrábe brambory a měla by je přenést, při zhodnocení kurzu byla spokojená, hodnotila, kam jí kurz posunul a je schopna pracovat s dopomocí pomůcek a v sedě

Přechod do zaměstnání – neobdržela zaměstnání s ohledem na její fyzický handicap. Při práci by musela pouze sedět.

6.1.1 Shrnutí

Daný vzdělávací program nedokončil jeden účastník M1. Činnost ukončil při 8 setkání na praxi. Uvedl, že pracovat už nepotřebuje a něco si již vydělal. Po skončení vzdělávacího programu čtyři účastníci čekali na vhodnou pracovní pozici. M2 po skončení kurzu byl zaměstnán na pracovní pozici pomocné práce v kuchyni v Seniorparku Valašské Meziříčí. Daný klient v daném zařízení vykonával i praktický nácvik, prostředí tedy znal a byl při práci spolehlivý a samostatný. Po domluvě nejen s M2, ale i mentorem, aktivizačním a klíčovým pracovníkem (ze služby Domov se zvláštním režimem Pržno, kde bydlel) tak bylo vyhodnoceno, že zvládne pracovat bez další podpory. Je tedy samostatný a pracovní pozici si udržel. Zaměstnání nakonec získal ještě M4 na DPP v Seniorparku Valašské Meziříčí. M3 nebyl dostatečně motivovaný k nástupu do zaměstnání, při práci byl stále velmi pasivní. Ž1 do zaměstnání nenastoupila z důvodu, kdy chtěla pracovat pouze v kuchyni v DZR Pržno, ale pracovní místo bylo v době po absolvování kurzu jen v Seniorparku ve Valašském Meziříčí. Ž2 nedovolilo nastoupit do zaměstnání její fyzický handicap.

6.2 Přípravný kurz práce na úklid a v prádelně

Vzdělávací program práce na úklid a v prádelně se uskutečnily ve dvou termínech a to 14. 12. 2017 - 21. 3. 2018 a 29. 1. - 12. 4. 2018. Těmito kurzy prošli čtyři účastníci – dvě ženy a dva muži, kurz vždy absolvovali po dvou. Hodinová dotace vzdělávacího programu byla 80 hodin a to 2krát týdně čtyři hodiny za den. Pracoviště pro výuku

praktické výuky bylo Seniorpark Valašské Meziříčí, SECONDHELP 1. Valašská Diakonická a sociální podnik PALOMINO 1. Valašská Diakonická.

Tabulka č. 2 Práce na úklid a v prádelně

Účastník	Dokončení kurzu	Zisk zaměstnání	Hendikep	Poznámka
žena (Ž3)	ANO	ANO	MP lehké, duševní onemocnění - deprese, úzkosti	
žena (Ž4)	ANO	NE	MP lehké	do zaměstnání z osobních důvodů nenastoupila
muž (M5)	ANO	NE	MP středně těžké, duševní onemocnění - porucha osobnosti	nenášel se vhodný zaměstnavatel
muž(M6)	ANO	NE	MP lehké, duševní onemocnění - schizofrenie	nenášel se vhodný zaměstnavatel

Termín číslo 1

Ž3 – Mentální postižení lehké (dále MP), duševní onemocnění (úzkosti, deprese), 2. stupeň invalidity

Teorie – 11 hodin poradenství, 11 setkání, podpora komunikace, snaha o navázání kontaktu s lektorem, samostatné zapojování, podpora při rozhovoru o hodnocení kurzu, hodnocení proběhlo kladně, lituje, že kurz již končí, podpora práce se skupinou, do kurzu dochází ráda, zapojuje se do něj, podpora při pochopení lektora, při tvorbě životopisu, tento den v kurzu moc nekomunikovala, chtěla by navázat kontakt s ostatními účastníky kurzu, při práci na PC je nejistá, potřebuje maximální podporu, při opakované práci na PC potřebovala podporu, při probírání tématu

komunikace s kolegy na pracovišti byla tichá, nesmělá, při odpovědích se bála, aby neudělala chybu, byla potřeba podpora v komunikaci na veřejnosti, posléze se bála komunikovat, vše si ve skupině ujasnili s výsledkem, že ostatní účastníci výuky nevěděli, o čem si Ž3 chtěla povídat a začali spolu komunikovat, podpora při skupinové práci, při práci ve skupině se hezky prezentovala, podpora při zhodnocení dané části kurzu, rozhovor na téma, co by dále chtěla dělat, při tématu komunikace se šéfem byla prvně negativistická, proběhl rozhovor na téma pozitiva a negativa kurzu se záměrem, aby nebyla tak negativistická, poté došlo na trénink komunikace s šéfem ve dvojicích, podpora při prezentaci ve skupině – sebeprezentace, životopis, dále hovořila o svých pracovních zkušenostech tématu udržím si práci měla dotazy na lektora, poslouchala, nemá ráda, kdyby měla něco rozhodovat, ale pracovalo se jí lépe ve skupině, vyzkoušela si jak volat RZS, při sledování filmu o zážitkových a motivačních akcích vyjádřila touhu pracovat, má domluveno, že bude pracovat v DD pro seniory ve VM, ale raději by pracovala v DZR v Pržně, podpora při komunikaci s lektorem při pokládání otázek

Praxe – 3 hodiny poradenství, 19 setkání, při teorii BOZP se nudila, většinu potřebných piktogramů již znala, při práci byla pečlivá, potřebovala jen slovní podporu, když měla prvně prát prádlo, byla nejistá, ale vše se časem naučí, při práci je sice pomalejší, ale pečlivá, stále stačí slovní podpora, při úklidu vše zvládala dobře, při exkurzi na nové pracoviště byla nejistá, bála se, že se v prádelně nevyzná a bude mít i problémy s kolegy – byla ujištěna, že vše zvládne, bude mít u sebe mentora, v rámci žehlení prádla pracovala pomaleji, zpočátku si pomaleji zvykala na pracovní tempo, více ji baví úklid, následně se zlepšila v tempu při žehlení, práce ji šla hezky, podpora při žehlení v rámci rozhovoru na téma, zda ji práce baví, při 12 setkání se zapojila do větší komunikace s kolegy, nepotřebuje větší míru podpory, práci zvládá dobře, podpora při rozhovoru, kde by chtěla pracovat – SECONDHELP, Prádelna nebo úklid v Palominu, při 19 setkání je připravena již pracovat, podpora při rozhovoru, co jí kurz dal, zhodnocení praxe

Přechod do zaměstnání – nastoupila do PALOMINA na úklid, pracovní dobu má každý den 4 hodiny, podporu měla při prvních 15 směnách – nácvik pracovních postupů, zautomatizování zavřít okna po dokončení práce, důležité je pro ni vědomí, že s ní na pracovišti je ještě jiná uklízečka a není tam sama

Ž4 - MP lehké, Osoba se zdravotním znevýhodněním,

Teorie – 15 hodin poradenství, 15 setkání – podpora při komunikaci, kdy byla spíše tichá, stydlivá, podpora v rámci tvorby životopisu, byla pasivní, potřebná i motivace, opětovně byla poskytnuta podpora při komunikaci, při práci na PC potřebná jen slovní podpora, na PC umí hledat na internetu, pomoc potřebuje jen při učení otevřít a uložit dokument ve WORDU, potřebná podpora při práci ve skupině, podpora při zhodnocení kurzu, její první dojmy, co by chtěla dělat dál, podpora při nácviku komunikace s šéfem ve skupinkách, kdy se zapojovala, podpora při prezentaci před skupinou – životopis, sebeprezentace, při řešení rizikových situací není ráda, když má sama rozhodovat, podpora při nácviku telefonátu

Praxe – 2 hodiny poradenství, 20 setkání, pracuje dobře, ale potřebuje určitou míru podpory, posléze se zlepšuje, má své tempo, pracuje bez chyb, při práci v mandlovně měla obavy, od této práce se nakonec upustilo, práce ji baví, podpora mentora při práci je potřeba jen minimální, nemá ráda oceňování zboží v SECONDHELPU, je nesmělá, podpora v motivaci a návaznosti poté pracovat na stejném místě

Přechod do zaměstnání se neuskutečnil z osobních důvodů.

Termín číslo 2

M5 - MP středně těžké, duševní onemocnění - porucha osobnosti, 3. stupeň invalidity

Teorie – 16 hodin poradenství, 15 setkání – podpora při pochopení lektora, M4 byl otevřený, snažil se zapojovat do aktivit, podpora při práci ve skupině, podpora při zhodnocení kurzu, co bude dál, M4 je aktivní, pořád se snaží komunikovat, podpora při vymýšlení příkladu na asertivní komunikaci, pochopení výkladu lektora, podpora

při práci ve skupině, kde se pěkně prezentoval, podpora při prezentaci svého životopisu, sebeprezentace, podpora při pochopení a komunikaci s mentorem, podpora při hodnocení, zda je v kurzu spokojen a chce pokračovat, je spokojený a zapojuje se do kurzu, v kurzu věděl i názorné příklady rizikových situací, vyzkoušel si telefonát, podpora při komunikaci

Praxe – 1 hodina poradenství, 19 setkání, M5 ví, jak, co má dělat, dodržuje BOZP, ale je potřeba jej kontrolovat, neboť má problém s pečlivostí při odvedení práce, potřebuje podporu při kontrolování splněných úkolů, je zbrklý, na některé činnosti špatně vidí, líbí se mu práce v ženském kolektivu, raději nechtěl žehlit, proto se věnuje praní a třízení prádla, kontrola musí být stálá, při umývání oken bylo potřebné kontrolovat, zda má vymáchaný hadr, zda umyl vše, co měl i parapety, při práci není samostatný, při 14 setkání s podporou mentora si vyzkoušel i žehlení, měl obavu, aby nepoškodil žehličku, vše zvládl, při 17 setkání se M5 výrazně zlepšil, ale stále potřebuje při práci podporu, pracuje dobře, ale je potřebný dohled mentora, v případě nástupu do zaměstnání je nutný dohled pracovníka a zkrácený úvazek

Přechod do zaměstnání – z důvodu nutného dohledu pracovníka se nenašel vhodný zaměstnavatel

M6 - MP lehké, duševní onemocnění - schizofrenie, 3. stupeň invalidity

Teorie – 9 hodin poradenství, 15 setkání, podpora při komunikaci, při práci se skupinou, podpora při zhodnocení, co bude dál, M6 má opakovaně snahu hovořit i mimo téma, vše komentuje a opakuje po lektorovi, později se prezentoval při práci ve skupině, podpora při pochopení lektora, při sebeprezentaci a prezentaci svého životopisu, M6 je aktivní, vyzkoušel si telefonát, potřebuje se ujistit, zda vše dobře pochopil, M6 vyjádřila touhu, že chce pracovat

Praxe – 6 hodin poradenství, 20 setkání, podpora při hlídání pečlivě vykonané práce, podpora při zkoušení práce s mopem, při zhodnocení, zda zvládá tempo práce, zda se mu práce líbí, M6 potřebuje dohled nad vykonanou prací, vždy nad tím, zda chápe

zadanou práci pokyvuje hlavou v rámci souhlasu, podpora při vysvětlení potřebnosti visaček, práci zvládá, ale není samostatný, potřebuje dohled, při první zkoušce raději nežehlil, třídil a dával vyprat prádlo, při 10 setkání již žehlil s minimální podporou mentora, následně však měl problémy s odvedenou prací v rámci mytí oken (špatně vidí), M6 při své práci potřebuje neustále podporu pracovníka, někdy dělá chyby, potřebuje usměrnit, aby například nedošlo k poškození žehličky při žehlení, podpora při zhodnocení praxe, upozornění mentora na chyby, nástup do zaměstnání je možný pouze s dohledem pracovníka a na zkrácený úvazek

Přechod do zaměstnání – z důvodu nutného dohledu pracovníka se nenašel vhodný zaměstnavatel

6.2.1 Shrnutí

Jak lze vidět z výše uvedeného, kurz Práce na úklid a v prádelně dokončili všichni účastníci. Avšak jen jeden z nich nastoupil do zaměstnání, které si následně i udržel. U Ž4 byly důvodem jejího nenastoupení do zaměstnání osobní důvody, o kterých více nechtěla hovořit.

Druhý běh daného kurzu však v rámci zaměstnání nebyl vůbec úspěšný, neboť ani jednomu z účastníků se nepodařilo i s ohledem na jejich handicap najít vhodného zaměstnavatele. Oba dva muži potřebovali velkou míru podpory při výkonu praxe a neustálý dohled v rámci kontroly vykonané práce. V rámci praxe byl však vidět určitý progres, který však nevedl k osamostatnění pracovníků. Na jejich práci mohlo mít vliv i jejich závažnější duševní onemocnění.

Ž3 získala pracovní uplatnění v sociálním podniku PALOMINO v 1. Valašské Diakonické s.r.o. na pozici provozní pracovník. Po nástupu do zaměstnání jí byla poskytnuta podpora v podobě 15 hodin.

6.3 Přípravný kurz práce zahradník

Kurz zahradní práce a údržba probíhal celkem ve dvou bězích. Prvního kurzu se účastnili tři klienti, druhého sedm. Vzdělávání probíhalo v termínech 13.4.2018 -

28.6.2018 a 4.4.2018 - 28.6.2018. Hodinová dotace kurzu činila 80 hodin pro danou cílovou skupinu. V rámci praxe byla dojednána spolupráce s Valašským zemědělským obecným družstvem Zašová. Praktické zkušenosti účastníci kurzu si vyzkoušeli při výsadbě lesa v Zašové a v okolí hotelu Endemit na Horní Bečvě. Všichni, kdo pokračovali v praktické výuce ji také dokončili.

Praktická část výuky byla dělena na dvě skupiny a účastníci docházeli jednou týdně na čtyři hodiny.

Tabulka č. 3 Přípravný kurz práce zahradník

Účastník	Dokončení kurzu	Zisk zaměstnání	Hendikep	Poznámky
muž (M7)	ANO	ANO	MP, lehké duševní	Palomino - úklid, údržba
muž (M8)	NE	NE	duševní, alkoholová demence	nedokončil, měl své osobní důvody
muž (M9)	ANO	NE	MP lehké, duševní onemocnění, schizofrenie	malá motivace, velká podpora
muž (M10)	ANO	NE	MP středně těžké	nebyl zájem pracovat
muž (M11)	ANO	NE	MP lehké, duševní	nenalezen zaměstnavatel
muž (M12)	ANO	NE	MP lehké, tělesné postižení	nenalezen zaměstnavatel
muž (M13)	NE	NE	duševní onemocnění, alkoholová demence	ze zdravotních důvodů nedokončen
muž (M14)	NE	NE	duševní onemocnění, alkoholová demence	teorii dokončil, praxi ne, nebavilo ho to, malá motivace
muž (M15)	ANO	NE	duševní onemocnění, alkoholová	nenalezen zaměstnavatel

			demence	
žena (Ž5)	ANO	ANO	MP lehké, kombinované fyz. post. DMO	úklid Palomina, 1VD

Termín číslo 1

M7 - MP lehké, duševní onemocnění, 2. stupeň invalidity

Teorie – 16 hodiny poradenství, 10 setkání, zpočátku byl podpořen v rámci komunikace a hodnocení začátku kurzu, sdělení prvních dojmů, kdy byl spokojen, je aktivní, někdy potřeba dopomoci s vysvětlením učiva, podpora při vyplnění životopisu, ale je šikovný a zapojuje se do aktivit, podpora při práci se skupinou, podpora v rámci sebe prezentace a prezentace životopisu a při komunikaci, setrvává spokojenost M6, podpora při plnění aktivit v rámci vymýšlení příkladů na komunikaci se zákazníky

Praxe – 1 hodina poradenství, 22 setkání, pracuje dobře, od začátku si sednul se skupinou dalších pracovníků, nepotřebuje téměř žádnou podporu při práci, je samostatný, občasně potřebuje kontrolu po splnění úkolů, nečiní mu problém práce ve skupině, když bylo nepříznivé počasí a měl za úkol vyčistit služební auto, práce jej moc nebavila, ale neměl problém ji vykonat, při hodnocení kurzu je spokojený, je schopen práce bez podpory

Přechod do zaměstnání – při hodnocení kurzu je samostatný, **nastoupil do zaměstnání na pozici údržbáře a úklidu v PALOMINU 1. Valašské Diakonické**

M8 - duševní onemocnění, alkoholová demence, 2. stupeň invalidity

Teorie – 10 hodiny poradenství, 9 setkání, zpočátku moc nekomunikoval a potřeboval podporu při komunikaci a při tvorbě životopisu, který si sám zhotovil, byl podpořen

při pochopení učiva, choval se pasivně, moc se mu do kurzu nechtělo, podpora při zapojování do komunikace, kdy se někdy zapojoval, podpora projevu a práce ve skupině, opětovně je pasivní, v kurzu se moc nezapojuje, program se mu však líbí, baví jej hlavně práce s hlinou

Praxe – 1 hodina poradenství, 12 setkání, při práci pracuje dobře, komunikuje se skupinou, pracuje samostatně, je šikovný, dohled pracovníka nepotřebuje, při 8 setkání jej práce nebavila, následně však jej zase bavila, má dobrou jemnou motoriku, při výsadbě rostlinek pracoval tak, že žádnou nezlomil, chtěl zhodnotit kurz a na vlastní žádost jej ukončit, důvod však nesdělil

Přechod do zaměstnání – neuskutečnil se z důvodu, že nedokončil kurz

M9 - MP lehké, duševní onemocnění - schizofrenie, 3. stupeň invalidity

Teorie – 14 hodin poradenství, 10 setkání, podpora v komunikaci, podpora při hodnocení kurzu a sdělení prvních dojmů, s kurzem je od začátku spokojen, ale je pasivní, následně se zapojoval do hry, potřeboval podporu při vyplnění životopisu a jeho prezentaci, podpora při pochopení učiva, práce ve skupině mu moc nešla, do aktivit se někdy zapojoval, potřeba podpory při sebereprezentaci a prezentaci životopisu, občas se zapojil do vtipkování, snažil se i vzpomínat na příklady z minulosti, podpora v komunikaci a motivaci

Praxe – 3 hodiny poradenství, 16 setkání, podpora v rámci motivace, pracuje sice pomaleji, do skupiny zapadl dobře, při 2 setkání bylo vidět, že byl ke konci unaven, pracoval ve dvojicích, v rámci práce je vidět, že ho to moc nebaví, neustále je potřebná velká míra motivace, při práci potřebuje kontrolu

Přechod do zaměstnání – kurz sice dokončil, ale do zaměstnání nenastoupil z důvodu, že nebyl motivovaný a potřeboval velkou míru podpory

Termín číslo 2

M10 - MP středně těžké, 3. stupeň invalidity

Teorie – 16 hodin poradenství, 13 setkání, zprvu moc nekomunikoval, potřeboval podporu při komunikaci i se skupinou, při hodnocení kurzu a sdělení prvních dojmů hodnotil jako přínos, že se setkává s novými lidmi a nejsou z ústavu, dále využil podpory při pochopení lektora a učiva, vytvoření životopisu, při práci na PC potřeboval kontrolu, většinu kurzu komunikoval spíše málo, práce ve skupině mu nečinila problém, byla mu poskytnuta podpora při sebeprezentaci, do kurzu opakovaně uváděl, že chodí rád, užívá si legraci

Praxe – 2 hodiny poradenství, 22 setkání, M10 pracoval dobře, ale vždy byla potřeba kontrola odvedené práce, jinak by úkol nebyl vykonán, případně s horší kvalitou, byla mu poskytnuta podpora v rámci motivace k práci a při rozhovoru o zhodnocení kurzu, i když pracoval, neměl problém i ve dvojicích, neprojevil zájem nastoupit do zaměstnání, někdy si netroufl na zadanou práci např. přesazování stromků, obdržel práci jinou

Přechod do zaměstnání – neměl zájem pracovat

M11 - MP lehké, duševní onemocnění, 1. stupeň invalidity

Teorie – 16 hodin poradenství, 13 setkání, podpora při komunikaci a při hodnocení prvních dojmů z kurzu, byl rád za nové informace, byl otevřený, spokojený, někdy byla potřeba i podpora při pochopení lektora a zapojení do výuky, kde se ale snažil pracovat dobře a zapojovat se do aktivit dle svých možností a schopností, pomoc při tvorbě životopisu, při práci na PC byl dobře orientovaný, potřeboval podporu pracovníka ve chvíli, kdy si nemohl vzpomenout na heslo k e-mailu, na které si posléze vzpomněl, jinak stačila kontrola pracovníka, při práci ve skupině se hezky prezentoval, občas se snažil i vést skupinu při práci, potřeboval však podporu při sebeprezentaci před skupinou, byl podpořen při vymýšlení konkrétních příkladů, dával i zpětnou vazbu ostatním, s kurzem byl spokojený

Praxe – 1 hodina poradenství, 22 setkání, podporu potřeboval více méně občas při kontrole odvedené práce, čerpal ze svých předešlých zkušeností, kdy pracoval v lese, snažil se pomáhat ostatním kolegům, pracoval samostatně, podporu obdržel hlavně v oblasti zhodnocení kurzu a vyjádření plánů do budoucna

Přechod do zaměstnání – z důvodu nenalezení vhodného zaměstnání nenastoupil

M12 - MP lehké, tělesné postižení, 2. stupeň invalidity

Teorie – 16 hodiny poradenství, 12 setkání, podpora při komunikaci, prvotním hodnocení kurzu, M12 byl spíše tichý, zpočátku se moc nevyjadřoval, s kurzem byl spokojen a mnohé informace si zapamatoval, posléze byla potřeba dopomoci u vytvoření životopisu a při komunikaci a pochopení lektora a probíraného učiva, snažil se zapojovat do aktivit, pro M12 byla náročná práce na PC, zpočátku i skrze zdravotní handicap měl problém uchopit myš, následně potřeboval už jen kontrolu, podpora při sebe prezentaci před skupinou, snažil se zapojovat do aktivit, zapojil se i do zábavy, při filmových ukázkách o komunikaci v pracovním prostředí měl dobré postřehy, snažil se pracovat s informací, které získal, při komunikačních tématech spíše poslouchal, zapojoval se méně, při vymýšlení konkrétních příkladů potřeboval dopomoc, s kurzem byl spokojen

Praxe – 1 hodina poradenství, 22 setkání, M12 potřeboval podporu z počátku, jeho problém je jemná motorika v důsledku fyzického postižení (chybí mu prsty na ruce), při práci byl aktivní, snažil se být samostatný, ale potřeboval dohled, když se cítil unaven, požádal o přestávku a posléze zase pracoval, měl chuť do práce

Přechod do zaměstnání – z důvodu nenalezení vhodného zaměstnavatele nenastoupil

M13 - duševní onemocnění, alkoholová demence, 2. stupeň invalidity

Teorie – 8 hodiny poradenství, 7 setkání, podpora při komunikaci a pochopení lektora a učiva, byla nutná podpora při práci na PC, byl spíše málo komunikativní, ale snažil se zapojovat do aktivit, byl spokojený s kurzem i lektorem

Praxe – 1 hodina poradenství, 8 setkání, při práci pracoval samostatně, snažil se, byl aktivní, podpora byla vynaložena v rámci motivace, kurz nebyl dokončen ze zdravotních důvodů

Přechod do zaměstnání – nenastoupil do zaměstnání, neboť ze zdravotních důvodů nedokončil kurz

M14 - duševní onemocnění, alkoholová demence, 2. stupeň invalidity

Teorie – 16 hodiny poradenství, 13 setkání, podpora byla dána v rámci komunikace i skupinové a při prvotním zhodnocení kurzu, M14 byl spíše pasivní, moc nekomunikoval, obdržel podporu při vyplnění životopisu, potřeboval i podporu při práci s PC, moc tomu nerozuměl, neustále probíhala podpora v motivaci a při pochopení lektora a učiva, podpora při seberepresentaci v rámci komunikace před skupinou, po celou dobu kurzu byl pasivní s malou motivací

Praxe – 1 hodina poradenství, 10 setkání, po celou dobu kurzů byl spíše v pasivní roli, postával a díval se na práci ostatních, nebyl moc motivovaný, nechce se mu pracovat, podpora byla dána při rozhovoru o ukončení praktického kurzu, neustále se pracovalo na motivaci klienta k práci

Přechod do zaměstnání – do zaměstnání nenastoupil, protože nedokončil praktický kurz

M15 - duševní onemocnění, alkoholová demence, 2. stupeň invalidity

Teorie – 18 hodiny podpory, 13 setkání, podpora byla dána v rámci komunikace i se skupinou, hodnocení dojmů z kurzu, nejvíce byl spokojen s odměnou za kurz,

potřeboval podporu při tvorbě životopisu, při práci na PC zprvu nejevil zájem, byla potřebná podpora v motivaci a posléze kontrola, některé kurzy se mu nechtělo moc přemýšlet, potřeboval dopomoc při vysvětlení učiva, při sebeprezentaci před skupinou, později se zapojoval do aktivit, ale byl pasivnější

Praxe – 1 hodina poradenství, 22 setkání, snažil se pracovat dobře, zpočátku potřeboval větší podporu a kontrolu pracovníka, při 10 setkání se již osamostatňoval, snažil se vykonávat zadanou práci v pořádku, při zhodnocení kurzu uvedl, že by chtěl pracovat, i když ví, že potřebuje někdy i kontrolu

Přechod do zaměstnání – nenastoupil, protože nebyl nalezen vhodný zaměstnavatel

Ž5 - MP lehké, kombinované tělesné postižení, DMO, 3. stupeň invalidity

Teorie - 17 hodin poradenství, 11 setkání, od počátku je motivována, chce pracovat, snaží se komunikovat, ale zprvu je jí dána podpora při komunikaci, podpora při sestavení životopisu, do aktivit se zapojovala, z důvodu špatné výslovnosti byla dána podpora i při vyjadřování srozumitelnosti, podpora při pochopení učiva, při prezentaci se hezky prezentovala, ale byla potřeba podpora při sestavení bodů k prezentaci i sebeprezentaci, byla podpořena i při komunikaci se skupinou, podpora při vymýšlení konkrétních příkladů, po celou dobu kurzu byla šikovná, aktivní a zapojovala se do aktivit i do komunikace

Praxe – bez potřebného poradenství, 22 setkání, Ž5 má problémy s pohybem dolních končetin, když uklízela větve, podávala je ostatním, při práci je šikovná, občas potřebuje slovní podporu, nechtěla žádnou úlevu, i když měla pracovat s velkýma hroudami, poradila si, práce ji baví, zapojuje se do ní a baví ji práce s hlínou, má velkou motivaci k práci, i přes zdravotní handicap je plně samostatná a zvládá práci, občas potřebuje dopomoc při přemisťování věcí

Přechod do zaměstnání – při praxi byla šikovná, pracovala samostatně a nastoupila na pozici uklízečky do PALOMINA

6.3.1 Shrnutí

Prvního běhu kurzu se zúčastnili tři muži. Dva z nich kurz dokončili a jen jeden získal zaměstnání v PALOMINU 1. Valašské Diakonické. M7 kurz nedokončil z osobních důvodů. Teoretickou výuku dochodil, ale ukončil praxi. M8 nebyl dostatečně motivován k nástupu do práce, byl pasivní a potřeboval velkou míru podpory. Druhý běh kurzu dokončilo pět účastníků ze sedmi začínajících. M12 kurz opustil ze zdravotních důvodů a M13 nebyl dostatečně motivovaný k dokončení praktického vyučování. Z tohoto běhu byla zaměstnána jen Ž5 a to na pozici úklidu v PALOMINU. Ve třech případech nezačali pracovat z důvodu nenalezení vhodného zaměstnavatele a M9 neměl zájem o práci.

6.4 Přípravná kurz práce komplementace a administrativní práce

Daný kurz probíhal pouze v jednom běhu a to od 16. 7. - 25. 9. 2018. Zúčastnili se jej dva klienti. Ani jeden z klientů však nenastoupil do zaměstnání. Hodinová dotace vzdělávacího programu činila 80 hodin a probíhala na ulici Vrbenská ve Valašském Meziříčí a praktická výuka u M16 probíhala na recepci Diakonie ČCE středisko Valašské Meziříčí. M17 vykonal praxi na tréninkovém pracovišti. Praxe byla naplánovaná na dva dny v týdnu po čtyřech hodinách za den.

Tabulka č. 4 Přípravný kurz Administrativní práce

Účastník	Dokončení kurzu	zisk zaměstnání	Hendikep	poznámka
muž (M16)	ANO	NE	MP středně těžké	nenalezen vhodný zaměstnavatel
muž (M17)	ANO	NE	MP lehké, kombinace s tělesným postižením	nenalezen vhodný zaměstnavatel

M16 - MP středně těžké, 3. stupeň invalidity

Teorie – 13 hodin poradenství, 11 setkání, podpora v rámci rozhovoru o hodnocení kurzu, co se mu líbí, M16 je spokojený, aktivní, zapojuje se do aktivit kurzu, při rozhovoru na téma Jak si udržet vybrané pracovní místo byl M16 ostýchavý, proto mu byla dána podpora při komunikaci, dále byla poskytnuta podpora při navázání komunikace s dalšími účastníky kurzu, při pochopení učiva, kdy se tváří zamyšleně, ale je to dané tím, že ne vždy probíranou látku chápe, následně byla dána podpora v rámci komunikace i v rámci skupinové práce – sebereprezentace, prezentace životopisu, kdy byl zpočátku roztěkaný, v kurzu je spokojený, snaží se zapojovat, někdy má problém s pochopením učiva, při probírání učiva na téma Komunikace se zákazníky potřeboval dovysvětlit některé okruhy, po shlédnutí filmu na téma Zážitek a motivační akce byl podporován ke zhodnocení toho, co viděl, vyjádření plánů do budoucna

Praxe – 5 hodin poradenství, 19 setkání, podpora při komunikaci, dodržování pracovních postupů, M16 po zadání úkolů pracuje dobře, někdy je zbrklý, musí se zklidňovat, v rámci jeho rychlého tempa se dopouští chyb, proto je nutný dohled mentora, M16 činí problém práce se skartovačkou, kdy je v rámci svého tempa ji zavařit, někdy nepracuje spolehlivě, při 14 setkání je upozorněn na to, že si má dávat pozor na chyby a má dodržovat zadané pracovní postupy, když pracoval s razítky na orážení dokumentů, práce mu šla, ale potřeboval nad sebou dohled, při 18 setkání se již zlepšoval v rámci skartování dokumentů a jeho pracovního tempa, nýbrž je stále potřebný dohled mentora, při 19 setkání je M16 smutný, že kurz je u konce, hodnotí jeho průběh, při následném zaměstnání je však nutná kontrola pracovníka

Přechod do zaměstnání – nebyl nalezen vhodný zaměstnavatel

M17 - MP lehké, kombinované s tělesným postižením, 3. stupeň invalidity

Teorie – 13 hodin poradenství, 13 setkání, podpora při hodnocení kurzu, vyjádření co se mu líbí, s čím je spokojený, M17 uvádí, že kurz je pro něj zajímavý, chce pokračovat

dál, snaží se komunikovat s lektorem, zapojoval se i při práci se skupinou, potřeboval podporu při sestavení životopisu a jeho prezentaci a sebe prezentaci, při 5 setkání potřeboval podporu při motivaci v rámci rozhovoru, kde však nakonec byl šikovný a dobře reagoval, posléze byla potřeba podpory v oblasti vysvětlení probíraného učiva, při 8 setkání byl unaven, nechtěl moc komunikovat, při hodnocení opakuje, že kurz jej baví, že je spokojený, při řešení rizikových situací vzpomínal na příklady z vlastní praxe, ale mnohé nácviky si skrze svůj handicap nemohl vyzkoušet, některé okruhy z tématu Komunikace se zákazníky byly pro něj náročné, potřeboval dopomoc, při exkurzi na recepci Diakonie byl podporován v rámci dotazování se na informace, které jej zajímají, v rámci hodnocení byl spokojen

Praxe – 4 hodiny poradenství, 20 setkání, při skartování hodně věcí zná, byla odehrána modelová situace kupující a prodávající, potřebuje podporu pracovníka, když měl sepsat životopis, měl představu o tom, co má napsat, ale potřeboval dopomoc pracovníka, na PC pracovat umí, při třídění paragonů, vytahování dokumentů z krabic potřeboval dopomoc pracovníka, jinak pracuje samostatně, při práci na středisku Diakonie, kdy měl evidovat došlou poštu, řadit a zapisovat dokumenty dle abecedy byl zprvu lehce nervozní, ale vše proběhlo v pořádku, při 12 setkání potřeboval zklidnění, od 9 setkání pracuje více méně samostatně, ale sem tam potřebuje kontrolu či upozornění pracovníka, při 14 setkání došlo k rozhovoru v rámci pečlivosti práce při přesměrování hovorů, razítkování dokumentů. následné setkání však probíhalo v duchu podpoření motivace při práci, mnohdy tápe při skartaci, kdy by skartoval více dokumentů naráz, při 18 setkání pracoval v rychlém tempu a dobře, v rámci hodnocení kurzu pracoval dobře, při zaměstnání potřebuje občasnou kontrolu dalšího pracovníka

Přechod do zaměstnání – nebyl nalezen vhodný zaměstnavatel

6.4.1 Shrnutí

Vzdělávací program Administrativní práce absolvovali dva muži. Oba dva na konci praxe potřebovali větší či menší míru podpory. Při jejich zaměstnání by byl potřeba dohled jiné osoby nad danými pracovníky. Bylo to dáno u M16 zbrklostí, menší manuální zručností a ne vždy přesným dodržováním pracovních postupů. M17 byl limitován skrze svůj tělesný handicap a občasnou zbrkllost. S ohledem na uplatnitelnost na trhu práce po absolvování daného vzdělávacího programu lze shledat, že nebyl úspěšný. Určitým negativním aspektem je i skutečnost, že se nepodařilo dojednat pracovní místa v neziskových organizacích. Bylo v jedné organizaci před realizací projektů domluveno, že tito absolventi budou zaměstnáni v jedné velké organizaci, kde budou docházet na pár hodin do archivu a budou pomáhat se skartací. Bohužel tato organizace od spolupráce odstoupila bez udání důvodu. Další oslovené firmy o tento typ pracovní pozice neměly zájem.

6.5 Přípravný kurz Cukrář – výroba pralinek A i B

Vzdělávacího programu Cukrář - výroba pralinek se celkem zúčastnilo 11 klientů ve dvou bžích. Termíny kurzů byly následující 15.8.2018 - 13.12.2018, 30.1.2019 - 30.4.2019. První běh měl šest účastníků a v posledním jich nastoupilo pět. Hodinová dotace činila 160 hodin a mnohdy se prolínala praktická výuka s teoretickou. Vše probíhalo v rámci tréninkového pracoviště. Praxe probíhala 3x týdně po dobu pěti hodin. Kurz Cukrář - výroba pralinek byl kurzem rekvalifikačním, neboť jeho úspěšní absolventi byli následně zaměstnáni v novém sociálním podniku 1. Valašské Diakonické v Pralinkárně a vyrábí pralinky s příběhem.

Tabulka č. 5 Přípravný kurz Cukrář

Účastník	Dokončení kurzu	Zisk zaměstnání	Hendikep	Poznámka
muž (M18)	NE	NE	duševní onemocnění, alkoholová demence, tělesné postižení	nedokončil ze zdravotních důvodů
žena (Ž6)	ANO	ANO	duševní onemocnění, alkoholová demence	
muž (M19)	ANO	ANO	MP lehké, duševní onemocnění	
žena (Ž7)	NE	NE	MP lehké, duševní onemocnění	
žena (Ž8)	ANO	ANO	duševní onemocnění, fyzické, operace zad	
žena (Ž9)	ANO	ANO	MP lehke, duševní onemocnění	

žena (Ž10)	AN	ANO	duševní onemocnění, deprese, úzkosti	
žena (Ž11)	ANO	ANO	tělesné postižení, operace zad	
žena (Ž12)	NE	NE	duševní onemocnění, deprese, porucha osobnosti	častá únava, nesoustředěnost , na vlastní žádost kurz ukončen
žena (Ž13)	NE	NE	fyzické, psychické postižení, sociální fobie	kontakt s lidmi paní při plnění úkolů stresoval, odešla na své přání
žena (Ž14)	ANO	ANO	fyzické postižení, onkologické onemocnění, nádor na mozku	

Termín číslo 1

M18 - duševní onemocnění, alkoholová demence, tělesné postižení, 3. stupeň invalidity

Teorie – 12 hodin poradenství, 11 setkání, podpora v rámci komunikace, hodnocení prvních dojmů z kurzu, byl spokojen, podpora při vyplnění životopisu, potřeboval

podporu v navázání komunikace, snažil se zapojovat a byl šikovný, potřebná podpora při komunikaci se skupinou a pochopení lektora a výkladu učiva, podpora i v pozdějším hodnocení kurzu, se kterým byl spokojen

Praxe – 6 hodin poradenství, 20 (z 5 byl omluven) setkání, byla potřebná podpora na pracovišti, snaha o učení se novým věcem, chtěl zkoušet nové věci, ale nakonec kurz nedokončil ze zdravotních důvodů

Přechod do zaměstnání – nenastoupil z důvodu, že nedokončil kurz ze zdravotních důvodů

Ž6 - duševní onemocnění, alkoholová demence, 3. stupeň invalidity

Teorie – 18 hodin poradenství, 11 setkání, podpora při komunikaci a vyjádření plánů do budoucna, Ž6 sama hovoří o tom, že by chtěla pracovat jako cukrář, podpora i v rámci skupinové komunikace a pochopení učiva a lektora, při hodnocení kurzu hovoří o zajímavosti kurzu a spokojenosti v něm, podpora při vyplnění životopisu, jinak byla samostatná, občas byla potřeba v navázání komunikace, do kurzu se snažila zapojit, být aktivní

Praxe – 3 hodiny poradenství, 24 setkání, podpora byla nutná na pracovišti spíše ojedinele, při vysvětlování nových úkonů a při hodnocení kurzu, byla pracovitá, snažila se, postupně se osamostatňovala a naučila se všechny potřebné věci k práci

Přechod do zaměstnání - 1 hodina poradenství, těší se do práce, kde všechny zná, nastoupila do pralinkárny.

M19 - MP lehké, duševní onemocnění, 2. stupeň invalidity

Teorie – 12 hodiny poradenství, 13 setkání, rozhovor o hodnocení prvních kurzů, je spokojen, komunikuje adekvátně, je rád, že poznává nové lidi a dozvídá se nové informace, těší se do práce do pralinkárny, občas je nutná podpora komunikace i se

skupinou, dopomoc při sebe prezentaci a podpora při pochopení učiva a lektora, celkově kurz hodnotil kladně, snažil se zapojovat dle svých možností

Praxe – 4 hodiny poradenství, 24 setkání, při práci byl samostatný, při učení nových věcí potřeboval menší kontrolu, byla s ním vedena podpora v oblasti následného zaměstnání u 1. Valašské Diakonie, po celou dobu kurzu pracoval spolehlivě

Přechod do zaměstnání – 1 hodina poradenství, nastoupil do zaměstnání, byl poučen o pracovní době, nároku na přestávku, kdyby bylo potřeba, bude hovořit s mentorem

Ž7 - MP lehké, duševní onemocnění, 2. stupeň invalidity

Teorie – 4 hodiny poradenství, 6 setkání, podpora při komunikaci, podpora při pochopení lektora a učiva, snažila se zhodnotit kurz i veškeré aktivity

Praxe – na praxi nenastoupila

Přechod do zaměstnání – do zaměstnání nenastoupila z důvodu, že nedokončila ani kurz

Ž8 - duševní onemocnění, fyzické postižení - operace zad, 2. stupeň invalidity

Teorie – 10 hodin poradenství, 6 setkání, podpora v rozhovoru o hodnocení prvních dojmů z kurzu, které Ž8 moc nehodnotila, podpora při komunikaci a při ostychu, při pochopení lektora a učiva, podpora při komunikaci i se skupinou a sebe prezentaci, mnohdy se Ž8 do kurzu nezapojovala, byla ostýchavá, ale snažila se

Praxe – 5 hodin poradenství, 24 setkání, většina podpory směřovala v úrovni psychosociální, pracovala samostatně, je manuálně zručná, další podpora byla poskytnuta při zhodnocení kurzu

Přechod do zaměstnání – 2 hodiny poradenství, Ž8 je manuálně zručná, je schopná pracovat, proto nastupuje do pralinkárny, ale potřebuje psychosociální podporu od mentora

Ž9 - MP lehké, duševní onemocnění, 2. stupeň invalidity

Teorie – 12 hodiny poradenství, 12 setkání, poradenství v oblasti hodnocení kurzu, cítí spokojenost, podpora v komunikaci a při práci se skupinou, pochopení učiva a sepsání životopisu, který sama prezentovala, podpora v rámci sebedůvěry, nechtěla se vyjadřovat, mnohdy byla tichá a potřebovala podporu při navázání komunikace, zhruba při 7 setkání se začala více otevírat, začala více komunikovat

Praxe – 3 hodiny poradenství, 24 setkání, prvotně byla potřeba podpory vyšší a při 7 setkání již se Ž9 dařilo pracovat samostatně, do konce kurzu potřebovala kontrolu v rámci úklidu pracoviště

Přechod do zaměstnání – 2 hodiny poradenství, rozhovor v rámci rozhodnutí, náplně práce, je připravena pracovat

Termín číslo 2

Ž10 - duševní onemocnění - deprese, úzkosti, 2. stupeň invalidity

Teorie – 11 hodin poradenství, 10 setkání, podpora při účasti na kurzu, podpora při komunikaci i se skupinou a sebereprezentací, pochopení lektora a učiva, podpora při praktických nácvicích, většinu byla tichá, spíše poslouchala, kurz hodnotila jako zajímavý

Praxe – 8 hodin poradenství, 24 setkání, potřebovala dopomoc při zadávání a vykonávání nových úkonů, byla snaživá, pracovitá, s ostatními kolegy se od 6 setkání sešla a plnila všechny činnosti

Přechod do zaměstnání – 1 hodina poradenství, je samostatná, potřebuje podporu mentora prvních 15 směn, nastoupila do pralinkárny

Ž11 - tělesné postižení - operace zad, 2. stupeň invalidity

Teorie – 10 hodiny poradenství, 12 setkání, podpora na kurzu, Ž11 byla snaživá, zapojovala se do aktivit, potřeba podpory při pochopení lektora a učiva, podpora při sebereprezentaci před skupinou, zpočátku byla tichá, potom se začala zapojovat a byla aktivní, uváděla i různé praktické příklady

Praxe – 6 hodin poradenství, 24 setkání, zpočátku pracovala pomalejším tempem, ale spolehlivě, od 6 setkání se začala zlepšovat, jako pracovnice byla spolehlivá, plnila dobře zadané úkoly, zpočátku byla potřeba podpora na pracovišti

Přechod do zaměstnání – 1 hodina poradenství, zapracovala se dobře, nastoupí do zaměstnání na 3x týdně a bude mít na 15 směn mentora

Ž12 - duševní onemocnění - deprese, úzkosti, porucha osobnosti, 2. stupeň invalidity

Teorie – 5 hodin, 8 setkání, podpora při komunikaci i se skupinou, podpora při pochopení lektora a učiva, Ž12 se snažila zapojovat do aktivit, občas potřebovala dopomoc k zapojení a hlavně pochopení učiva, s kurzem byla spokojena

Praxe – 6 hodin poradenství, 17 setkání, Ž12 se snažila být manuálně zručná, byla šikovná, potřebovala podporu na pracovišti, od 14 setkání se cítila unavená, na vlastní žádost ukončila kurz

Přechod do zaměstnání – nenastoupila na vlastní žádost, praktická část kurzu byla pro ni náročná, ke konci se nedokázala soustředit

Ž13 - fyzické postižení, psychické postižení - sociální fobie, 2. stupeň invalidity

Teorie – 1 hodina poradenství, 4 setkání, podpora byla v oblasti pochopení lektora a učiva, snažila se poslouchat, při tématu rizikových situací bylo nutné se ujistit, zda všemu porozuměla

Praxe – 2 hodiny poradenství, 2 setkání, byla poskytnuta podpora na pracovišti, kdy potřebuje Ž13 větší jistotu při práci, je hodně ve stresu, nervózní

Přechod do zaměstnání – z psychických důvodů nedokončila kurz, práce s lidmi ji stresovala

Ž14 - fyzické postižení - operace mozku, onkologické onemocnění, 2. stupeň invalidity

Teorie - 5 hodin poradenství, 12 setkání, podpora byla v rámci skupinové komunikace, při sebeprezentaci, při poradenství ohledně jejího dalšího uplatnění, byla velmi šikovná, řešila problematiku dalšího uplatnění a být cenná pro rodinu i přes svůj handicap a po přeposouzení snížení invalidního důchodu

Praxe - 2 hodiny poradenství, 24 setkání, poskytnuta podpora při práci na pracovišti, zpočátku se trochu ostýchala, od 3 setkání pracovala velmi dobře a spolehlivě, dobře se zapojila i do aktivit v kolektivu. I přes svůj zdravotní handicap, byla po operaci mozku, pracovala velmi koncepčně, měla zachované pracovní návyky

Přechod do zaměstnání - 1 hodina poradenství, nastupuje do pralinkárny, je šikovná, samostatná, občasně potřebuje slovní podporu, byla jí nabídnuta možnost využít mentora

6.5.1 Shrnutí

Prvního běhu se zúčastnilo šest klientů a dva jej nedokončili. Jeden ze zdravotních důvodů. Ostatní kurz dokončili a nastoupili do zaměstnání. Poslední skupina čítala pět klientů. Dva z nich kurz nedokončili na vlastní žádost. Ostatní nastoupili do zaměstnání.

V následující kapitole provedeme shrnutí výsledků výzkumné části práce a zodpovíme hlavní a dílčí výzkumné otázky.

7. Shrnutí výsledků výzkumu

Nyní provedeme shrnutí výsledků výzkumné části diplomové práce. Jednalo se o evaluaci projektu „Jsem připraven a těším se!“ Tento vzdělávací program byl jedinečný, originální a pilotní zároveň. Tréninkové pracoviště Matteo, jako jediné se začalo zabývat dalším vzděláváním osob se zdravotním postižením a jejich následném uplatnění na trhu práce. V empirické části diplomové práce jsme se zabývali evaluací daného projektu.

Hlavní výzkumná otázka:

Hlavní výzkumná otázka tedy zněla následovně: *Byl projekt úspěšný při zprostředkování zaměstnání absolventům přípravných kurzů?* Abychom mohli zodpovědět danou otázku, bylo třeba zvolit kritéria úspěšnosti programu. Prvním kritériem bylo, zda kurz dokončili všichni účastníci. Druhé se zabývalo počtem úspěšných absolventů přijatých do zaměstnání po ukončení kurzu. Dále jsme se zaměřily i na to, kolik osob si udrželo práci i po zkušební době. A v neposlední řadě i kolika osobám pomohla si udržet práci podpora mentora při prvních 15 směnách. Jako hranice úspěšného projektu bylo zvoleno, že alespoň 60% účastníků dokončí vzdělávací kurz. Toto procentuální zastoupení bylo zvoleno s ohledem na unikátnost projektu a nastavené indikátory, které se musely splnit. Z daného zastoupení bylo následně stanoveno, že alespoň 45% úspěšných absolventů kurzů nalezne pracovní uplatnění, které si budou schopni za podpory mentora schopni udržet. Nižší procentuální hranice byla stanovena i s ohledem na šíři postižení klientů.

Na základě provedené analýzy individuálních plánů všech účastníků vzdělávacích programů můžeme konstatovat, že koncepce projektu „Jsem připraven a těším se!“ byla úspěšná. Do vzdělávacího programu nastoupilo celkem 33 uživatelů. 25 z nich úspěšně absolvovalo teoretické i praktické vzdělávání a obdrželi certifikáty prokazující nově nabyté dovednosti a schopnosti. Osm klientů kurz nedokončilo. Ž7 jako jediná nedokončila ani teoretické vzdělávání, nenastoupila na praxi z důvodu

náročnosti pro její osobu i s ohledem na kombinaci lehkého mentálního postižení a duševního onemocnění. Ostatní se rozhodli k ukončení při probíhající praktické výuce. Čtyři z nich však praktickou výuku nedokončili ze zdravotních důvodů, jednu klientku stresoval kontakt s lidmi při výkonu práce i s ohledem na fakt, že má diagnostikovanou sociální fobii. Jeden uchazeč ukončil kurz z důvodu, že si již něco vydělal a to mu stačí, neměl zájem dále pokračovat. M14 dokončil teorii, ale nebavila ho praxe, proto se rozhodl pro ukončení. Poslední uživatel kurz nedokončil z osobních důvodů. Společnou diagnózou pro všechny uživatele, kteří kurz nedokončili ze zdravotních důvodů je duševní onemocnění. Dva z nich mají navíc alkoholovou demenci a u dvou je přítomno i tělesné postižení.

Při vyhodnocení dalších kritérií budeme vycházet pouze z počtu absolventů kurzů - 25. Do zaměstnání nastoupilo 12 klientů, 9 nastoupilo do sociálních podniků 1. Valašské Diakonické PALOMINO a do pralinkárny, další tři pracují v kuchyni v Domově se zvláštním režimem Pržno. Pro osm absolventů nebyl nalezen vhodný zaměstnavatel zpravidla z důvodu potřebné vysoké míry podpory od mentorů, případně na základě jejich tělesného postižení, kdy byla možná práce jen v sedě. Jak lze z výsledků vidět, nejvíce neúspěšný byl kurz Komplementace a administrativní činnost, kde nebyl nalezen vhodný zaměstnavatel pro žádného ze dvou uchazečů o zaměstnání. Oba dva měli mentální postižení, jeden z nich i v kombinaci s tělesným. U dalších čtyř byla kombinace duševního onemocnění s mentálním postižením. Jeden z nich má navíc diagnostikovanou i alkoholovou demenci. Poslední žena trpí duševním onemocněním, alkoholovou demencí a tělesným postižením. Tři muži nenastoupili do zaměstnání z důvodu malé motivace k práci. Ž3 zase chtěla pracovat pouze v Domově se zvláštním režimem v Przně, nikde jinde. Jeden účastník nenastoupil do zaměstnání z osobních důvodů, více však nechtěl uvést.

Všech 12 klientů si své zaměstnání udrželo i po zkušební době. Polovina z nich využila v různé časové míře, maximálně však 15 směn podporu mentora. Ve většině případů

šlo o kontrolu vykonané práce, slovní či psychosociální podporu. Při přechodu do zaměstnání byli pracovníci více méně samostatní.

Jak lze z výše uvedených výsledků vidět, nejvíce problematickou oblastí bylo zaměstnávání osob se závažnějším typem zdravotního postižení, kdy pro ně nebyla nalezena vhodná práce v rámci kurzu, který absolvovali. Z výsledků je i patrné, že s ohledem na další zaměstnání nebyl vhodně zvolený program Komplementace a administrativní činnost.

Dílčí výzkumné otázky:

Abychom mohli správně vyhodnotit **hlavní výzkumnou otázku**, definovali jsme tři dílčí otázky. Nyní si rozebereme výsledky.

1. *„Má tréninkové pracoviště Matteo vhodně zvolené vzdělávací programy, které umožní získat účastníkům se zdravotními specifiky zaměstnání?“*

Kritériem pro posouzení, zda vzdělávací programy byly vhodně zvolené je:

Vhodnost posoudíme na základě úspěšnosti absolvování celého přípravného kurzu a srovnám v jakých kurzech byla největší úspěšnost. Díky sledování daných kritérií lze vyhodnotit správnost zvolení daných kurzů.

Jak jsme již uvedli v hlavní výzkumné otázce do všech vzdělávacích programů nastoupilo 33 účastníků. Kurz dokončilo 25 absolventů. Z nich našlo uplatnění v zaměstnání 12 osob.

Nyní si rozebereme jednotlivé vzdělávací programy:

1. Prádelna a úklid

Kurz navštěvovali čtyři účastníci. Všichni jej úspěšně absolvovali. Do zaměstnání nastoupil jen jeden z nich. Ž4 nenastoupila z osobních důvodů a M5 a M6 nenastoupili z důvodu nenalezení vhodného zaměstnavatele s ohledem k jejich kombinovanému postižení mentálního a duševního onemocnění a velké míře potřebné podpory ze strany mentora.

2. Pomocné práce v kuchyni

Daný kurz navštěvovalo šest účastníků. Z toho jeden M1 požádal o ukončení kurzu po 8 setkání praktické výuky s odůvodněním, že si již něco vydělal a to mu stačí. Pracovní uplatnění našli dva účastníci - M2 a M4. M3 nenastoupil do zaměstnání z důvodu nízké motivace, nechtěl pracovat. Ž1 chtěla pracovat pouze v Domově se zvláštním režimem Pržno z důvodu, že zná tamější prostředí. V době ukončení kurzu pro ni nebylo pracovní místo, mohla nastoupit do kuchyně do Seniorparku Valašské Meziříčí. To však odmítla. Pro Ž2 nebyl nalezen vhodný zaměstnavatel z důvodu jejího závažného fyzického handicapu, kdy mohla pracovat pouze v sedě a to jí při práci v kuchyni limitovalo.

3. Zahradní práce, údržbář

Tohoto vzdělávání se účastnilo 10 lidí, sedm z nich kurz absolvovalo. M8 kurz nedokončil z osobních důvodů, M13 ze zdravotních důvodů a M14 praktická výuka nebavila. Následné zaměstnání získali pouze dva absolventi daného kurzu. M10 neměl zájem pracovat, ostatní absolventi potřebovali velkou míru podpory a přizpůsobené pracovní místo jejich specifickým potřebám. Nebyl tedy pro ně nalezen vhodný zaměstnavatel.

4. Komplementace a pomocné administrativní práce

Z pohledu absolventů byl tento kurz nejúspěšnější, dokončili jej oba dva uchazeči. Ale zároveň byl nejméně úspěšný v rámci uplatnění na trhu práce. S ohledem na specifické potřeby obou absolventů nebyl ani pro jednoho z nich nalezen vhodný zaměstnavatel.

5. Cukrář

Kurzu Cukrář se účastnilo 11 osob. Absolventů bylo sedm, čtyři účastníci jej nedokončili a to ve třech případech ze zdravotních důvodů a jedna z nich nedokončila ani teoretickou výuku. Všichni absolventi našli pracovní uplatnění. Tento vzdělávací kurz byl, co do následného zaměstnání úspěšných absolventů nejvíce úspěšný.

Jak lze vidět, největší úspěšnost v dokončení absolvovaných kurzů má program Komplementace a pomocné administrativní práce a Prádelna a úklid. Následně

Pomocné práce v kuchyni, Cukrář a Zahradní práce a údržba. Co se však týká uplatnění na trhu práce byl nejúspěšnější Cukrář, Pomocné práce v kuchyni, Zahradní práce a údržba, Prádelna a úklid a nejhůře dopadl Komplementace a pomocné administrativní práce. Co se však týká uplatnění na trhu práce bylo nejvíce absolventů zaměstnáno v rámci kurzu Cukrář, Pomocné práce v kuchyni, Prádelna a úklid a nejméně počet frekventantů Komplementace a pomocné administrativní práce a Zahradní práce a údržba. Velká míra rozdílnosti je i ve faktu, že velkou roli hrála malá motivace a pasivita účastníků praktického vzdělávání. Tento důvod velmi ovlivnil možnost nalezení vhodného zaměstnavatele, neboť u většiny z nich byla potřebná více než 15 směnová podpora mentora při vlastním výkonu zaměstnání. Na základě této skutečnosti by bylo vhodné zaměřit vzdělávací program více na podporu motivace při výkonu práce. S ohledem na dané zjištění a specifičnost cílové skupiny lze konstatovat, že by bylo lépe koncipovat nejméně úspěšný vzdělávací program, co do počtu zaměstnaných absolventů.

2. „Je účinně nastavená praktická příprava na výkon profese pro účastníky přípravných kurzů?“

Vyhodnocujícím kritériem je:

Účinnost vyhodnotím na základě počtu úspěšných absolvování výběrových řízení.

Počtu získání osvědčení za výkon v praktické přípravě na zaměstnání či získání dílčí rekvalifikační zkoušky.

Účinnost nastavení praktické přípravy může být taky posouzená na základě počtu, kolik úspěšných absolventů využilo ještě následnou podporu pracovníků Mattea na získaném pracovišti.

Praktická výuka byla účinně nastavena. Hlavním problémem však bylo, že neúspěšní absolventi vzdělávání jej nedokončili většinou na základě zdravotních problémů.

Úspěšnost vidíme i v tom, že jen polovina zaměstnaných absolventů dále potřebovala podporu mentora na pracovišti i při výkonu zaměstnání a z této skupiny jen další polovina využila podporu v plné míře - 15 směn.

Z 25 absolventů prošlo výběrovým řízením 12 osob, které se podařilo zaměstnat. Všichni úspěšní absolventi získali osvědčení o absolvování kurzu, jak teoretické, tak i praktické části. Z 12 zaměstnaných osob využilo šest podporu mentora v zaměstnání. Každý z nich měl nárok na 15 podpořených směn. Ne každý pracovník jich využil. Vše záleželo na míře potřeby a specifčnosti daného jedince. Jen tři z nich využili plné dotace 15 směn.

Hypotézy

Pro komplexnost potvrzení výsledků hlavní a dílčích výzkumných otázek jsme se rozhodli ověřit analyzované dokumenty ještě na základě hypotéz. Zvolili jsme tři okruhy hypotéz. Nyní si je vyhodnotíme.

Hypotéza A i B se vztahuje k dílčí výzkumné číslo 1. Zabývá se oblastí, zda Tréninkové pracoviště Matteo mělo vhodně nastavené vzdělávací programy.

A1) H0: Četnost úspěšných absolventů s kumulací hendikepů při získání zaměstnání ovlivnilo individuální nastavení jednotlivých aktivit kurzu.

A2) HA: Četnost úspěšných absolventů s kumulací hendikepů při získání zaměstnání neovlivnilo individuální nastavení jednotlivých aktivit kurzu.

Jak lze z analyzovaných individuálních plánů účastníků kurzů zjistit, četnost úspěšných absolventů s kumulací hendikepů při získání zaměstnání neovlivnilo individuální nastavení jednotlivých aktivit kurzu. K ovlivnění však přispěl zdravotní stav absolventů a potřeba velké míry následné podpory uchazečů o zaměstnání. Tím pádem nebylo možné najít adekvátního vhodného zaměstnavatele a umístit tak další absolventy do zaměstnání.

Přijímáme tedy HA: Četnost úspěšných absolventů s kumulací hendikepů při získání zaměstnání neovlivnilo individuální nastavení jednotlivých aktivit kurzu.

B1) HA: Četnost úspěšných absolventů vzdělávacího programu je v rámci stupně invalidity stejná.

B2) H0: Četnost úspěšných absolventů vzdělávacího programu je v rámci stupně invalidity nižší.

V rámci provedené analýzy individuálních plánů účastníků vzdělávání nejsou rozdíly v rámci četnosti úspěšných absolventů mezi jednotlivými stupni invalidity. Větší roli hrála motivace uchazečů a také přítomna psychiatrická diagnóza. Nelze však přímo vysledovat, že by byl úspěšnější jedinec s poruchou osobnosti nebo s depresivním syndromem.

Přijímáme hypotézu HA: Četnost úspěšných absolventů vzdělávacího programu je v rámci stupně invalidity stejná.

Hypotéza C se zaměřuje na dílčí otázku číslo 2 a to na nastavení praktické výuky daných kurzů.

C1) HA: Při získání zaměstnání byli lepší lépe pracující absolventi praktické přípravy, kteří ji absolvovali na daném pracovišti.

C2) H0: Při získání zaměstnání nebyli lepší lépe pracující absolventi praktické přípravy, kteří ji absolvovali na dané pracovišti.

Jelikož projekt byl cíleně nastaven na konkrétní přípravu na předem domluvených pracovních pozic a zároveň i praktická část kurzu probíhala v prostředí, kde by mohli potenciálně být účastníci zaměstnání, můžeme konstatovat, že úspěch tohoto konceptu byl úspěšný. Práci v prádelně a kuchyni, získali právě ti uchazeči, kteří trénovali přímo v daném prostoru zařízení. Další konkrétní příprava, kterou můžeme hodnotit úspěšně v tomto kontextu byla pracovní pozice Cukrář, kde bylo vidět, že všichni účastníci, kteří kurz absolvovali získali uplatnění v sociálním podniku Pralinky s příběhem 1. Valašské Diakonické, kde celou praxi také absolvovali. Větší problém nastal u kurzu zahradník, kde praktická příprava probíhala ve spolupráci s Valašským zemědělským obecním družstvem a Hotelem Endemit, kde se jednalo pouze o dočasné zakázky a nepodařilo se dál zajistit další práce. Přesto díky této

praktické přípravě pár úspěšných absolventů získalo práci v Palominu – úklidové a údržbové práce v sociálním podniku 1. Valašské diakonické s.r.o.

Přijímáme tedy HA: Při získání zaměstnání byli lepší lépe pracující absolventi praktické přípravy, kteří ji absolvovali na dané pracovišti.

8. Diskuze

Na začátek diskuze chci zmínit fakt, že provedení evaluace této práce bylo pro mě ze začátku trochu nelehké, a to z toho důvodu, že jsem se podílela na vytvoření zmíněného projektu a měla jsem v něm roli jako garanta, který byl zodpovědný za správné nastavení. Chvilí mi tedy trvalo, než jsem si vytvořila správný hodnotící nadhled, a jsem ráda, že jsem se tímto způsobem mohla realisticky podívat na odvedenou práci. Tréninkové pracoviště Matteo vzniklé v rámci projektu „Jsem připraven a těším se“, provozované Diakonii ČCE středisko Valašské Meziříčí, nabídlo jedinečnou možnost získat zaměstnání lidem, kteří přes své zdravotní znevýhodnění byli často označeni jako nezaměstnatelní. Jak je patrné z výsledku výzkumu, kde jsme prozkoumali všechny účastníky kurzů, tak ne u všech toto označení je na místě. Někteří i přes těžké onemocnění, díky své vůli a nasazení pracují za upravených podmínek v sociálním podniku i dodnes (r.2020). Kurzu se účastnilo celkově 33 osob, tím mám na mysli i ty, kteří jej nedokončili, z toho 12 osob s kumulací hendikepů našlo pracovní uplatnění primárně v sociálních podnicích. Proto si myslím, že je na místě konstatovat že projekt byl úspěšný. Úspěšnost vidím převážně v tom, že nabídl možnost být pro společnost více užitečný a zároveň moct získat finanční ocenění za svůj výkon a to nehledě na hendikepy. Zároveň však díky důkladnému prozkoumání jednotlivých kurzů a způsobu nastavených programů jsme si mohli všimnout určitých problémů, které projekt celkově doprovázely.

Nejdříve je potřeba se zamyslet v čem nejčastěji selhávali účastníci, kteří nedokončili kurz úplně. Myslím si, že analýza těchto faktorů by mohlo být předmětem dalšího výzkumu, ale toto nebylo předmětem této práce. Lidé kteří nejčastěji nedokončili kurz byli ti, kteří převážně nikdy nepracovali a vzhledem k typu postižení moc nechápali význam zaměstnanosti a mít potřebu vydělat si peníze – chybějící motivace. Další skupina, která často nedokončila kurz, byla skupina zastupující osoby s duševním onemocněním typu poruchy osobnosti, sociální fobie, úzkostné a depresivní stavy. U těchto lidí byla častá únava, potřeba mít prostor sám pro sebe, těžko zvládali kritiku a

vlivem různých projevů jejich onemocnění se párkrát stalo, že i přes odpovídají někdy i nadprůměrný výkon, ze dne na den skončili.

U všech účastníků kurzů hrála velkou roli motivace a důvod proč vlastně chtějí být zaměstnaní. Lidé s mentálním postižením ve velké většině přicházeli z pobytových služeb chráněných bydlení, lidé s duševním onemocněním vzniklé vlivem nadužívání alkoholu bydleli v Domově se zvláštním režimem, a menší míra byla tvořena účastníky, kteří žijí v rodině ve svých domovech se svými blízkými. Záměrně zde zmiňuji prostředí z kterého přišli zájemci o absolvování kurzů, neboť to bylo často důležité. Lidé bydlící v pobytových sociálních službách měli jen výjimečně biologického rodiče s kterým by byl v aktivním kontaktu, tato skupina měla nejčastěji rodinu, kterou jim tvořili zaměstnanci zmíněných služeb, nebo veřejný opatrovník, pokud osoba byla omezena na právech. Tito lidé byli většinou zvyklí se účastnit různých programů, ale zároveň věděli, že se obejdou i bez financí. Jejich motivace mít zaměstnání, byla tedy někdy i těžko uchopitelná. Naproti u lidí pocházející z rodin, bylo vždy zřejmé že potřebují zaměstnání a chtějí být zaměstnaní. Zde se mohlo někdy objevit, že je rodina v tomto rozhodnutí nepodporovala a někdy to také byl důvod nedokončení kurzů, či odmítnutí nabízené práce. Všeobecně ale mohu říct jak z pozice autora této práce, kde v analýze dokumentů se často objevovalo kladné hodnocení účastníků daných kurzů, tak i samotného účastníka projektu, že lidé do kurzů chodili moc rádi a byli šťastní, že jim dal někdo šanci pracovat a možnost seberealizovat se.

Důvod proč vzniklo tréninkové pracoviště bylo hlavně kvůli chybějící cílené podpoře lidí se zdravotním postižením. Proto byly kurzy nastavené tak, aby obsahovaly nejdříve v menší míře teoretické seznámení, které bylo uzpůsobené rozumovým schopnostem dané skupiny a úrovni profesní zdatnosti. Dále byla větší část věnována praktické přípravě, a to často na konkrétních pracovištích, kde byla ambice získat i zaměstnání. V neposlední řadě při úspěšném získání zaměstnání, absolventi mohli využít ještě podporu prvních 15 směn na novém pracovišti. Tato podpora zahrňovala primárně vytvoření pomůcek, návodů, a bezpečné prostředí pro samotného jedince.

Pracovnice Mattea pomáhaly taky s navázáním kontaktů se zaměstnavatelem či kolegy na pracovišti. Tato struktura každého kurzu vznikla záměrně, neboť vycházeli autoři projektu ze svých zkušeností při poskytování podpory zdravotně postiženým v jiných sociálních službách, které provozují. Právě ve zmíněných fázích, autoři projektu vnímali jako klíčové, neboť vysledovali, že pokud mají nedostatečnou podporu v těch daných úsecích nastávají problémy - nezískání zaměstnání, problémy při výkonu práce.

Problém, který vnímám jako klíčový je nedostatek zaměstnavatelů, kteří by zaměstnali lidi se zdravotním postižením. Projekt „Jsem připraven a těším se!“ nabízel zaměstnavatelům proškolené a připravené pracovníky a ještě na víc jim nabízeli podporu při zaučování na nových pracovních místech. Firma 1. Valašská diakonická s.r.o. provozuje sociální podniky a takto připravené pracovníky přijímali velmi ochotně. Což i potvrzuje rozhovor s pracovníci Pralinkárny s Příběhem - viz. metodická část této práce. Tato firma je svým konceptem a přístupem k zaměstnávání lidí s hendikepou jediná svého druhu minimálně v Zlínském kraji. Ovšem, u jiných potenciálních zaměstnavatelů nebyla moc velká ochota, neboť předsudky vůči výkonu zmíněných lidí byla silná. Když tým projektu oslovoval zaměstnavatele, tak neměli zájem o pracovníky jako spíše o výrobky sociálních podniků, které by vyráběli a koupili by tak podpořili jejich činnost. Proto si myslím, že to ještě zde v tomto prostředí bude chtít více času, ale určitě je pozitivní že svou společenskou odpovědnost naplňují podporou místních sociálních podniků .

Struktura projektu Tréninkového pracoviště se osvědčila a inspirovala jiné instituce, které pomáhají lidem se zdravotním postižením. Diakonii ČCE středisko Valašské Meziříčí podalo a i získalo návazný projekt s názvem Tréninkové pracoviště Matteo II., které mělo pokračovat v činnosti pracoviště. Bohužel, projekt fungoval spolu s pracovištěm několik měsíců, ale v organizaci došlo k personálním změnám celého vedení a projekt byl v rámci těchto změn ukončen a činnost tréninkové pracoviště zastavena.

Závěr

Cílem této práce bylo evaluovat úspěšnost zvolených procesů, které umožnily získat zaměstnání lidem s kumulací hendikepů v tréninkovém pracovišti Matteo, které vzniklo v rámci projektu „Jsem připraven a těším se!“. Na základě výsledků výzkumu jsme se mohli dozvědět, že způsob nastavení jednotlivých přípravných kurzů odpovídali potřebám uchazečů, ale klíčová byla jejich motivace a zdravotní stav. Neboť toto byly základní proměnné, které určili zda-li jedinec kurz dokončil, či získal zaměstnání. V rámci rozhovorů s pracovníky Tréninkového pracoviště Matteo, kteří pracovali přímo s účastníky kurzů se ukázalo že je velmi důležité, aby měli praktickou dlouholetou zkušenost s prací s lidmi se zdravotním postižením, a zajištěnou další odbornou podporu ve formě konzultací s odborníky na konkrétní zdravotní postižení, mít další rozvíjející vzdělávání a ve neposlední řadě zvážit i možnost supervizí. Celý tento projekt měl být inovací ve svém oboru a poukázat na chybějící mezičlánek mezi možnostmi sociální práce, pracovních rehabilitací či jiných institucí, kteří se zaměřují čistě jen na profesní přípravu. Toto tréninkové pracoviště dokázalo skloubit sociální a profesní přípravu člověka se specifickými potřebami vzdělávání a učení se. Stalo se tedy tímto inspirací pro jiné instituce, které se zabývají přípravou lidí se zdravotním postižením. Tento model přípravy není jediný, pár podobných struktur podpor nabízí jiné neziskové či soukromé sektory, které ve svých sociálních podnicích nabízí realizaci pracovní rehabilitace a poté případné zaměstnání, pokud se jedinec osvědčí. V některých zařízeních mají přímo v sociálních službách – tzv. tréninkové prostředí, kde dochází opět pomoci pracovní rehabilitace nácvik pracovních nácviků. Myslím, že je to velmi pokrokové a úspěšné, neboť lidé s hendikepy potřebují komplexní přístup, aby mohli uplatnit své schopnosti a dovednosti. Když vznikalo Tréninkové pracoviště Matteo, byla namyšlena i spolupráce s praktickými školami, odbornými učišti, speciálními základními školami, neziskovými službami, kde mohou pracovníci Mattea napomoci při přechodu na trh práce. Rodiče dospělých dětí v těchto institucích, vnímali toto zařízení za velmi přínosnou službu. Bohužel jak už jsem

v předešlé diskuzi zmínila, projekt byť byl úspěšný, fungoval jako inspirace pro ostatní a dokonce získal další podporu po ukončení tohoto projektu „Jsem připraven a těším se!“ návazný projekt Tréninkové pracoviště Matteo II. z ESF na 3 následující roky, tak z důvodů personálních a organizačních změn byla činnost tréninkového pracoviště Mattea ukončena.

Literatura a zdroje

1. APRCR (2018) Asociace pracovní rehabilitace České republiky – zástupci organizace. *Regionální síť spolupráce*. Nepublikované výstupy semináře pro poskytovatele sociálních služeb zabývající se integrací osob se zdravotním postižením (OZP) do společnosti a na trh práce, ze dne 07.02.2018 organizovaného Asociací pracovní rehabilitace České republiky
2. APRCR. (2019) *Asociace pracovní rehabilitace České republiky*. Citováno 30. Prosince 2019. Dostupné z: <http://www.aprcr.cz/pracovni-rehabilitace/>
3. CSSZ. (2019) *Česká správa sociálního zabezpečení: Invalidní důchody*. Citováno 19. Prosince 2019. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/web/cz/invalidni-duchod>
4. CZSO (2019) *Český statistický úřad*. Citováno 30. Prosince 2019. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/obyvatelstvo_lide
5. České sociální podnikání. a) (2019) *České sociální podnikání – principy a definice*. Citováno 31. Prosince 2019. Dostupné z: <https://ceske-socialni-podnikani.cz/socialni-podnikani/principy-a-definice>
6. České sociální podnikání. b) (2019) *České sociální podnikání – sociální podnikání, indikátory*. Citováno 31. Prosince 2019. Dostupné z: <https://ceske-socialni-podnikani.cz/socialni-podnikani/indikatory>
7. ČR, (1993) Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., *Listina základních práv a svobod*
8. ČR, (2006) Vyhláška č. 505/2006 Sb. *kteou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách*
9. ČR, (1995) Zákon č. 155/1995 Sb., *Zákon o důchodovém pojištění*
10. ČR, (1998) Zákon č. 155/1998 Sb., *Zákon o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob*
11. ČR, (2004) Zákon č. 435/2004 Sb., *Zákon o zaměstnanosti*
12. ČR, (2006) Zákon č. 108/2006 Sb., *Zákon o sociálních službách*
13. ČR, (2006) Zákon č. 262/2006 Sb., *Zákoník práce*

14. Kalina DOHNALOVÁ, Marie a PRŮŠA Ladislav a kol. *Sociální ekonomika*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011. 176 s.
15. DIAKONIE ČCE stř. Valašské Meziříčí, r. 2017. 2 strany – *Realizační tým*, interní dokument
16. DIAKONIE ČCE stř. Valašské Meziříčí, r. 2017. 32 stran – *Znění projektu*, interní dokument
17. DIAKONIE ČCE stř. Valašské Meziříčí, r. 2018. 6 stran – *Monitorovací zpráva č.1-3*, interní dokument
18. DIAKONIE ČCE stř. Valašské Meziříčí (2019) *Diakonie ČCE stř. Valašské Meziříčí*. Citováno 31. Prosince 2019. Dostupné z: <https://www.diakonievm.cz/nase-sluzby/>
19. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Vyd. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008. 407 s
20. HENDL, Jan a REMR, Jiří. *Metody výzkumu a evaluace*. Vyd. 1. Praha: Portál s.r.o, 2017. 372 s.
21. JASENSKÝ, Ján. *Andragogika a gerontagogika handicapovaných*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2000. 354 s.
22. KALINA, Kamil a kol. *Klinická adiktologie*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing a.s., 2015. 696 s.
23. KOMENDOVÁ, Jana. *Pracovní podmínky osob se zdravotním postižením*. Vyd. 1. Ostrava – Přívoz: KEY Publishing s.r.o, 2009. 158 s.
24. KUČEROVÁ, Helena. *Psychiatrické minimum*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing a.s., 2013. 168 s.
25. LUDÍKOVÁ, Libuše. *Tyflopedie I: Určeno pro posl. učitelství na školách pro mládež vyžadující zvl. péči a vychovatelství*. 1. Vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 1988. 70 s.
26. MATOUŠEK, Oldřich. *Slovník sociální práce*. Vyd.2. Praha: Portál, 2008. 272 s.
27. MKN 10 - *Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů*.: desátá revize. Tabelární část. Aktualizované vydání k 1.1.2020. Praha: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR.

28. *Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví*: MKF. Překlad Jan Pfeiffer a Olga Švestková. 1. české vyd. Praha: Grada, 2008. 280 s.
29. *Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015–2020*. (2015) Praha: Vládní výbor pro zdravotně postižené občany. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/vvzpo/dokumenty/Narodni-plan-OZP-2015-2020_2.pdf
30. NOVOSAD, Libor. *Poradenství pro osoby se zdravotním a sociálním znevýhodněním*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009. 272 s.
31. *Osoby se zdravotním postižením na trhu práce v ČR. Odborná studie. Dopad přijímaných opatření na zlepšení zaměstnávání osob se zdravotním postižením*. (2016) Ostrava: CVIV - Centrum vizualizace a interaktivity vzdělávání.
32. SP (2016) *Sociální práce/Sociální práce. Vztah sociální práce a sociálního podnikání*. [online]. Citováno 26. Prosince 2019. Dostupné z: <http://socialniprace.cz/zpravy.php?oblast=1&clanek=896>
33. SLOWÍK, Josef. *Speciální pedagogika*. Vyd.1. Praha: Grada Publishing a.s., 2007. 160 s.
34. ŠŤASTNÝ, Martin. *Člověk s vážným duševním onemocněním*. Vyd.1. Praha: Psychiatrická nemocnice Bohnice, 2016. 22 s.
35. *Statistická ročenka Trhu práce v ČR v roce 2018*. (2019) Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí - Odbor koncepcí a strategií trhu práce.
36. *Statistická ročenka z oblasti důchodového pojištění 2018*. (2019) Praha: Česká správa sociálního zabezpečení.
37. UHK - Podpora studentů se specifickými potřebami Augustin - Univerzita Hradec Králové. Univerzita Hradec Králové [online]. Citováno 10.02.2020. Dostupné z: <https://www.uhk.cz/cs/univerzita-hradec-kralove/uhk/celouniverzitni-pracoviste/ipakc/augustin>
38. UK -Speciální potřeby - Centrum Carolina – UK Point. [online]. Citováno 10.02.2020. Dostupné z: <https://centrumcarolina.cuni.cz/CC-13.html>
39. UPOL – Centrum podpory studentů se specifickými potřebami - Univerzita Palackého v Olomouci [online]. Citováno 10.02.2020. Dostupné z: <http://cps.upol.cz/>

40. ÚŘAD PRÁCE ČR. (2019) *Chráněný trh práce. Informace pro žadatele*. Citováno dne 30.12.2019. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/chraneny-trh-prace>
41. VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Vyd.4. Praha: Portál , 2008. 872 s.
42. VÁGNEROVÁ, Marie. *Současná psychopatologie pro pomáhající profese*. Vyd.1. Praha: Portál s.r.o, 2014. 816 s.
43. *Vyhodnocení šetření sociálních podniků podpořených v OP LZZ po ukončení podpory (Dodatek 2018)* (2018) Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, Oddělení evaluací. Dostupné z: <https://ceske-socialni-podnikani.cz/images/pdf/VYHODNOCEN-ETEN-SP-PODPOENCH-V-OP-LZZ-DODATEK-2018.pdf>
44. *Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných*.(2005) č. 73/2005 Sb., Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/vyhlaska-c-73-2005-sb-1>
45. *Zpráva o stavu sociálního podnikání v ČR 2018*. (2018) Praha: TESSEA z.s. Dostupné z:[http://www.tessea.cz/images/pdf/ZPRAVA_O_STAVU_SOC_PODNIKANI_2018.p](http://www.tessea.cz/images/pdf/ZPRAVA_O_STAVU_SOC_PODNIKANI_2018.pdf)
df

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 - Účastníci kurzu Práce v kuchyni A i B	52
Tabulka č. 2 Práce na úklid a v prádelně	59
Tabulka č. 3 Přípravný kurz práce zahradník	64
Tabulka č. 4 Přípravný kurz Administrativní práce	71
Tabulka č. 5 Přípravný kurz Cukrář	74

Seznam příloh

1. Příloha č.1 Rozhovory	100
2. Příloha č. 2 Ukázka interního dokumentu individuální pracovní plán.....	107
3. Příloha č. 3 Povolení od organizace s provedením evaluace – sken.....	126

Příloha č.1 Rozhovory

Rozhovor s pracovníci pracoviště Mattea

Jako další výzkumnou metodu jsem si zvolila strukturovaný rozhovor s otevřenými otázkami. Tento typ rozhovoru s otevřenými otázkami je složen z řady pečlivě formulovaných otázek, na něž jednotliví respondenti odpovídají. (Hendl, 2008 s.173)

Charakteristika respondentů:

K realizaci rozhovorů jsem se obrátila přímo na dvě pracovnice Tréninkové pracoviště Matteo a na jednu pracovníci sociálního podniku, který zaměstnával absolventy tréninkového pracoviště. Otázky měli všichni stejné, pouze u paní pracující v sociálním podniku jsem pozměnila znění otázky, aby odpovídali její situaci, ale obsah zůstal neměnný. Více osob ze zmíněného projektu nebylo možno kontaktovat, neboť už nepůsobí v organizaci, která projekt realizoval, ale osoby, které byli v přímém kontaktu s účastníky kurzů a které se podíleli na vytváření programů, realizaci aktivit poskytli v této části výzkumu rozhovor. (R1 a R2).

Respondent 1. (R1) – pracovnice pracovala na pozici mentor senior v Tréninkovém pracovišti Matteo, které vzniklo z projektu „Jsem připraven a těším se!“ pracovala na pozici po celou dobu trvání projektu (2,5let) a to v přímém kontaktu s účastníky kurzů. Na víc vykonávala práci i sociálního pracovníka. Více o náplni práce viz. podkapitola č.4.1. Realizační tým.

Respondent 2. (R2) – pracovnice pracovala na pozici mentor junior v Tréninkovém pracovišti Matteo, které vzniklo z projektu „Jsem připraven a těším se!“ pracovala na pozici po celou dobu trvání projektu (2,5let) a to v přímém kontaktu s účastníky kurzů. Více o náplni práce viz. podkapitola č.4.1. Realizační tým.

Respondent 3. (R3) – zaměstnanec sociálního podniku Pralinkárna ve firmě 1.Valašská diakonická s.r.o., pracovala na pozici mistrová provozu výroby pralinek od vzniku podniku 1.11. 2018, do září roku 2019. Byla na pracovišti jako nadřízená pracovníkům

v provozu výroby (zde absolventi kurzů) a každý den s nimi pracovala na výrobě zakázek, koordinovala proces výroby a dohlížela na kvalitu provedení výrobků.

Otázky zněly:

Otázky byly formulované na základě hlavní výzkumné otázky a také se vycházelo z dalších dílčích otázek. Cílem bylo získat další informace, které by doplnili odpovědi na tyto výzkumné otázky v rámci celého výzkumu.

Vnímali jste aktivity Tréninkového pracoviště Mattea jako potřebné? Pokud ano, zdůrazněte prosím, v jakých oblastech nejvíce.

- 1) Cílová skupina obsahovala pestrost různých kombinací hendikepů. Co Vám pomáhalo zvládnout práci s cílovou skupinou? Měli jste nějaké další vzdělávání, podpory? Anebo co vnímáte, že by bylo potřeba v oblasti přípravy zaměstnanců na zvládnutí práce s tak heterogenní skupinou? (R3) má pozměněný začátek otázky. „Absolventi z Tréninkového pracoviště Matteo měli různé kombinace hendikepů“ pokračování věty je dále stejný jako u (R1) a (R2).
- 2) S jakou konkrétní skupinou s určitým znevýhodněním se Vám nejhůře pracovalo a proč?
- 3) S jakou konkrétní skupinou s určitým znevýhodněním se Vám dobře pracovalo a proč?
- 4) Dokážete říci, v čem se lišili úspěšní absolventi od těch, co nedokázali najít zaměstnání? (R3) Má tuto otázku upravenou v následném znění: „Stalo se někdy, že absolventi kurzů Tréninkového pracoviště Matteo byli zaměstnání, ale dali po pár směnách či měsících výpověď? Z jakých důvodů to nejčastěji bývalo?“

Otázka č. 1

Vnímali jste aktivity Tréninkového pracoviště Mattea jako potřebné? Pokud ano, zdůrazněte prosím, v jakých oblastech nejvíce.

Všichni dotazovaní respondenti se shodli, že vnímají aktivity Tréninkové pracoviště Mattea jako potřebné. Např. (R1) uvedla „*Ano, tyto aktivity byly velice potřebné jednalo se o začleňování osob s kumulací handicapů, kteří mají nedostatečné možnosti se umístit na trhu práce.*“ z pohledu zaměstnavatele osob, které absolvovali kurzy Tréninkového pracoviště a přípravu na konkrétní pracovní pozici (R3) uvedla: *...„byla jsem moc ráda, že k nám už chodili zaučení zaměstnanci a mohla jsem se zaměřit čistě na výrobu a podporu při týmové práci nás všech“...*

Respondenti uvedly tyto oblasti, které vnímali důležité při realizaci aktivit pracoviště Mattea.

- Ucelený vzdělávací program pro OZP = větší možnost zaměstnání na volném či chráněném trhu práce (R1)
- Zvyšování kvalifikace osob s OZP v oblastech práce s počítačem, sebe prezentace, samostatnost, trpělivost, kvalita vykonané práce. (R2)
- Díky projektu získal sociální podnik zaučené zaměstnance připravené na výkon práce (R3)

Z výše uvedeného nám tedy vyplývá, že všichni tři respondenti se shodují, že aktivity pracoviště Mattea jsou potřebné, neboť díky nim, lidé se zdravotním postižením získali možnost kompetentní přípravy na skutečnou práci v zaměstnání.

Otázka č. 2

Cílová skupina obsahovala pestrost různých kombinací hendikepů. Co Vám pomáhalo zvládnout práci s cílovou skupinou? Měli jste nějaké další vzdělávání, podpory? Anebo co vnímáte, že by bylo potřeba v oblasti přípravy zaměstnanců na zvládnutí práce s tak heterogenní skupinou? (R3) má pozměněný začátek otázky. „Absolventi z Tréninkového pracoviště Matteo měli různé kombinace hendikepů“ pokračování věty je dále stejné jako u (R1) a (R2).

Všichni respondenti se shodli, že primárně čerpali za svých vlastních zkušeností. (R1) např. uvedla „*Pomáhaly mi hlavně současné zkušenosti s cílovou skupinou, již dříve jsem se věnovala práci s osobami s mentálním postižením, takže jsem věděla jaké specifika tato skupina má.*“ Zároveň však všichni tři respondenti uvádějí, že by přivítali další rozšiřující vzdělávání. Dva respondenti se shodli, že jim hodně při práci napomáhaly konzultace s dalšími odborníky pracující s danou cílovou skupinou, a také komunikace s příbuznými a rodinou. Jako jediná uvedla (R2) že by přivítala více stáží a praxe v zařízeních, které absolventi kurzů využívají. Např. Domov se zvláštním režimem pro lidi s duševním onemocněním vlivem nadměrné konzumace alkoholu.

Respondenti uvedly nejvíce tyto typy podpor pro úspěšné zvládnutí práce s klienty Tréninkového pracoviště Matteo:

- Vycházení ze svých vlastních zkušeností (3/3)
- Potřeba dalšího vzdělávání v oblasti práce s různými typy zdravotního postižení (3/3)
- Mít okolo sebe odborníky na dané zdravotní postižení pro případné konzultace, ale také i rodinu, příbuzné a jiné osoby, které mají s danou osobou kladný vztah. (2/3)

Z výše uvedených odpovědí nám tedy vyplývá, že pro úspěšné zvládnutí práce a přípravy na zaměstnání, účastníku kurzů Tréninkové pracoviště Mattea, nejčastěji respondenti odpovídali, že je potřeba mít vlastní zkušenosti s prací s lidmi se zdravotním postižením. Dále je důležité se nadále vzdělávat a rozšiřovat své znalosti v oblastech činností s lidmi s handicapem a v neposlední řadě mít okolo sebe síť odborníků a osob, kteří daného jedince s jeho postižením znají a jsou ochotni konzultovat případné nastavení procesu příprav na výkon práce.

Otázka č. 3

S jakou konkrétní skupinou s určitým znevýhodněním se Vám nejhůře pracovalo a proč?

Dva respondenti uvedli, že těžší práce byla se skupinou duševně nemocných. (R1) doplňuje, že nejtěžší byla práce s lidmi, co měli duševní onemocnění vzniklé vlivem dlouhodobého užívání alkoholu s „ *tyto osoby byly velice motivované chodit do kurzu a následně získat práci, ale na druhou stranu neměli nadhled na svoje současné schopnosti*“... (R3) zmiňuje že někdy měla „*problém pochopit co se odehrává v hlavě u lidí s psychickým onemocněním*“ (R1) v otázce č.2 zmínila i problematiku zaměstnávání lidí s duševním onemocněním „*tato skupina lidí byla nejdříve motivována do kurzů nastoupit a náhle pak spolupráci ukončili, bez udání důvodů, nebo nap. Že kurz nezvládají, jsou unavení apod.*“ Jeden respondent odpověděl že měl nejtěžší práci s mentálně postiženými neboť byli nároční na asistenci, a jak sděluje: „*tato cílová skupina nikdy nedosáhla samostatnosti*“.

Náročné cílové skupiny vyplývající z rozhovorů s 3 respondenty:

- Lidé s duševním onemocněním (2/3)
- Lidé s duševním onemocněním vzniklé vlivem dlouhodobého užívání alkoholu (2/3)
- Lidé s mentálním postižením (1/3)

U této otázky musíme vycházet z předpokladu, že každý respondent může mít jinou délku praxe se zdravotně postiženými a z toho mohou vyplývat tyto získané informace. Výsledky z realizovaných rozhovorů vypovídají o náročnosti práce se skupinou lidí s duševním onemocněním. Zdůrazňují tam náročnost práce při motivaci a při realizaci náhledu na své schopnosti potřebné při učení se novým věcem či při samotném výkonu. Jeden respondent zdůraznil problematiku samostatnosti u lidí s mentálním postižením. Tato cílová skupina je charakteristická sníženými rozumovými schopnostmi a je tedy očekávané, že tito lidé budou vždy v nějaké míře potřebovat podporu, kontrolu a motivaci. Což ovšem nevypovídá o tom, že nemohou mít zaměstnání.

Otázka č.4

S jakou konkrétní skupinou s určitým znevýhodněním se Vám dobře pracovalo a proč?

Ve dvou výpovědích respondentů se plně shodují na tom, že nepreferovali žádnou skupinu zdravotně postižených, ale rádi pracovali s lidmi, co byli motivováni. Kteří rádi chodili na kurzy a měli radost z procesu učení. (R1) *...„všichni klienti, kteří nastoupili do kurzu, byli specifictí a byli motivováni získat další vzdělání a následně si najít práci, takže s nimi byla spolupráce výborná“.* (R2) to doplnil slovy: *„nemám problém s žádnou, vím, že pracuji s handicapovanými, důležité je že chtějí pracovat a mají z toho radost“.* Jeden respondent uvedl, že se mu nejlépe pracovalo se skupinou s duševním onemocněním, neboť byli chápaví a aktivní. Díky tomuto nasazení se stávali postupně samostatní, až zcela bez podpory zvládali zadané činnosti.

Cílové skupiny, s kterými se respondentům dobře pracovalo:

- Motivovaní lidé (2/3)
- Lidé s duševním onemocněním (1/3)

Jak je tedy patrné z výsledků nezáleží, až tak na typu zdravotního postižení, nýbrž na jejich chuti a motivaci docházet do zaměstnání a absolvovat přípravné kurzy. V jednom případě respondent uvedl skupinu duševně nemocných. Oproti předešlé otázce, kde jsme zmiňovali negativní rizika této skupiny lidí, tak zde vidíme tvrzení od respondentky, že mají taky i pozitivní stránku, která vychází z toho, že ve velké většině tito lidé mají zachované určité pracovní návyky a jejich rozumové schopnosti oproti mentálně postiženým lidem jsou většinou v normě, a proto si s nimi práci chválili.

Otázka č. 5

Dokážete říci, v čem se lišili úspěšní absolventi od těch, co nedokázali najít zaměstnání? (R3) Má tuto otázku upravenou v následném znění: „Dokážete říci, v čem se lišili zaměstnanci, kteří si zaměstnání udrželi od těch, kteří nikoli?“

Respondenti se primárně shodli na tom, že úspěšnost byla podmíněna často jejich zdravotním stavem a kombinací typů postižení, které v důsledku znemožňovalo dokončit kurzy a získat tak zaměstnání. (R3) uvádí: „pár lidí většinou po měsíci, či dvou měsících dali výpověď. Ale vždy to bylo kvůli zdravotnímu stavu, že jsem jim zhoršil a museli být třeba v nemocnici či jít na operaci“.

Nejčastější důvody neúspěchu při absolvování kurzů, nezískání či ukončení získaného zaměstnání:

- Špatný zdravotní stav (2/3)
- Chybějící schopnosti na získání a udržení práce (1/3)
- Chybějící náhled nad svými schopnostmi (1/3)
- Kontraindikace zdravotních postižení (1/3)
- Chybějící motivace a aktivita (1/3)

Z výše uvedených důvodů, které respondenti uvedli, můžeme konstatovat že úspěch při absolvování kurzů a získání zaměstnání býval ovlivněn hlavně zdravotním stavem. Zdravotní stav mohl být stabilizovaný na začátku kurzů, anebo výkonu profese, ale s přibývajícím délkou výkonu a pravidelnosti, na kterou nemuseli být zvyklí, se mohla u některých objevit únava, neklid a další zdravotní komplikace. Další zmíněné skutečnosti jako jsou chybějící schopnosti na získání a udržení práce či chybějící náhled nad svými schopnostmi může do jisté míry vycházet z typu postižení, anebo zmíněné kontraindikace dalších postižení. I u této otázky se nám objevuje důležitost motivace a aktivity zájemců o práci, můžeme tedy konstatovat, že motivace byla klíčová při úspěšném absolvování kurzů, a i při následném získání a udržení práce.

Příloha č.2 Ukázka interního dokumentu individuální pracovní plán

INDIVIDUÁLNÍ PLÁN

PORADENSTVÍ A PŘÍPRAVY NA PRACOVNÍ POZICI

Jsem připraven a těším se! CZ.03.1.48/0.0/0.0/16_068/0007154

JMÉNO: pí. Eva

OBDOBÍ: 4. 4. 2018 – 28. 6. 2018

DLOUHODOBÉ ZAMĚŘENÍ: Trénink pracovních dovedností a znalostí – zahradní práce, údržbář

AKTIVITA 1: VYPLNĚNÍ DOTAZNÍKU, PODPIS DOHODY, PORADENSTVÍ
POPIS AKTIVITY: Účastník s podporou mentora vyplnil vstupní dotazník. Zvolil si program zahradní práce – údržbář. Společně se domluvili na dalším setkání 4. 4. 2018 na podpisu dohody o účasti na přípravném programu a smlouvu o odborné praxi. Dnes byla předána dohoda o spolupráci a smlouva o odborné praxi, aby si ji mohl doma v klidu projít. Na dalším setkání spolu s klientem projdeme dokumenty a klient je podepíše. Byl předán také harmonogram kurzu.
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Klientka byla trochu plachá, ale spolupracovala dobře, všemu rozuměla, na kurz se těší.
DATUM: 4. 1. 2018
PORADENSTVÍ (HODINY): 1 hodina - vyplnění dotazníku
DATUM: 4. 1. 2018
ZAPSALA: *****
AKTIVITA 1: VYPLNĚNÍ DOTAZNÍKU, PODPIS DOHODY, PORADENSTVÍ
POPIS AKTIVITY: S klientem jsme prošli dohodu o spolupráci a smlouvu o odborné praxi, co nebylo jasné, to jsme si vysvětlili. Klient souhlasil a smlouvu podepsal. Podpisem DOHODY O ÚČASTI V PŘÍPRAVNÉM PROGRAMU NA ZÍSKÁNÍ ZAMĚŠTNÁNÍ se zavazuje plnit program a souhlasí s podmínkami spolupráce. Jedna kopie mu byla předána, druhá kopie byla uložena do složky klienta. Řekli jsme si také, jak mu bude vyplácena odměna za vykonanou praxi. Bude to jednou týdně za odpracovaných osm hodin, hotově.
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Byla srozuměna s dohodou, kterou jsme si spolu prošli, podpora správného rozhodnutí účastníka, podpora v komunikaci, podpora při čtení a porozumění smlouvy
DATUM: 4. 4. 2018
PORADENSTVÍ (HODINY): 1 hodina – při vysvětlení a podpisu dohody
DATUM: 4. 4. 2018
ZAPSALA: *****

AKTIVITA 1: VYPLNĚNÍ DOTAZNÍKU, PODPIS DOHODY, PORADENSTVÍ
POPIS AKTIVITY: Mentor si s účastníkem stanovili individuální program, který bude zaměřen na vybranou pracovní pozici. Bude zaznamenáván do počítače a složky, do které se může kdykoli nahlédnout. Byla mu také předána složka, která bude sloužit na zakládání tiskových informací, probrané lektory. Hovořili jsme o tom, že se na kurz těší, že chce poznat nové lidi a o chuti pracovat. PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Klientka pochopila vše, o čem jsme hovořili, mluvili jsme o aktivním nasazení, které bude při praxi potřeba, klientka má tělesný handicap, ale je rozhodnutá vše zvládnout, nemá z ničeho strach. DATUM: 5. 4. 2018 PORADENSTVÍ (HODINY): 1 hodina – vyplnění individuálního poradenství DATUM: 5. 4. 2018 ZAPSALA: *****
AKTIVITA 2: KURZ: ORIENTACE V ZAMĚSTNÁNÍ
POPIS AKTIVITY: Pomocí jednoduchých schémat si účastník vytvořil názor týkající se pracovní zkušenosti. Dále si zopakoval pojmy: jaké budu mít pracovní povinnosti, co všechno můžu dělat, jak mám hledat práci, jakou cenu musí mít to, co dělám, jaké máme pracovní odvětví, pracovní povinnosti a práva, co s vydělanými penězi, pracovní nasazení apod. PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: účastník se zapojoval do rozhovoru DATUM: 6. 6. 2018 PORADENSTVÍ (HODINY): 1 hodina – podpora v komunikaci DATUM: 6. 6. 2018 ZAPSALA: *****
AKTIVITA 2: KURZ: ORIENTACE V ZAMĚSTNÁNÍ
POPIS AKTIVITY: Průběžné hodnocení kurzu, co bylo přínosem, zopakování látky z předešlých hodin, předání certifikátu paní ředitelkou z Diakonie, společné fotografování PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Evabyla s kurzem spokojená, chce pracovat DATUM: 21. 6. 2018 PORADENSTVÍ (HODINY): 1 hodina – rozhovor o hodnocení kurzu DATUM: 21. 6. 2018 ZAPSALA: *****
AKTIVITA 3: KURZ: JAK ZÍSKAT VYBRANÉ PRACOVNÍ MÍSTO
POPIS AKTIVITY: Lektor probíral otázky zaměřené na konkrétní problematiku získání zaměstnání: jak si správně zvolit pracovní pozici, uvědomit si svou hodnotu, nastavit si mantinely, dávat si reálné cíle, zůstat nad věcí, mít své rituály, být v souladu se sebou PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Zapojovala se DATUM: 23. 5. 2018 PORADENSTVÍ (HODINY): 1 hodina – podpora v komunikaci DATUM: 23. 5. 2018 ZAPSALA: *****
AKTIVITA 3: KURZ: JAK ZÍSKAT VYBRANÉ PRACOVNÍ MÍSTO
POPIS AKTIVITY: Sestavení životopisu – zaměření na to, jak by měl životopis vypadat (musí zaujmout, psát pravdu, os. údaje, pracovní zkušenosti, vzdělání, další znalosti a dovednosti) PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: klient si zhotovil životopis, který pak vyhodnotil s lektorem DATUM: 31. 5. 2018 PORADENSTVÍ (HODINY): 1 hodina – podpora při vyplnění životopisu, prezentace před lidmi DATUM: 31. 5. 2018 ZAPSALA: *****

AKTIVITA 5: KURZ: KOMUNIKACE S KOLEGY NA PRACOVIŠTÍCH
POPIS AKTIVITY: Vysvětlení pojmu ASERTIVITA, NEASERTIVNÍ A AGRESIVNÍ CHOVÁNÍ. Jak jednat se svými kolegy s respektem, být přátelský, komunikovat, být trpělivý, nepomlouvat, bavit se a oslavovat, vyřešit konflikty, naslouchat
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Klientka se snažila komunikovat, navazovat kontakt se skupinou DATUM: 26. 4. 2018
PORADENSTVÍ (HODINY): 1 hodina – podpora při vyjadřování a srozumitelnosti – klientka má špatnou výslovnost DATUM: ZAPSALA: *****
AKTIVITA 5: KURZ: KOMUNIKACE S KOLEGY NA PRACOVIŠTÍCH
POPIS AKTIVITY: Nesedí mi kolega? Co můžu dělat? Rozdílné pracovní nasazení, odlišné pracovní rysy, přehnané ambice
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: zapojovala se DATUM: 17. 5. 2018
PORADENSTVÍ (HODINY): 1 hodina – podpora při pochopení daného učiva DATUM: 17. 5. 2018 ZAPSALA: *****
AKTIVITA 5: KURZ: KOMUNIKACE S KOLEGY NA PRACOVIŠTÍCH
POPIS AKTIVITY: Připomenutí si, že dobré vztahy na pracovišti přispívají k dobře odvedené práci. Špatné vztahy na pracovišti zbytečně rozptylují vaši pozornost a ubírají energii. Komunikace na pracovišti je formou – osobní, telefonickou, emailovou
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Při práci ve skupině se hezky prezentovala DATUM: 7. 6. 2018
PORADENSTVÍ (HODINY): 1 hodina – při vyjadřování DATUM: 7. 6. 2018 ZAPSALA: *****
AKTIVITA 5: KURZ: KOMUNIKACE S KOLEGY NA PRACOVIŠTÍCH
POPIS AKTIVITY: Učení se rozlišit, s kým má kolega konflikty, jak se připravit na jednání s problémovým kolegou, procvičování ve dvojicích
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Klient se zapojoval, byla i legrace DATUM: 22. 6. 2018
PORADENSTVÍ (HODINY): 1 hodina – při vyjadřování DATUM: 22. 6. 2018 ZAPSALA: *****
AKTIVITA 6: KURZ: KOMUNIKACE SE ŠÉFEM
POPIS AKTIVITY: Navazování na předchozí komunikace z minulých hodin, vyzkoušení si technik na malém příkladu, vysvětlení pojmu být slušný, mluvit otevřeně, jednat přímo, naučit se poslouchat, mít svůj názor, být ve správné chvíli na správném místě, říkat věci včas, být spolehlivý, být pozitivně naladěn
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: poslouchala, někdy se zkusila vyjádřit DATUM: 17. 5. 2018
PORADENSTVÍ (HODINY): 1 hodina – podpora při komunikaci DATUM: 17. 5. 2018 ZAPSALA: *****
AKTIVITA 6: KURZ: KOMUNIKACE SE ŠÉFEM
POPIS AKTIVITY: Slušnost, korektnost, ne příliš velké kamarádství, kdy dělá chyby i šéf, jak si i u šéfa stanovit nějaká pravidla
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: poslouchala, snažila se DATUM: 7. 6. 2018
PORADENSTVÍ (HODINY): 1 hodina – při vyjadřování

DATUM: 7. 6. 2018 ZAPSALA: *****
AKTIVITA 6: KURZ: KOMUNIKACE SE ŠÉFEM
POPIS AKTIVITY: Trénování přijímacího pohovoru (klienti měli sami posoudit, který pohovor byl stručný, který věcný apod.) Každý účastník si stoupl před skupinu a hovořil. Po prezentacích si skupina s lektorkou povídala o struktuře ústního pohovoru – schopnost pracovat v daném oboru, jak je uchazeč motivován, jak se to odrazí v dobře odvedené práci, jak zapadne uchazeč do organizace, fyzické vlastnosti, vědomosti, všeobecná inteligence, zvláštní schopnosti, zájmy, rodina
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: zapojovala se DATUM: 14. 6. 2018
PORADENSTVÍ (HODINY): 1 hodina – pomoc při sestavování bodů, které pak odprezentovala před ostatními DATUM: 14. 6. 2018 ZAPSALA: *****
AKTIVITA 6: KURZ: KOMUNIKACE SE ŠÉFEM
POPIS AKTIVITY: Povídání o tom, jak se má člověk chovat ke svému šéfovi: člověk potřebuje mít jistotu, proč použít otázky místo obhajoby, jak člověk smýšlí, to dostane, když chcete se všemi dobře vyjít, buďte vstřícní
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: zapojovala se DATUM: 27. 6. 2018
PORADENSTVÍ (HODINY): 1 hodina – pomoc při komunikaci se skupinou (prezentace své osoby) DATUM: 27. 6. 2018 ZAPSALA: *****
AKTIVITA 7: KURZ: „UDRŽÍM SI PRÁCI“
POPIS AKTIVITY: účastník získal znalosti týkající se pracovní kázně a povinností v zaměstnání. Jak pracovat řádně podle svých sil, znalostí a schopností, plnění pokynů nadřízených, dodržování pracovní doby, užívání správných pracovních pomůcek, chránit majetek zaměstnavatele
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Eva se snažila zapojovat, povídala si s lektorem DATUM: 23. 5. 2018
PORADENSTVÍ (HODINY): 1 hodina – podpora při komunikaci DATUM: 23. 5. 2018 ZAPSALA: *****
AKTIVITA 7: KURZ: „UDRŽÍM SI PRÁCI“
POPIS AKTIVITY: Účastník se seznámil se znalostmi, které se týkaly výběru zaměstnání a vhodného zaměstnavatele, jak dlouho trvá hledání práce, personální inzerce a znalost práce na počítači, vyšší věk a hledání práce
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: poslouchá, má trošku problém s vyjadřováním Setrvává spokojenost, snaží se DATUM: 31. 5. 2018
PORADENSTVÍ (HODINY): 1 hodina – podpora při komunikaci se skupinou DATUM: 31. 5. 2018 ZAPSALA: *****
AKTIVITA 7: KURZ: „UDRŽÍM SI PRÁCI“
POPIS AKTIVITY: povídání, jak si udržet zaměstnance, jak si udržet radost z práce, jak si udržet klíčové lidi, jak si udržet práci ve vyšším věku
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: klient se díval na filmové ukázky situací zaměřených na komunikaci v pracovním procesu DATUM: 6. 6. 2018
PORADENSTVÍ (HODINY): 1 hodina – podpora při pochopení lektora

DATUM: 6. 6. 2018 ZAPSALA: *****
AKTIVITA 7: KURZ: „UDRŽÍM SI PRÁCI“
POPIS AKTIVITY: vytvoření si malého desatera rad, jak si udržet práci – NEPANIKAŘIT, ZEPTAT SE ŠÉFA NA PROPOUŠTĚNÍ PŘÍMO, NESVĚŘOVAT SE, PŘÍLIŽ MNOHO A KTVITY ŠKODÍ, ZDŮRAZNIT SVŮJ PŘÍNOS PRO PODNIK, BÝT SAMOSTATNÝ, NEŘEŠIT SOUKROMÍ, NETRVAT NA SVÉ POZICI, ODPOČINEK OD PRÁCE JE NUTNÝ, NEZKOUŠET ZOUFFALE ODVRÁTÍ VÝPOVĚĎ
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: práce s lektorem se mu líbí DATUM: 21. 6. 2018
PORADENSTVÍ (HODINY): 1 hodina – podpora při pochopení lektora DATUM: 21. 6. 2018 ZAPSALA: *****
AKTIVITA 8: KURZ: RIZIKOVÉ SITUACE NA PRACOVÍŠTI 2x2 hodiny
POPIS AKTIVITY: Účastníci s lektorem komunikovali o problematice bezpečnosti práce na pracovišti. S tím to tématem souvisí i nouzové havarijní situace, udržování pořádku na pracovišti, používání bezpečnostních přístrojů a pomůcek, dodržování předepsaných a naučených pracovních postupů, účast na pravidelných školení bezpečnosti práce, pravidelná návštěva lékaře, dodržování předepsaných přestávek v práci
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Eva se zapojovala DATUM: 13. 4. 2018 ZAPSALA: *****
AKTIVITA 8: KURZ: RIZIKOVÉ SITUACE NA PRACOVÍŠTI 2x2 hodiny
POPIS AKTIVITY: dnes proběhlo školení první pomoci, základů právní pomoci, při nevědomím, zopakování základů jak zavolat ZZS, jak ošetřit postiženého apod. Také jsme si to ukázali prakticky na videu. Dnes byl předán klientovi certifikát o absolvování tohoto kurzu.
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Eva se moc nevyjadřovala DATUM: 19. 4. 2018 ZAPSALA: *****
AKTIVITA 9: KURZ: KOMUNIKACE SE ZÁKAZNÍKY
POPIS AKTIVITY: Účastníci si připomněli a vyzkoušeli pravidla slušného chování k zákazníkovi, sebezprezentaci, prezentaci zaměstnavatele, řešení nenadálých situací se zákazníkem, telefonování – ucházení se o pracovní místo.
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Zapojovala se dobře DATUM: 26. 4. 2018 ZAPSALA: *****
AKTIVITA 9: KURZ: KOMUNIKACE SE ZÁKAZNÍKY
POPIS AKTIVITY: Nácvik zinscenovaných situací: jak efektivně vyjít s někým, kdo je úplně jiný než já, pravidla komunikace, komunikační techniky, připomenutí pravidel slušného chování z minulé hodiny
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: bavila se, dávala zpětnou vazbu DATUM: 14. 6. 2018
PORADENSTVÍ (HODINY): 1 hodina – pomoc při vymýšlení konkrétních příkladů DATUM: 14. 6. 2018 ZAPSALA: *****
AKTIVITA 9: KURZ: KOMUNIKACE SE ZÁKAZNÍKY
POPIS AKTIVITY: Mluvili jsme o telefonní komunikaci a jejích zásadách, pravidla telefonování, jak se představit do telefonu, struktura telefonického hovoru, vyzkoušení si telefonického rozhovoru
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Zapojovala se DATUM: 22. 6. 2018 PORADENSTVÍ (HODINY):

DATUM: 22. 6. 2018 ZAPSALA: *****
AKTIVITA 9: KURZ: KOMUNIKACE SE ZÁKAZNÍKY
POPIS AKTIVITY: Proběhlo opakování všech komunikačních aktivit, připomenutí nejdůležitějších pravidel komunikace se zákazníky: spokojený a nespokojený zákazník, slušný a otevřený způsob komunikace, dobrá nálada, schopnost vyřešit nepříjemnou situaci, pohotová odpověď
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Dobře spolupracovala
DATUM: 27. 6. 2018 ZAPSALA: *****
AKTIVITA 10: KURZ: MOTIVAČNÍ ZÁŽITKOVÉ AKCE
POPIS AKTIVITY: V rámci motivační akce jsme se byli podívat ve velkém obchodním centru. Celá akce byla zaměřená na to, aby klienti zjistili, jaké jsou dnes trendy v zahradnictví a kutilství. Protože jen malá řada ze skupiny používá internet, byli velice překvapení, co je všechno v dnešní době možné. Obdivovali zahradní nábytek, sekačky, motorové pily, ale i pokojové a venkovní květiny. Pro náš program jsme zakoupili truhlíky a zahradnické nářadí, které budeme používat k naší práci zahradníka.
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Eva byla spokojená
DATUM: 16. 4. 2018 ZAPSALA: *****
AKTIVITA 10: KURZ: MOTIVAČNÍ ZÁŽITKOVÉ AKCE
POPIS AKTIVITY: V rámci motivační akce jsme byli spolu s lektorem komunikací na městské tržnici. Účastníci si vyzkoušeli komunikaci se zákazníkem a prodávčem. Každý si koupil nějakou drobnost. Lektor je podporoval, aby se zbavili ostychu a nebáli se zeptat kolik, co stojí, jaká je to kvalita, jestli zboží mohou reklamovat, zda dostanou stvrzenku. Akce se podařila, protože klienti odcházeli spokojeni i se zakoupeným zbožím. V učebně si vše ještě navzájem ukazovali a typovali, kolik co stálo.
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Klientka byla spokojená, zakoupila si banány, komunikovala dobře
DATUM: 26. 4. 2018 ZAPSALA: *****
AKTIVITA 10: KURZ: MOTIVAČNÍ ZÁŽITKOVÉ AKCE
POPIS AKTIVITY: S paní lektorkou komunikací šli naši účastníci kurzu do restaurace, kde si měli procvičit komunikaci se zákazníkem a komunikaci s kolegy. Nejprve si v učebně zopakovali pravidla slušného chování, jak se chovat u stolu apod. V restauraci si každý klient sám objednal. Při konzumaci si povídali s kolegy, nakonec každý sám zaplatil. Klienti byli nadšení, protože většina z nich se tak lehce do restaurace je n tak nedostane, bylo to pro ně hodně motivující.
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Eva byla spokojená, líbilo se jí to. Komunikace se povedla
DATUM: 17. 5. 2018 ZAPSALA: *****
AKTIVITA 10: KURZ: MOTIVAČNÍ ZÁŽITKOVÉ AKCE
POPIS AKTIVITY: Protože mají klienti rádi rostlinky, rozhodli jsme se, že si vypěstujeme ze semínek květiny, které nám budou zpříjemňovat naše prostředí v učebně. Vyrázili jsme do zahradnictví. Budeme vybírat balkónové květiny do truhlíků a semínka letniček. V zahradnictví bylo spoustu květin, které by se nám líbily. Vybrali jsme muškáty a petunie. Ze semínek si každý vybral sám, co se mu líbí. Klienti si vyzkoušeli i komunikaci s prodávči. Po nákupu jsme vše zasadili a vystavili si na venkovní a vnitřní parapety. Teď se bude každý starat o ten svůj květináč.
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Práce se jí líbila, ráda se hrabe v hlíně
DATUM: 22. 5. 2018 ZAPSALA: *****
AKTIVITA 10: KURZ: MOTIVAČNÍ ZÁŽITKOVÉ AKCE

POPIS AKTIVITY: v rámci motivační akce jsme se šli podívat do městského parku ve Valašském Meziříčí. Před procházkou jsme si něco řekli o udržování parků, jaké tam rostou stromy, jaké jsou první jarní rostlinky apod. Naše skupina je různorodá, někteří se dobře orientují, mají zájem o přírodu, poznají mnoho rostlinných druhů. Naopak další jsou bez zájmu, je jim jedno, který strom právě kvete, jaký pták zrovna zpívá. Musím ale říct, že všichni byli v parku spokojeni. Byly zde lavičky, na kterých si odpočinuli a poslouchali vítr ve větvích. Ti zdatnější si prošli celý park a zkoumali první jarní byliny a poznávali stoleté stromy a keře.
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Tereze část parku prošla, něco i poznala, ke konci odpočívala
DATUM: 4. 6. 2018
ZAPSALA: *****
AKTIVITA 10: KURZ: MOTIVAČNÍ ZÁŽITKOVÉ AKCE
POPIS AKTIVITY: Dnes jsme zhlédli dokument o sociálním podnikání. Ve filmu bylo přesně vysvětleno, co je sociální podnikání a sociální zemědělství, jací lidé zde mohou pracovat. Dívali jsme se konkrétně na dokument o podniku Tolcův dvůr, kde byli zaměstnaní lidé s duševním onemocněním. Pracovali zde v zahradnictví, na farmě, v keramice a v restauraci. Klienti zde mohli vidět, že pracovat může každý, musí člověk mít jen motivaci a chuť.
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Film se všem líbil
DATUM: 25. 6. 2018
ZAPSALA: *****
AKTIVITA 11: PROGRAM NA ZÍSKÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ
POPIS AKTIVITY: První praktickou hodinu jsme si řekli něco o bezpečnosti práce na pracovišti. Budeme uklízet les a následně ho vysazovat, tudíž musíme připomenout rizika, která na nás během praxe čekají. Po teorii jsme se převlékli a odjeli do lesa – majitelem je VZOD Zašová, se kterým jsme se dohodli, že mu pomůžeme s výsadbou stromků. Les byl po těžbě, tudíž jsme nejprve museli odklidit větve. Dávali jsme je na hromady. Klienti je odklízeli postupně z celé paseky.
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Eva má problém s pohybem dolních končetin. Pracovala na místě, které uklidila dočista. Větve podávala ostatním klientům, kteří je odnášeli na hromady.
DATUM: 17. 4. 2018
ZAPSALA: *****
AKTIVITA 11: PROGRAM NA ZÍSKÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ
POPIS AKTIVITY: Pokračování v lese. Dokončení odklizení větví, vyměřování a vytyčení rozestupů na výsadbu stromků. Nejprve jsme sázeli jedle. V řádku 1m od sebe ve sponu 2m. Klienti se rozdělili do dvojic. Jeden pomocí rýče udělal díru a druhý stromek zasadil do země. Nakonec přihnuli společně kolem stromku hlínu a udusali. Dnes byla vyplacena odměna za vykonanou praxi
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Eva se snažila, byla šikovná
DATUM: 20. 4. 2018
ZAPSALA: *****
AKTIVITA 11: PROGRAM NA ZÍSKÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ
POPIS AKTIVITY: Dnes jsme opět pracovali v lese. Dosazovali jsme stromky. Opět byli klienti rozděleni do dvojic, jeden pomocí rýče udělal díru, druhý do ní vsadil stromek a zadělal díru a udusal. Stromky byly dosazeny.
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Eva i při svém zdravotním stavu pracovala dobře, nechtěla žádné úlevy, podporu potřebovala pouze minimální – slovní.
DATUM: 23. 4. 2018
ZAPSALA: *****
AKTIVITA 11: PROGRAM NA ZÍSKÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ
POPIS AKTIVITY: Dnes jsme byli uklízet park na středisku Diakonie. Nejprve jsme si řekli něco o BOZP, na co musíme dávat při práci pozor, jaké riziko nám hrozí. Pomocí hrabí jsme hrabali listí,

sbírali větve a větvičky, zametali chodníky. Zdatnější jedinci odváželi listí na kompost pomocí koleček. Dnes byla vyplacena odměna za vykonanou praxi
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Eva zametala chodník, plela a škrábala dlažbu. Práci odvedla dobře, nepotřebovala podporu.
DATUM: 24. 4. 2018
ZAPSALA: *****
AKTIVITA 11: PROGRAM NA ZÍSKÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ
POPIS AKTIVITY: Dnes jsme byli upravovat zahradu vyjednanou přes podnik Palomino. Bylo třeba upravit terén. Srovnat a rozmělnit hlínu. Dosypat díry v trávniku, rozhrnout hlínu. Práce šla těžko, protože bylo sucho
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Eva si dokázala poradit, i přes velké hroudy, které nešly rozbít. Pracovala dobře.
DATUM: 2. 5. 2018
ZAPSALA: *****
AKTIVITA 11: PROGRAM NA ZÍSKÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ
POPIS AKTIVITY: Dnes jsme byli v zahradnictví, koupili jsme truhlíky, zahradnický substrát, balkónové květiny, bylinky a semínka trvalek a letniček. Společně jsme provedli výsadbu. Každý klient si do svého květináčku dal trochu hlíny a vysel si svou rostlinu. Vyrobili si cedulky. Na přední stranu napsali název rostliny a na zadní stranu své jméno. Budou se o ně starat sami. Dále jsme společně provedli výsadbu balkónových rostlin. Do truhlíků jsme dali hlínu a vysadili muškáty a petunie. Truhlíky jsme dali na venkovní parapety sociální rehabilitace a do denního stacionáře. Dnes byla vyplacena odměna za vykonanou praxi.
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Evu to bavilo, ráda se hrabe v hlíně.
DATUM: 3. 5. 2018
ZAPSALA: *****
AKTIVITA 11: PROGRAM NA ZÍSKÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ
POPIS AKTIVITY: Dnes jsme praxi strávili úpravou terénu na hotelu Endemit na Horní Bečvě. Hotel je otevřený teprve krátce, tudíž je zde plno práce, která bude převážně venku. Je třeba dorovnat povrch, dosypat hlínu, rozmělnit a udusat, pohrabat a nakonec osít osivem lučních trav. Dnes jsme převážně urovnávali terén pomocí motyk, hrábí, lopat, rýčů.
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Zapojovala se, pomocí hrábí hlínu rozmělněovala
DATUM: 9. 5. 2018
ZAPSALA: *****
AKTIVITA 11: PROGRAM NA ZÍSKÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ
POPIS AKTIVITY: Srovnávání terénu, vyhlazování terénu, rozmělnění hlíny, úklid větví a kamení, setí trávy, válení. To vše na hotelu Endemit. Dnes byla vyplacena odměna za vykonanou praxi.
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Eva pracovala dobře, pomáhala při setí a sbírání kamení.
DATUM: 10. 5. 2018
ZAPSALA: *****
AKTIVITA 11: PROGRAM NA ZÍSKÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ
POPIS AKTIVITY: Praxe na hotelu Endemit. Vybírání kamení, dosypávání dř v trávniku, setí osiva, válení.
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Eva se snažila, zapojovala se, pomáhala se setím
DATUM: 15. 5. 2018
ZAPSALA: *****
AKTIVITA 11: PROGRAM NA ZÍSKÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ
POPIS AKTIVITY: Z důvodu nepříznivého počasí jsme dnes zůstali na naší základně sociální rehabilitace a pustili jsme se do důkladného vyčištění našeho služebního automobilu. Klienti nejprve auto důkladně vysáli, potom vyčistili vnitřní povrchy a okna. Nakonec se ještě vše vyleštilo. Praxe směřovala na přípravu budoucího povolání – údržbář (čištění aut).

PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Eva spolupracovala, hezky leštila skla. Dnes byla vyplacena odměna za vykonanou praxi. DATUM: 18. 5. 2018
PORADENSTVÍ (HODINY): DATUM: 18. 5. 2018 ZAPSALA: *****
AKTIVITA 11: PROGRAM NA ZÍSKÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ
POPIS AKTIVITY: Stále pokračujeme ve spolupráci s hotelem Endemit – na Horní Bečvě. Dnes jsme sadili přísavníky. Stanoviště na to určené bylo třeba na výsadbu nejprve připravit. Museli jsme odstranit kameny a štěrky. Poté následovalo vykopání jam a dovážka hlíny. Nakonec proběhla samotná výsadba. Po výsadbě jsme vše důkladně zalili.
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Eva se zapojovala, měla snahu pomoci, vybírala kamení, zalívala DATUM: 22. 5. 2018
ZAPSALA: *****
AKTIVITA 11: PROGRAM NA ZÍSKÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ
POPIS AKTIVITY: Dnes jsme pracovali v parku střediska Diakonie. Hrabali jsme posečenou trávu, kterou jsme na kolečkách odváželi na kompost. Dále se zametala celá parkovací plocha a plely se chodníky.
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Eva se snažila, i přes svůj handicap pracovala dostatečně. Dnes byla vyplacena odměna za vykonanou praxi. DATUM: 24. 5. 2018
ZAPSALA: *****
AKTIVITA 11: PROGRAM NA ZÍSKÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ
POPIS AKTIVITY: Dnes jsme byli na středisku Diakonie uklízet po oslavách ke DNI DIAKONIE. Pomáhali jsme uklízet lešení, stany a stánky, lavičky. Vše jsme nakládali na dodávku.
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Eva se zapojovala, vzala si igelitový pytel a sbírala odpadky DATUM: 29. 5. 2018
ZAPSALA: *****
AKTIVITA 11: PROGRAM NA ZÍSKÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ
POPIS AKTIVITY: Dnes jsme si udělali praxi u nás na Vrbenské ulici. Měli jsme na okenních parapetech přerostlé a uvadlé pokojové rostliny, které potřebovaly přesadit. Velké květiny jsme omladili a rozsadili do menších květináčků. Klienti si vyzkoušeli, jak se jednotlivé kořeny a stříhají listy. Ti zdatnější si rostlinky i sami přesadili. Dnes byla vyplacena odměna za vykonanou praxi
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Eva byla šikovná, rostlinku sama přesadila a ostříhala. DATUM: 30. 5. 2018
ZAPSALA: *****
AKTIVITA 11: PROGRAM NA ZÍSKÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ
POPIS AKTIVITY: Dnes jsme na hotelu endemit vysazovali opět přísavníky. Nejprve se musel terén přizpůsobit výsadbě. Museli jsme odstranit štěrky a kamení. Navozit novou hlínu. Ve dvojicích jsme vykopali díru, dosypali hlínou, zasadili rostlinku a opět dosypali hlínou. Nakonec jsme vše ještě přišlápnuli. Vše zalili.
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Eva zalívala, šlo jí to dobře DATUM: 4. 6. 2018
ZAPSALA: *****
AKTIVITA 11: PROGRAM NA ZÍSKÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ
POPIS AKTIVITY: Na hotelu Endemit jsme dnes z trávníku vybírali kamení, dosypávali díry, dosívali osivem trávy, váleli. Dnes byla vyplacena odměna za vykonanou praxi
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Eva se snažila, má výdrž DATUM: 5. 6. 2018
ZAPSALA: *****
AKTIVITA 11: PROGRAM NA ZÍSKÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ

POPIS AKTIVITY: Na hotelu Endemit probíhalo zakládání truhlíků, dosypávání štěrku, stříhání netkané textilie, manipulace s hlínou, dosypávání
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Eva se zapojovala, pomáhala se stříhání textilie
DATUM: 11. 6. 2018
ZAPSALA: *****
AKTIVITA 11: PROGRAM NA ZÍSKÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ
POPIS AKTIVITY: Opět jsme stříhali textilií, dosypávali štěrkem a hlínou. Dnes byla vyplacena odměna za vykonanou praxi
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Eva opět stříhala
DATUM: 12. 6. 2018
ZAPSALA: *****
AKTIVITA 11: PROGRAM NA ZÍSKÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ
POPIS AKTIVITY: Dnes na zázemí sociální rehabilitace jsme přesazovali rostliny, které byly již přerostlé z květináčů, bez živin a na listech nažloutlé. Každou rostlinku jsme ostříhali, otrhali oschlé listy a přesadili do většího květináče. Vše jsme nakonec zalili.
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Eva pracovala dobře, stříhala a zalívala
DATUM: 18. 6. 2018
ZAPSALA: *****
AKTIVITA 11: PROGRAM NA ZÍSKÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ
POPIS AKTIVITY: Dnes proběhl úklid venkovních prostor Diakonie. Prováděli jsme zametání a pletí chodníků, sbírání odpadků. Dnes byla vyplacena odměna za vykonanou praxi
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Eva sbírala odpadky, pracovala dobře
DATUM: 19. 6. 2018
ZAPSALA: *****
AKTIVITA 11: PROGRAM NA ZÍSKÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ
POPIS AKTIVITY: V parku diakonie jsme prováděli údržbu zeleně. Hrabali jsme posečenou trávu, kterou jsme odváželi na kompost, sbírali jsme větve a kamení
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Eva odnášela větve a zametala
DATUM: 25. 6. 2018
ZAPSALA: *****
AKTIVITA 11: PROGRAM NA ZÍSKÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ
POPIS AKTIVITY: Na hotelu Endemit probíhalo zakládání truhlíků, dosypávání štěrku, stříhání netkané textilie, manipulace s hlínou, dosypávání. Dnes byla vyplacena odměna za vykonanou praxi
PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ: Eva pracovala ve dvojici, stříhala textilií, urovnávala hlínu. To byla poslední praxe. Eva i přes svůj handicap je velká bojovnice, nechce žádné úlevy, má obrovskou motivaci pracovat, budeme dělat vše proto, aby našla práci
DATUM: 26. 6. 2018
PORADENSTVÍ (HODINY):
DATUM:
ZAPSALA: *****
OSOBNÍ CÍL 12: PŘECHOD DO ZAMĚSTNÁNÍ
POPIS AKTIVITY: ***** získala zaměstnání v sociálním podniku

Příloha č.3 Povolení od organizace s provedením evaluace – sken

Souhlas s provedením výzkumu pro diplomovou práci

Udělují tímto souhlas Bc. Lence Maňákové, studentce Univerzity Palackého v Olomouci, Filozofické fakulty – obor Andragogika s provedením výzkumu pro diplomovou práci s názvem „Evaluace projektu Jsem připraven a těším se!“ v našem zařízení.

Výzkum bude realizován:

- a) analýzou dokumentů účastníků projektu
- b) rozhovory s realizačním týmem projektu. Každý z účastníků bude informován o důvodech výzkumu formou informovaného souhlasu, kde se také zavazuje k zachování anonymity všech zúčastněných osob.

Dále souhlasím s uvedením jména našeho zařízení a s použitím výsledků projektu „Jsem připraven a těším se“ pro potřeby výše uvedené diplomové práce.

Ve Valašském Meziříčí dne 24.10.2019

Diakonie ČCE-
středisko ve Valašském Meziříčí
Žerotínova 319
757 01 VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ
IČ 47863561

Ing. Miloslav Běťák, MPH
ředitel